

"Ara jõe teps unesse,
Waid saa Jeesu haljaks otsaks!"

L. raam. 438, 5.

Cesti noortele neidudele
juhatuseks eluteel

Siinad õed, eluteele!

kirja pannud

H. Wöhrmann,

Karja õpetaja Saaremaal.

***

Kuresaare.

Trükitud „Kuresaare Näbalalehe“ trükitöjas.

1900.

Õrnad õed, eluteele!

„Kra jäe teps unesse,
Waid saa Jeesu haljaks ossaks!“

L. raam. 438, 5.

N° 32

Cesti noortele neidudele juhatusesks eluteel

kirja pannud

A. Wöhrmann,

Karja õpetaja Saaremaal.

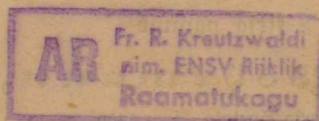

Kurejaares.

Trükitud „Kurejaare Nädalalehe“ trükikojas, Rauba-uul. 17.

1900.

Дозволено цензурою. — Юрьевъ, 28 Апрѣля 1899 года.

Geskõne.

Noormees, kelle nimi „Noored wennad, wõidelge“ on, on nüüd juba Gesti pinnal endale kodu koha leidnud. Kõik Gestimaa on ta läbi rändanud ja tahab veel sellel aastal uut teekonda oma wendade juure ette wõtta, kui Jumal termist ja jõuudu annab. Nüüd aga tuleb tema kaasas ka abiline, kelle nimi on: „Ornad õed, eluteele!“

Nagu noormees meie Gesti wendadele teejuhatajaks Issanda Kristuse juure on olnud, nõnda tahab ka tema abiline nüüd teejuhatajaks elutee peal meie noortele neidudele saada. Tema südame igatsus on ka mõnda armast õde maailma lestade juurest ära kutsuda ning taewase eluleiwa juure wiia. Küll on temal enesel ka maailma väljal tegemist olnud. Küll on tema ka wõitlema pidanud, et elutee mitte läesti kaduma ei läheks. Aga nüüd, kus ta Issanda Jესuse rinna najal elab, ei ole temal muud tahtmist, kui kõiki õdesid sinna kutsuda, kus elupuu kaunis wili walmib.

Issand aga ise õnnistagu tema ettewõtet!

Karja kirikumõisas,
Jõulupühil 1898.

Wäljaandja.

Ä live Tapus müthile
feto melinus mölestisens
fime fuanmoni tree
fabronno ääst M. Mümmour

Petrus 25 Fetsenbael
1902

Tobause fite ei pea fa
Konlarsel kalii vishuna
Föttrou fa teda heoste müll
ometi fise jael film
Morio Pümmour

1. Hagar.

„Kust sa tuled ja kuhu sa lähed?“

1. Moš. 16, 8.

Hagar oli Abrahami naise Sara ümmardaja. Abraham aga oli usklik Jumala mees, kelle kojās ja majās Jumala sõna ning töötused elasivad. Seda Jumala sõna ei pidanud Abraham mitte iseenesele üksi, vaid sellest kuulis ka tema pererahvas igapäew. Nende seas oli Hagar, ustav ümmardaja, kes ka Sara filmis auu sees seisis. Aga see ei jäänud mitte nõnda eluks ajaks. Hagar nägi, et Abraham ning Sara temast enam lugu pidasivad kui teistest teenijatest. Ta ise arvas ka ennast palju parema olemat kui teised — jah ka veel parema ja suurema auu väärtki kui tema perenaine Sara. Tema pärast tuli Saral palju kannatada. Wiimaks ütles Abraham Sarale: „Waata, su ümmardaja on sinu käes; tee temaga, mis su meelest hea on.“ Ja Sara andis temale hirmu ja ta põgenes tema juurest ära.

Mis sa arwad, armas õde, selle Hagari teo kohta? Selle tema põgenemise kohta? Kas oli see ilus ja kena, et Hagar oma leiwa wanemat põlgama ja halwaks pidama hakkas? Wõi oli see õige, et ta oma perewanemad maha jättis, kui need temale

õpetust andsiwad, ning ära põgenes? Sa ehk ütled küll: „Kas ma siis niisugust peremeest pean teenima, kes mulle hirmu hakab andma? Sebada ma ei tee. Ma olen waba ja prii inimene.“ Aga õige ei ole see fiiski mitte, et sa nõnda ütled. Seft meie oleme kõik juhatuse all. Meie käime kõik koolis, kuni meie eluaeg kestab. Siin kaduwas maailmas ei ole ühtegi täielikku inimest olnud, aga ei ole ka, ja ei saagi olema. Kõik peame õppima. Ega siis sinagi, ega sinu mõtted üksi head ei wõi olla. — Sa pead ka õpetust wastu wõtma ja ennast alandama, nagu Jehowa ingel põgenenud Hagarile ütles: „Mine tagasi oma emanda juure ja alanda ennast tema kätte alla.“ Muidugi ei oleks Jehowa ingel Hagarile neid sõnu ütelnud, kui Abraham ja Sara kurjad maailma inimesed oleksiwad olnud, kes teise ihu ja hinge peale ei mõtle — teist aga oma tööorjaks peawad.

Sellepoolest oli Abrahami pere lugu teistsugune. Oma pere kaswatas ja õpetas Abraham jellesjamas usus, mis temal Jumala armust oli. Neid peeti auufaste ülehel ja kaswatati Jumala sõna järele. Muidugi pidi igaüks ka oma tööd tegema ja leiba palehigis teenima, nagu Jumal juba paradüüsi aias oli ütelnud. Aga nende elu ei olnud mitte orjalu, kes leiba asemel witsa saiwad, waid Abraham pidas neid kui oma armast majarahwast. Elieser läks halliks ja wanaks Abrahami teenistuses, Hagar aga peab oma aru järele ära põgenema. Tema süda ei kanna hirmu ära, mis Sara temale ta ülekohtu pärast andis.

Ja tänapäew on ümmardajatega niisamasugune lugu. Meist perepidajatest ma ei taha rääkida, kus perest Jumala sõna wõetakse ehk kallid pühapäew,

ehk kus kõiksugune kuri elumajas pesitab. Seal ei pea õige inimene iialgi teenistust otsima. Kus kurat elama on asunud, seal peab ristiniimene põgenema. Aga — Jumal tänatud — on veel suurem jagu meie perepidajatest niisuguseid, kes ise Jumalat kardavad ja teenivad, ning kus pererahvast ka auufaste üleval peetakse. Siiski tahab ümmardajate puudus ka jumalakartlikkudes perekondades aset võtta. Ehk kui ka mitte puudust ei ole, siis vaheta ometi aastas 3 ehk 4 ümmardajat, ehk otsi koguni iga kuu jälle uut. Waewalt leiad mõne ümmardaja, kes 2 ehk 3 aastat ühte peremeest on teeninud. Aga kas see on õige? „Beerewa kiwi peale ei kaswa sammalt“ ütleb ju meie wanasõna. Seda peavad meie nooredõed oma wanaema käest jälle uueste pähe õppima. Jumalikust kasust jääb siis niisugune alaline kohaotsija ilma.

Aga kuidas on waimu waraga lugu? Ehk leiab feda ühest perest teisi — ühest majast teisi — maalt linna rännates? — Ei, armas õde! Matine pahandus teeb waimufilma tõntsiks. Suurustaja ja uhkemeelne, kes inimeste ees alandust ei tunne, ei mõista ennast ka Jumala ees mitte alandada. Aga Jumala püha sõna ütleb: „Mandlikubele annab Jumal armu.“ Waimulikust kasust wõi hingekasust ei wõi siis niisuguse alatise koha wahetamise juures ka juttugi olla.

Wõi ehk arwad sa, armas õde, et Hagariga kõrbesse parem on rännata ja põgeneda, kui auusal wiisil teenida? See on wale! Jehowa ingel saatis Hagari tagasi. Lase sa ennast ka Jehowa ingli läbi tagasi saata. Hagar hakkas kõrbe üksituses wahest mõtlema: „Rusti ma tulen?“ ning pidi wastama: Abrahami ja Sara lojast, kus mul palju parem elu

oli kui fiin. Hagar küsis tõeste fiin: „Kuhu ma lähen?“ Ja waata Jehowa ingel tuli ja näitas temale teed kodu tagasi, kust ta põgenenud oli.

Ra meie Gesti tütardest, kes oma isamajast ilma mõtlemata on wälja rännanud — kellele teenistus oma kodumaal raskeks läks — ja kelle tahtmist üksi perewanem täita ei jõudnud — on palju maailma laia laande läinud. Matasa kostawad meie kõrwu hoiatused linnadest, et wanemad mitte oma tütrid ei pea minna lastma. Aga kes hoolib sellest? Sadanded rändawad igal aastal linnadesse, ning werepisar filmis ja südames ja mädapaise külles tulewad mitu nende seast tagasi, ja kurdawad ning kaebawad oma eluaja. Ja mispäraast peawad need õnnetud õed kaebama? Sellepäraast, et hing oli uhkust täis, ja omas kodusel teenistuses ei saanud siidisulka ega hõbehelmi. Aga mis aitawad siidisärgid ja hõbehelmed? Mis aitab kullane kuub ja sammeti kübar, kui südamesse haawa said, mis enam ei taha paraneda? Mis aitab hea elu, kui rahu hinges puudub, ja hingewaenlane wahetpidamata kõrwu hüüab: „Sa oled minu päralt?“

Oh, armas õde, ära otsti head kohta! Seda sa fiin maailmas ei leia. Ära otsti jäädawat aset! Seda selle maailma peremeestel sulle anda ei ole. Ära aja uhkust taga! Jumala ees ei maksa kõik uhkus midagi. Ära ole suureline, waid alandlik, kes ka mõne sõna ära kannatada jõuab ja wastu wõtab, mis peremees ehk perenaine õpetuseks ütlemad. Ära jookse ühe peremehe juurest teise juure, waid pea finni kohta, mis sul on.

Ring üle selle ära unusta taewast kodumaad ära! „Kust sa tuled?“ Oma Isa sülest, kes taewas

on! Ja, „kuhu ja lähed?“ Kas ja paremat kodumaad ei tunne, kui see maailm on ja tema säram wara? — Oh häda siis! Veel mõni aasta ja mõni päew edasi, siis kaob see kodumaa, kus ja omale paremat aset otsisid ja mis saab siis? Jah, mis saab siis? Taewariigist oled ja pärit — Jumala nägu ja kannad! Aga mis saab siis, kui ja Jumala riiki ei ole taga nõudnud? Oh, pea armu aega kalliks! „Mlanda ennast tema käe alla“ oli ingli manitsus Hagari kohta. Ta täitis seda. Mõnda alanda ka sina ennast oma taewase Issanda ees ning õpi armuajal taewa keelt rääkima: „Ma olen pattu teinud! — Issand halasta minu peale!“ Siis oled armas õde! Siis oled auus teenija! Siis oled taewariigi pärija!

Mõne aasta eest läks L. wallast peretütar linna teenima. Mõne päewa järele oli ta oma aru järele hea koha leidnud. Aga palk on ikka weike, mõtles juba mõne kuu pärast. Suuremas linnas on suuremad safsad ja parem palk. Läks siis omalt maalt wälja suurde linna. Jällegi juhtus hea isandaga kokku, kes ka head palka lubas maksja. Aga — paraku — ei läinud aastat mööda, siis pidi selle suure palga sületäiega jälle kodukülasse tagasi tulema. Arapõlatud sugulastest ja sõbradest — waene ja wilets — kanti mõne kuu pärast, kui surm elu lõpetanud oli, hauda. — Waata, mis parema palga maailm tuua võib ning jää oma kodumaale ja otsi auusa mehe juures teenistust!

Aga nüüd tahan weel sulle, armas õde, ühe pidu üle õpetuseks mõned sõnad rääkida, mis aruldane asi meie ajal on ning paari aasta eest peeti.

J. linnas teenis tüdrukuna B. sakste juures Dio 25 aastat järestikku. Selle 25aastase auusa teenis-

tuse eest pidasivad tema perewanemad temale 25 aastast teenistuse jubileumi. Jubileumi hommikul mängis pasunakoor jubilarile terwituseks. Perewanemad tõivad kaunid kingitusi ja soovisivad südamest õnnelikku ja õnnistatud edasi teenimist. Tema proua tõi jubilarile loorberi frantsi, mille seeft 25 hõberubla sõrasivad ja palju muid asju. Sõbrad ja sugulased kutsuti kokku ning walmistati neile kaunis pidu, kus maitsewad road mitte ei puudunud ja „elagu“ hüüded ei tahtnud lõppeda.

Ta oleks wõinud ka siidisukad jalga ajada ja kübara pähe panna, aga Sumal ise on selle uhkuse ja kõrgemeelse eest hoidnud. Ring kindel tugi maailma elus on temale see olnud, et ta oma teenistust mitte ei ole wahetanud. Kui ka mõnikord sõbrad paremat kohta soowitasivad, ütles ta ikka: „Mulle saab sellest palgast küllalt!“ Ehk kui ka mõnikord perewanematel ütlemist oli ning juhatamist karedal wiisil, siis mõtles ta: „Ma olen seda ärateeninud!“ ning teenis edasi. Weel praegu tallitab Dio oma endisid perewanemaid, ehk ta küll rahulisti oma elupäiwi wõiks edasi saata, sest kujukusse on aja jooksul maailma wara ka kogunud. Aga temal on kahju oma perewanematest lahkuda. Sumal aga andku terwist ja tahtmist maailma wara kõrwale ka taewast igawest wara koguda!

2. Rebekka.

„Ja ta ütles: Joo, mu isand; ja ta las kis usinaste oma ämbri oma kae peale maha ja andis temale juua.“ 1. Mos. 24, 18.

Abrahami wana ustaw sulane Elieser puhkab wäsinult oma kamelitega Naori linna ees kaewu ligidal. Ta oli Abrahami kasu peale Ssatile Mesopotamia maalt, kust Abraham ka pärit oli, naist kuulama läinud. Sest Jumala kalli töotuste kandja ei wõinud mitte paganate seast enesele abikaasat walida. Elieser palub Jumalat, et Jumal ise temale seda neidu wõtaks kaewu juure läkitada, keda tema Ssatile wõiks koju wiia. „Ja see sündis, ennegu ta lõppes rääkimast, waata siis tuli Rebekka wälja, kes oli sündinud Betuelile, Milka pojale, see oli Naori, Abrahami wenna naine.“ — „Ja tütarlaps oli wäga ilusa näoga, üks neitsit“ — „ja tema ämber tema öla peal.“ —

Rebekka läks wett tooma, nagu alati enne seda. Aga Jumal oli temale kaewu juures juba kaunima kingituse walmistanud, millest Rebekka hing midagi ei teadnud. Kaewust weega wälja astudes küsib Elieser tema käest juua. Aga Rebekka lahke süda ei täida mitte ainult Elieseri palwet, waid ta mõtleb

Ka waeste kamelite peale, kes üleni liima tolmuga kaetud kaewu ääres magavad. Kiirel sammul ruttab ta jälle alla kaewu, ning toob uueste ja ikka uueste oma õlal ämbriga wett ülesse, kuni ka kõigi kamelite janu kustunud oli. Siis alles andis süda temale rahu.

Sellel ajal oli ka Elieseril aega olnud Rebekka wäljaspoolist ilu ja kenadust tähele panna ning Jumala armu peale mõelda. „See on Jumalast saadetud Isaki abiline. See on minu isanda tahtmine, et tema pojalt naine oleks, kes nagu Sara kodu, kiirel sammul talitab — kes ka alandlik on — kes armastust walmis on ülesnäitama inimese ja waese looma wastu — kes walmis on ka waese rändaja palwet kuulma, ning teenima ja abi andma, kus seda tarwis. Selle südames elab tõeste ka elaw Jumal.“ Mõnda mõtles Elieser ja tal oli õigus. Kus iial südamlilku lahkust neiu juures leida on, seal on südameüksed Issandale lahti. Pime pagan ei tunne iial armastust wõera wastu.

Armsad noored neiud! Kuidas on teiega lugu? Kas elab teie südames ka niisugue armastus? Kas olete ka walmis wõerast teenima nagu Rebekka? Sellepoolest on ka meie seas igal pool ise wiis. Ma olen oma kaugemate sõitude peal küll mitmes kohas lahket wastuwõtmist leidnud, kus mind keegi ei tunnud. Aga tihti on ka selle üle kaebamist kuulda, et meie wanaema lahkus noorte õdede südames puudub — et wõeraste wastu lahkus mitmepool puudub. Sellel leigusel wõib küll ka teine põhjus olla, mida ma siin ei taha harutama hakata. Aga Jumala nimel hüüan Gesti neiudele: Näidake armastust ja lahkust wõera wastu oma majas ülesse, kui

Zumal teba teie juure on läkitanud, ja tema teie nõuu ja juhatusst ning abi palub. — Aga santmardid ja mardisandid — ümberhulkujad ja näärifokud — Zumala kalli päewa wargad — need saatke minema oma õuest.

Paari aasta eest pidin ma koguni tundmata radasid mõne saja wersta sõitma. Seal sain alles näha ja tunda, kui palju ühel teekäijal teiste inimeste armastust ning lahkust tarmis läheb. Sellest käigust tahan ühe weikse lookese seie üles tähendada. Pimedal kesköö ajal jõudsin mere äärde, kus kewa-dise sooja ilma tõttu üleminek juba kardetaw oli — pealegi kuiwamaa mehele öö ajal. Otsisin öömaja kõrtsis, mis mere kalda peale — wist ometi teekäijate tarwitamiseks ja öömajaks — oli ehitatud. Aga seda ruumi ei ole, kus hobuse paned, ehk ka ise wõiksid mõne tunni puhata. Külmal kallal — riided märjad — hobune wäsinud — hakka aga wõeraste majast jälle minema selle lootusega, et ehk on ometi Zumal ise wõerastele teekäijatele mõne maja tee äärde ehitanud, kus sooja ja tehakinnitust leiad. Kurati korstna all oli aga aset joodikutele. Ning Zumal tänatud! umbes tunni aja otsimise järele leidsin maja, kus fiske astusin. Siin oli ruumi küllalt, ning üle selle weel ülilahked inimesed, kes minu enese ning hobuselooma eest kõigeparemini hoolt landsiwad. Lahke peremehe tänutähets ning õpetuseks ja eesmärgiks meie noortele neidudele, kes pereemaks saada tahawad, olen selle lookese seie üles tähendanud.

Nüüd astume jälle Rebecka juure tagasi. Elieser kinkis tema armastuseteo eest kuld peatša ehte ning kuld käsikeed käte ümber. Aga see kadum kuld oli kõik weike asi selle kõrwal, mis Zumal taewast Elie-

feri läbi temale oli valmistanud. Rebekka teatab Elieserile, et tema isamajas õomaja tema ja ta loomad leida võivad. Seda mõttis Elieser rõõmuga kuulda. Ja seal majas leidis Rebekka alles tõsise kingituse, mis ajatuuled ega tormid ei jõua ära rikkuda. Siin kandis Elieser oma isanda Abrahami nimel palve Rebekka ja tema wenna ning sugulaste ette. Ja Rebekka oli walmis Isakile naiseks minema ning tema wend ja ema ei pannud mitte vastu. Isak aga oli Jumala töotuste pärija. Ja selle weikse armastufeteo läbi kaewu juures sai Rebekka teiseks usklike efiemaks.

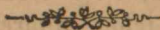
Kas suuremat õnne weel võib olla? Ja igapäew ja iga tund tuleb ka meie eluteel waene ehk pime ehk teekäija meie vastu. Kas ja tead, kes teda saatis, armas õde, et ja temast tähelepanemata mööda astud? Eks ja ole kuulnud, mis Issand oma jüngeritele ütles Mark. 9, 41: „Sest kes iial teid joodab karika täie weega, sest et teie Kristuse pärast olete, tõeste mina ütlen teile: See ei pea omast palgast mitte ilma jääma.“ Võib olla, et see Issand ise wõera ehk niisuguse õnnetu näol sinu ette astub — võib olla, et see ise, kes sind ristisurmani on armastanud, niisuguse usuwenna ehk wiletsa näol sinu usku tuleb katsuma! Sellepärast ära tee oma südant mitte kõwaks! Wõimalik on ka sinul, armas õde, Issanda kogudust ja rahvast teenida. Kui Jumal sulle wahest ehk küll wähem maailma wara on kätte uskunud kui su noorele wennale — kui sinu teenistus küll weiksem on — sellegipärast aita hädalisi! Aita Siioni, püha linna rändajaid! Ohwerda oma anded altari peale ka nende waeste kasuks ja „ja ei pea omast palgast mitte ilma jääma.“ Ütle — nagu Rebekka ütles:

„Joo mu isand“ — oma teeletu ja kurdi ja pimebada rahwaliikme vastu! Ei jää sa õnnistusest siis ilma! Armas on neile, kes päewa palawat siin maailmas on tunda saanud, helde ja lahke käsi.

Ühest kuninga prouast räägitakse meile, et ta suur iluasjade armastaja olnud. Kord pakuti temale jälle kallist pärlitest valmistatud kaelaehet. See oli kuninga meelest väga armas. Ja ta kojapreilid, selle käest ta nõuu küsis, mis teha, wastasiwad: „Kõrgeauuline proua jagab niipalju teistele, miks-pärast ei võits Teie siis ka kord oma meeleheaks seba raha tarvitada.“ — „Wiige see kaelaehet minu filma alt, wiige ta ära“ hüüdis kuninganna. „Küll turneb mu film rõõmu selle kalli ehe üle, aga mu südamerõõm on suurem, kui ma oma rahaga mitmele hädalisele abi võin anda.“

Üks kallimeelne inimene! Maapealsed pärlid andis tema ära, et tal aga see üks kallis pärl taewas oleks. Mine ja tee sina, armas öde, nõndasamati ka oma weikse taskurahaga! Mõne rubla kulutad sa tõeste igal aastal ära oma iluehtede peale, kuluta mõni kopik vähemalt ka oma hingehtede peale! See kopik kannab tuhatwõrra õnnistusewilja, sest Issand tasub rohkesti, mis meie iial tema nimel oma vähemastele wendadele teeme. Rebekka sai Elieseri janu kustutamise eest kõige usklikude esiemaks. Sina leiad tõeste ka südamlikku tänu siin maa peal ning igawese õnnistuse seal taewasel kodumaal, mille kiitust keel ei jõua kuulutada ega suu üles tunnistada. Amen.

3. Lea ja Rael.

„Ära waata mitte ta näo peale ega ta suure pitkuse peale, sest see ep ole midagi, mis inimene näeb. Sest inimene näeb, mis filma ees, aga Jehowa näeb, mis südames.“

1. Sam. 16, 7.

„Ja Lea oliwad madalad filmad, aga Rael oli ilusa jume ja ilusa näoga.“ Reid õdesid tahame lähemalt tähele panna. Lea on inetu, Rael on ilus. Ja weel tänapäewani on kõiges Jumala looduses nõnda. Üks lillkene on ilus, teine on näotu. Üks liblik lendab kenas wärwiehtes, teine on must kui õõ pimedus. Döpi laulab nii kenaste ja ilufaste, et inimese kwiine süda seda Looja kiitust linnukese suust kuuldes sulab, kaaren jälle teeb healt, mida kuuldagi ei taha. Jumal on igale ühele loomakesele ja lillikesele ja inimesele oma jao ehet annud. Aga inimese filmale ei ole need Looja ehted kõik nähtawad. Inimene näeb, mis filma ees, aga Jehowa näeb ka seda, mis südames on. Inimese filmale oli Lea inetu. Ta teadis seda ise ka, sest Jakob jättis teda tähele panemata ja hakkas tema noorema õe Raeli pärast teenima, ehk temal kui wanemal õel hommitu maa wiisi järele eesõigus oli mehele minna. Üle selle

oli Sea ka wahest teiste wendade ja õdede suust kuulnud: „Sina mehele ei saa“ — „ja oled näotu“ — „mis ja meie seltsi tuled“ — „meie sind ei falli“ j. n. e. Ta õhtas ka wahest: „Oh Jumal, mis ja mind teistele pilgata ja naerda seie maailma oled loonud!“

Aga mis sest, armas õde, on, et suurem jagu inimesi patu läbi nii pimestatud on, et nad aga weel feda tähele panewad, mis filma ees särab. Ranna aga sina selle eest muret, et su inetu nägu mitte su südame pilt ei oleks. Ranna selle eest hoolt, et Jumala nägu su südames ilmarikkumata oleks ja jäeks.

Rord läks ristiema oma ristitütart waatama, feda tema ammugi enam ei olnud näinud. Kuidas pidi ta imestama, kui ta nägi, mis rõuged ja mitmed teised haigused tema ristitütre kaunist lapsepõlwe näost oliwad teinud. Aga ta oli waga ja jumalakarlik naine. Ta mõistis oma ristitütart, kes filmapisarate all oma kurbdust ja häda temale kaebas, ka trööstida. „Tule minuga ühes. Ma tahan sulle rohtu anda, mis warsti su häda parandab.“ Noor neiu läks. Ristiema kinkis temale ühe wäga inetu lille juure ja käskis feda mahaištutada, igapäew kasta ja siis kannatlikult ära oodata, mis temast saab. Mõne päewa pärast tuliwad rohelisted lehekese, ning mõne nädali pärast õied, mida waese Juuli filmad iialgi weel polnud näinud, nähtawale. Kui jälle ristiema oma õnnetut ristitütart waatama tuli, siis ei olnud enam nutupisaraid tema laugel näha, waid filmad läikisiwad rõõmu pärast, ning suu kiitis: „Nüüd ma tean, et ma sellegipärast, et ma inetu olen, endale sõpru wõin leida ja oma õdedele ja wendadele palju rõõmu wõin teha.“

Kas ja tahad, armas õde, veel kurta ja kaebada, kui Jumal sulle kena nägu ei ole annud ehk haiguse ja tõbe läbi jälle ära võtnud? Ei see ei ole õigel! Palge ilu on küll kaunis Jumala kingitus, aga vähe on seda patuse inimese näol näha, ning kus tal ka aset on, sealt kaob ta pea. Viliitene õitseb oma kaunis ehtes ainult mõne päeva ehk mõne nädali. Pea on kenad õied maha langenud. Maa ehk ennast kowadel ilusa roheline waibaga. Aga mõni kuu lähed mööda ja kõik on äraniiidetud, ning mis veel seisab, on kolletama lõõnud. Puud ajavad igal kowadel uued värsked lehed. Aga mõni päew lähed mööda, siis on juba usfid nad äraajanud. Kowadene iluehe on rikutud. Inimese palgeilu aeg kestab ka ainult mõne päeva ehk mõne aasta, siis on ju waewa ehk haiguse ehk wanaduse märgid näha.

„Kõik, mis õitseb, kaub jälle!“ . . .

Rael langes nooruse surma saagiks. Rebekka „ilus neitsi“ sai mure päivi näha oma armsa poja Jakobit pärast. Ja nõnda jätab maailm iga nõi peale oma armid ja haavad. Aga Jumal hoidku sind, et su palgeilu su oma süü läbi ei kao! Rael ei olnud ennast mitte Jumala ees alandanud, nagu seda tarwis oli. Kui tal midagi meele wastu juhtus, siis otsis tema abi inimeste kunstide, nõiarohtude ning oma isaõjast ühes toodud ebajumalate juurest. Aga see kõik ei mõju mitte. Inimene peab oma lootuse Jehowa peale panema — kõik oma mured tema peale weeretama, siis tuleb abi. Seda nägi ja õppis Rael ka pärast. Ja — Jumal paraku — on meie õrnad õed ka tihti selles mõttes, et nõnda nimetatud targad ja wanad naised, nõiad ja kaardi

panijad, mustlased ja muulased nendele abi anda ning filmamunast ja pihupesast tulewikku ette kuulutada wõiwad. Oh seda rumalust! Kas sa ei näe, kuidas Lea oma mehe armastuse ära teenis! Kas sa ei kuule, kuidas Jumal ise kõik nõnda toimetas, et Lea, kes tema peale lootis ja tema poole õhkas, wiimaks ometi Jakobile ainsaks armsaks kaasaks jäi! Jumal on ka täna weel selle abimees, kes tema peale loodab. Kes aga targa läbi ehk nõia rohtude abil endale meest otsib, see on eksiteel. Ilus nägu peab Jumala meeleepäralise südame pilt olema, siis leiab kind mees, kellega sa õnnistatud abielu wõid elada. Ehk olgu sa ka inetum kui Lea oli, kui su süda Jumalaga ühendatud on, siis juhatab tema kind mehega ehk meheta igawesesse rahuranda. Väljaspidine ilu ei wõida sulle jäädawalt mehe südant iialgi, küll aga südame wagadus ja südame ilu. Seda nõua taga. Palju ei räägi meile küll püha kiri mitte Lea südame wagadusest ja ilust, aga see seisab hiilgawate tähtedega tema poegade nimeses warjul. Rubeni sündimise järele arwab tema: „Nüüd wõtab mu mees kind armastada.“ Simeoni sündimise järele arwab tema põlgduse alt peasma. Kolmanda poja Lewi sündimise järele loodab tema: „Küll nüüd mu mees kind taga hoiab.“ Aga neljandama poja Juda sündimise järele ei mõtle Lea enam iseenda peale sugugi, waid ütleb: „Nüüd tahan ma Jehowa auu üles tunnistada.“

Nõnda, armas õde, ole sa inimeste filmas ilus ehk inetu, see on Issanda ees üks kõik. „Jehowa näeb, mis südames on.“ Ja see on pea asi.

Rõõd teeniswad R. talus kaks õde, Miina ja Mari. Miina oli ilusa näuga, aga Mari oli lapses põlwes palju kindunud. Nõo poolest ei olnud temal

ühtigi ilu. Aga et ta muidu hoolas ja truu töö-
 tegija oli, siis tuli temale pea kosjasõber, waene
 sulane. Mari läks mehele. Esiteks oli nende elu
 küll maewane — sauna urfikus, kust waesus igast
 nurgast välja wahtis. Aga mõne aasta järele olivad
 hoolsa töö ja kokkühoidmise läbi enestele niipalju
 wara kogunud, et Mari perenaiseks sai. Ja nende
 elu oli kunni otsani õnnelik ja rahuline. Aga Miina
 sai ka mehele — rikka pere pojale, kellel küllalt
 warandust oli. — See mees otsis ainult ilusat naist
 ja ei waadanud tööteo peale sugugi. Temal oli ju
 endal suur warandus. Nüüd alles hakkas Miina
 teiste inimeste silma paistma. Siidirätid, igal püha-
 päewal uus — siiditanud — kuldõrmuseid kõik
 sõrmed täis! Aga wanaeided puhusiwad juba küla
 tänamal üksteisele kõrwu: „Küll see Suurepeetri
 Toomas ikka weel kord oma Miinaga meid ka nägema
 hakab.“ Miina ei tunnud enam oma õdegi. Mõnda
 oli tema täis uhkust. Aga waata! Mõne aasta
 pärast oli kõigest suurest warandusest waewalt nii-
 palju üle, et mõisa protsendi jõudis äratasuda. Kust
 see tuli? Mõisa naise läbi, kes nüüd oma ilu peale
 uhked käed rüppe pani, ning armuline perenaine oli,
 kes kella kümneni hommiku magas, ning keda pere
 waewalt korra päewas näha sai, aga loomad ei iialgi.
 Sest kus mõis see olla, et perenaise nina weel head
 sõnniku lõhna kannatas. Aga ei aitanud midagi.
 Waesus tuli majasse. Miina pidi jälle ise hakama
 tööd tegema, kui koht wõeraste kätte ei pidanud
 minema. Nüüd oli inetu Mari alanduse teed käies
 oma waese mehega palju jõukamaks saanud kui Miina.
 Juba läks Miina ka kord vaatama, kuidas Mari
 käsi käis ning leidis hädakorral Mari juures abigi.

Siit looksest näed juba, armas öde, mis wilja
 palgeilu wõib kanda, kui inimene mitte enesele aega
 ei wõta Jumala ees ennast alandada. Ura sa Miina
 teed käi! Waid kui Jumal sulle armust ihukenadust
 on annud, siis pühitse seda ka oma Issandale!
 Tarwita seda, nagu Issand seda nõuab, tema auuks!
 Tee tööd ning palu Jumalat! Amen!

4. T i n a.

„Ainus nimi on parem kui hea õli.“

Rog. r. 7, 1.

Tina oli Jakobi ainus tütar. Wähemalt ei ni-
meta püha kiri enam teisi. Kui Jakob Mesopotamia
maalt tagasi tuli, siis kuuleme meie Sekemi linna
ees tema tütrest Tinast. See Tina oli nende noorte
neiude seas, kellel oma isamajas küllalt löbu ei ole
leida — kellel oma kodu igawus kätte tuleb. Tal
oli himu teisi mehe tütreid näha ja nendega rääkida.
See ei ole küll iseenesest mitte kuri, aga see oli halb,
et Tina ilma isa ja ema ning wendade teadmata
wõeraid Sekemi tütreid läks waatama. Teised ole-
fiwad hädatunnil tema kaitsjad wõinud olla, aga Tina
ei tahtnud seda mitte. Ta tahtis enda sugustega üksi
olla. Aga seda unustas Tina ära, et tema Jumala
ära walitsenud rahwa liige oli, ning teised waesed
paganad. See ei oleks halb olnud, kui Tina neile
elawast Jumalast oleks rääkinud — Jumala sõna
kuulutanud, nagu isa Jakob tegi. Ei! Tema läks
pagana tütarbega lusti pidama nende wiisi järele.
Ja see oli paha. See oli see patt, mis Tina wiimaks
raske eksituse sisse wiis.

Armsad õed! Teie olete ju ka alles nooretuses.
Teil on kobe jalg liikumas, kui pillihealt kuulda on.

Teie olete ka suuremalt jaolt jooksmas, kui keegi teid kutsub, ilma selle peale mõtlemata, kas Jumalapsel igasse paika sünnib minna ja iga löbu sünnib otse, mis maailmalapsed otsewad. See elu ei kanna aga mitte head wilja. Ega meie hingewaenlane ei tuku ega maga! Seda ära fina mõtle. Ta pole ka nii ainuüks, et sa wahest selle peale mõiksid loota, et ta Röönlapäewa öhtul ehk Mardiöhtul wahest kaugel sinust ära on. Mis sa arwad, armas öde, kes see küll on, kes mitu nädalat enne niisuguseid tähtpäimi sulle ikka kõrwa sisse fofistab: „Tule ka korraks kõrtsi! Waata, mis lõbus seal on tantseida — waata, kui hea seal enda sugustega on juttu wasta!“ Mis sa arwad? Kas on see sinu sõber? Ta teeb ju küll ülilabste näo ning räägib meeldiwaid sõnu. Aga kuule! Ta on jiiski su suurem waenlane! Pane aga tähele, kuidas tema Ewa ümber waritses — kuidas ta kõiki head ja koguni jumaliku auu Ewale töötas, aga kuidas kõik tühi tuul oli, kui Ewa ära keelatud puuwiljast oli sõnub. Siis nägi Ewa, et ta alasti oli. Mis sa arwad, kas see lihafõber sulle paremat palka walmistab, kui sa tema kurja healt kuulda wõtad? Sa kostad ehk mulle: „Kas see siis kuri wõib olla, kui ma ka ennast korra keerutada lasen“ — „ega ma siis kõige alam taha olla“ — „teised käiwad kõrtsis ja tantseiwad“ — „mis see neile wigaga ja häda on teinud?“ Rõnda wõib, armas öde, maailm ja maailma laps sada lehekülge oma tegude kiituseks ja oma kurja elu wabandamiseks üles kirjutada, aga need wabandamised on wale ning pimedus!

Zoomasõbra suust ei kuule sa ial, et ta kõrtsis käimist laidab. Ja ometi wõid sa tihti näha saada, kui hirmus niisugune joobnud inimene on, ja kui

alatuks ta iseennast teeb, nõnda et ta figade seltsis fopaaufus põherdab ehk seinä ääres pitkali maas on. Ja ometi ei kuule sa iial tema suust seda, et kõrts temale „põrguhauaks“ on saanud. Ja kui kained ja karsted mehed kõrtside kinnipanemist riigivalitsuse läbi paluvad, siis on need joomasõbrad selle vastu.

Baata nõndasama on lugu ka minu tantsuõhtutega. Oled sa oma walsid juba ära õppinud, ega siis lootust ole, et sa niipea taganed. Olgu siis pulmad ehk warrud — olgu küla tänaval ehk küige ümber, ehk kõrtsi-põrandal — igal pool raistad ihu ning hinge termist.

Üks kuulus naisterahwas, kes oma nooreea mööda saatis, ilma et ta iial tantsinud oleks, ütles, kui ta lord juhtumisi suurt tantsupidu nägi: „Kas need kõit rumalad on?“ —

Aga otfime lord, armas õde, selle põhjuse üles, mikspärast tantsimine su meelest nii armas on! Ma wõin sulle suu sisse ütelda, et sa tõeste mitte jalga tantsupõrandale ei wiiks — olgu see kodu ehk kõrtsis ehk tantsusaalis — kui sa seal oma õega ehk teise naisterahwaga õhtu läbi tantsima peatsid. Lõbu teeb sulle tantsimine alles siis, kui sa meesterahwaga tantsid. Küll peawad mees ja naine ühes elama, ning ei wõi siis ka neiu noore mehe eest põgeneda. Aga just siin on mul tarwis hüüda — Issanda nimel hüüda: „walmage“!

Selle walmamise oli Tina ära unustanud, ning ta pidi kibedaste nutma ja kaebama. Ja kui teie, armsad õed, oma pea tulesse pistate, siis ärge lootke, et juuksed kõrbemata jääwad. Termes piibliraamatus ei leia meie mitte ühtegi neiu, kes poiste järele oleks jooksnud. Seda ei teinud Tina ka tõeste mitte, aga ta langes siiski. Ning kümme lorda

kergemalt võid sina langeda, kui sa poisi kaelas ripud. Selle asja poolest peab parandus tulema; muidu on meie Gesti neiu oma auust ja ilust ilma. Sa pead Issanda puhas ümmardaja olema ning selleks jääma. Kui sa Issandat Jesust, oma hingepeigmeest armastad, siis palud ja ka tõeste: „Anna mulle, Jumal, puhas süda“ — „ära saada mind mitte kiusatuse sisse“ — ning hoiad hirmuga eemale kõigest, mis sulle langemiseks võiks olla.

Tina läks küll Sekemi tütreid vaatama. Aga teda nägi seal Sekem, maavürsti Hamori poeg. Nõnda ehk lähed sina ka küll kodust välja oma sõbra ning teiste maailma neidude lõbu pealt vaatama, aga ema jäi kodu. Mispärast ütles ta sulle: „Armas laps, ära mine mitte!“ Kas sellepärast, et ta sulle head ei soovi? Ma arvan, et see oli sellepärast, et seal midagi kurja karta oli. Mispärast seletas ja rääkis leeriajal õpetaja: „Hoia, et maailma linnud su juuksesteesse oma peša ei ehita?“ Kas sellepärast, et ta sulle head ei soovi? Oh, armas laps! Oma õpetaja ja oma ema ning isa sõna järele, kes Jumalat turnewad, võid julgeste käia. Need ei otsi mitte sinu häbi ega sinu kahju, vaid sinu ihu ja hinge kasu. Oleks Tina oma isa Jakobi sõna tähele pannud, siis ei oleks tema tõeste mitte langenud. Jakob ehitas ju elavale Jumalale altari Sekemi linna ette, ning kuulutas Jumala nime. Aga Tina arwas ka seda tarwis olewat kuulda, mis Sekemi paganarahwas kuulutab. Ta kuulis seda ning langes. Seft libalikule inimesele on maailma sõna enam meelt mööda kui Jumala sõna.

Nõnda on ka meie Dinad valmis minema, kui Sekemi vürsti tütreid ja pojad hüüavad. Aga ka

fellestki ei wõi õnnistusewilja kaswada. Sest Sekemi tütreb ja pojad ei tunne elawat Jumalat. Nende suus elawad ropud maailma laste sõnad. Ja ap. Paulus ütleb: „Kurjad kõned rikkuvad head kumbed ära.“ 1. Kor. 15, 33.

Armas õde! Et su süda puhtaks jääks, on siis hädaste tarwis, et sa oma filmad keelad kurja nägemast — oma kõrwad kurja kuulmast — oma keele kurja kõnelemast — oma liikmed kurja tegemast. Muidu oled Tinaga pea ühes seltsis. Kirjutage, armsad lapsed, püha Jumala 6. käsk tuliste tähtedega oma südame ja hinge sisse. Hoidke endid „Sekemi“ eest! Ja kui ta siiski teid kurjaste kiufama peaseb, siis ütelge Josepiga: „Kuis peaks mina nii suurt ülekohtu tegema oma Jumala vastu?“ Põgenege kiufatuse eest! Põgenege kurjade kõnede eest! Põgenege kurjade inimeste eest! Muidu on pea kõik kadunud, auu ja ilu ja elu igaweste.

Urge elage mitte oma nooruse rõõmu- ja õnnepäiwi nõnda nagu — Jumal paraku — Wirtsa Anu tegi. See tüdruk ei tunnud muud suuremat rõõmu kui meeste otsa wahtimist. Wanemad oliwad temast küll ka enestele abi kaswatanud, aga hukka läinud Anust ei näinud nemad muud kui suurt südamewalu ning filmapisaraid. Ei tema puudunud tähtpäewa õhtutel kõrtsis. Ei ühtegi tantsitatud ega joodetud enam kui Anut. Ei tema kirstust lõpnud saiad ega „kompwekid.“ Peigmehi oli iga sõrme peale üks. Aga kui ta 18aastaseks sai, siis oli juba lihameele ja elu wili süles. Siis oli ära naertud ja pilgatud. Müüd möllas küll süda täis walu, nagu lainetaw meri tormi ajal. Aga mööda on mööda! Mööda oli auu! Mööda oli ilu! Mööda oli rõõm ja õnn! Mööda

teid elu, sest ta oli liha orjates haiguse saanud, mis enam ei paranenud. Ei küsinud nüüd enam keegi Unu järele. Ning kui 25aastaseks oli saanud, siis olivad selle maailma murtud lille elupäevad lõpetatud.

„Balmage ja paluge, et teie mitte kiusatuse sisse ei lange.“ Need sõnad, armsad noored õed, annab Issand teile eluteele ühes. Neid liigutage omas südames! Siis jäävad kurjad mõtted ja kurjad teod teist eemale, ning ihu ja hing jääb selleks, mis ta Issanda sõna järele peab olema: „Püha Waimu templiks!“ „Teie ei ole mitte iseeneeste päralt; sest teie olete kalli hinnaga ostetud. Seepärast auustage Jumalat omas ihus ja omas waimus, mis Jumala päralt on.“

Teie saate veel õpetust langenud Tina käest. Ta oli ilma isa ja ema teadmata paganamehe Selēmiga, kes teda oli ära naernud, nõuu pidanud abielusse heita. Ja Selēm oli walmis teda endale naiseks wõtma ja tema omaksed olivad ka sellega rahul. Aga kas wõis see sündida? Kas tohtis Jumala ära walitsetud rahwas ennast paganatega segada? Kas wõis isa Jakob siin oma tütrele järele anda? Kas wõiswad wennad oma õe teotuse tähele panemata jätta? Ei! Kes häbitööd oli teinud, pidi häbipalka saama! Kes Jumala õnnistatud rahwast oli julgenud naerda, see pidi nuhtlust saama! Nõnda see ka sündis. Aga Tina mõte Selēmi naiseks saada pidi tühja minema. Seda ei wõinud Jumalamees Jakob mitte lubada.

Nõnda on ka teiega lugu. Ka sina, armas õde, ei wõi mitte oma lihamõtete järel käia. Ka sina ei wõi igauhte oma abikaasaks vastu wõtta, kes sind tuleb tahtma ehk saama. Sa pead küsima: Oled sa

ka Jumala rahwa liige? Oled sa ka minu kohane? Tunned sa ka elawat Jumalat? Teenid sa ka teda ainuüksi? Ühendab meid ka „üks Issand, üks usk, üks ristimine, üks Jumal ja kõikide Isa, kes on kõikide üle ja kõikide läbi ja teie kõikide sees?“ Ewef. r. 4, 4—6. Ning seda tea, armas noor neiu, et sa õnnistust omast abielust näha ei saa, kui sa Jumala sõna ja Jumala püha tahtmist tähele pannes abielusse ei astu, waid maailma tahtmise järele teed. Sihameele täitmine toob esimesel päewal juba õnnetuse ju majasse ja rahutuse ju abielusse, mis ei kao. Sellepärast waata ette kui sammu eluteel astud, et sa mitte kõige eluaja ei peaks kaebama ja kurtma.

Miina oli waga wanemate laps. Wennad oliwad tublid mehed niiheaste hinge kui ihuelu eest hoolt kandes. Ka Miina oli seda õppinud. Aga ta oli juba 23 aastat wanaks saanud ning keegi ei olnud teda weel endale kaafaks tahtmas käinud. Miina aga ei tahtnud mitte wana tüdrukku nime kanda. Tulgu siis „puujalg ehk puusata“, ma lähen, et tanu alla saaksin. Nõnda mõtles Miina. Mõne aasta pärast tuli ka tema ealine mees kosja. Pealt näha oli tema kaunis kena mees, aga süda oli tühi. Ei teadnud tema Jumalast ega Jumala sõnast midagi. Seda ei olnud ka keegi tema käest nõudnud ega temale õpetanud. Miina teadis seda ka, aga mis ta kuulas. Mehel oli kolm wakamaad põldu ja oma eluonnitene, ning üle selle sai Miina tanu pähe. See ju oligi Miina ülem mure olnud. Kuue nädali pärast peeti pulmad. „Jumal on Peetri minu jaoks annud. Ega ilma Jumala tahtmata Peeter mind otsima tulnud.“ Need oliwad Miina sõnad, kui teised teda hoiatasiwad

ning selle sammu eest tagasi hoida püüdsiwad. Aga nüüd, kui laulatamine juba oli olnud, ning pulmapidu alustas, asus rahutus Miina südamesse. Nüüd tuliwad korraga õpetaja sõnad tema meele. Nüüd tuli meele wanemate keeld. Nüüd tuli ka meele, et „Sumala sõna peab enam kuulma kui inimeste sõna“, enam ka kui oma liha sõna. Aga mis nüüd enam parata oli? Ta ei wõinud „oma armast Peetrit“ mitte filma otsas jallida. Alatine tüli ja riid asus majas. Nõnda kestis paar aastat edasi. Wiimaks oli Miina ka juba tuimaks jäänud ning alatiste nääblemiste ja nurisemise all kõik ära unustanud, mis ema lapsepõlwes wõki kõrwal oli õpetanud ning koolmeister ja õpetaja nõudnud. Hommik- ja õhtupalwed kadusiwad ka tema huultelt ja südamest. Sumala püha sõna lugemine oli kõrwale jäänud. „Mis seda sul tarwis lugeda,“ ütles Peeter. „Mis siis õpetaja peab tegema, kui sina ju Sumala sõna lugema hakad?“ Weel läks mõni aasta mööda ja Miina leeriaja mälestusest — Uuest Testamendist — polnud muud järele jäänud kui mõned lehed. Mees oli Sumala sõna tulesüüteks ära tarwitanud. Aga kui kaua siis Sumal ennast pilgata annab? „Mis inimene külwab, seda tema ka lõikab.“ Miina jäi otse kõige libedamal heina ajal haigeks. Etteks awitas mees teda mõne päewa ka, aga pärast hakkas nurisema. Ring wiimaks läks pahandades kodust ära. Raskes palawikus oigas Miina, aga ei olnud seda, kes tilka wett keelt kasta oleks annud, ehk kes õpetajat oleks kutsunud. Kümnnendamal päewal heitis hinge, ilma et rahu oma hingele oleks leidnud.

Riisuguseid lugusid wõiksin ma sadandid teile, armsad noored õed, jutustada, aga selle ülem asi ja

püüdmine fiin maailmas lihaelu on, see ei pane neid tähele. Ja teile, kes teie mõtlejad inimesed olete ning Jumala lapsed tahate olla ja igaweste Jumala lasteks jääda, saab sellest ühest teemärgist küllalt.

Jumala mehe Sakobi tütar langes. Usklikkute wanemate tütar Miina langes, ning tuhanded teised ka. Ja mikspärast? Sellepärast, et nemad, nagu Ewa, ära keeltud puuwilja peale hakkaswad waatama. Waatamise läbi tekkis himu südamesse, ning himu sai teoks. Aga see õun, mis Ewa paradiisi puu otsast wõttis, ning Tina Sekemi linnas noppis — ja need himuõunad, mis meie Gesti rahwa tütrede, Anu ja Miina, maailma ilupuu otsast wõtsiwad — nad oliwad ühesugused mädad. Nad paniwad ihu ja hinge haisema elawa Jumala ning tõsiste ristiinimeste ees. Tina patu pärast sai Sekemi sugu maa pealt ära häwitatud. Ewa patu pärast oigame meie weel täna kõik. Anu ja Miina patu pärast on ka meie Gesti wanemate hallid juuksed murega hauda läinud, ning tõsised rahwaliikmed ja ristiinimesed tunnewad walu omas südames langenud laste pärast.

Armsjad õed! Meie elu fiin maa peal on üüri-kene! Ja kui rõõmustaja Püha Waim meid weel fiin hädaorus peab maha jätma sellepärast, et meie oma ihu kurja waimu teenistusesse anname, siis tuleb häda juba fiin ning hirmsam häda weel seal Jumala kohtu päewal. Seal on siis küll hulumine, aga see on hiljaks jäänud, sest „kes liha peale külwab, lõitab lihast igawese hukatuse.“ Nõua elu ja õnnistust taga! Amen.

5. M i r j a m.

„Ma tõstan omad silmad üles mägede poole, kust mu abi tuleb. Mu abi tuleb Jehowa käest, kes taewa ja maa on teinud.“ Paul 121, 1—2.

Mirjam oli Moosese õde ning ühtlasi ka Moosese elu peastja. Mirjami südames elas armastus wanemate ning wendade vastu. Egiptuse Warao werekäsi nõudis poeglapse Moosese surma. Ema warjasteda kolm kuud, aga wiimaks pidi ometi oma lapsusest lahkuma. Weikene Mooses pandi kastikesega sinna kohta Niiluse jõkke, kus Warao tütar ujumas käis. Ning Mirjam jäi eemale oma wenna juure walwama selle lootusega, et Warao tütar poisikesi pidi leidma ning weest wälja wõtma. Ja waata! Jumal aitas, kus inimeste nõuu otsas oli. Warao tütar leidis lapsukesi. Ning kui Mirjam seda nägi, jooksis ta warsti Warao tütre juure ja ütles: „Kas ma pean minema ja sulle ühe imetaja naise kutsuma?“ Ning Mirjam läks ja kutsus lapse ema.

Waata sellel tütrele on südame armastust ning meele mõistust! Niisugust tüdrikut oli aga ka wäesl murest rõhutatud emal tarwis. Ei Mirjam heitnud meelt ära, kui wend jõkke wiidi. Ta pidas nõuu,

kunni ta hea nõuu oli leidnud, mille läbi ta wiimaks lapsukesse armsa ema rinna najale jälle tagasi tõi.

Ka meie emadel, armsad noored õed, on niisuguseid tütreid tarwis. Seda ei ole meil küll karta, et Barao käsk meilt wenna ehk õe surma wiib, aga palju — wäga palju — on muresid ka meie Gesti emasid rõhumas. Raske koorem on meie pereemade õladel. Tütar Mirjam oma truudusega ja lootusega Jehowa abi peale wõib seal igal pool suureks troostiks saada.

Eks meie näe ja kuule igapäew, kuidas pojad ja tütreid oma kohused oma ema wasta ära unustawad? Eks meie kõrwu kosta tihti — Jumal paraku — ema hädaheal poja ja tütre hukatuse pärast? „Kes aitaks mind? Kes toob mu poja jälle tagasi kurja tee pealt?“ Nõnda õhkawad mitmed emad. „Kes annaks mõistust ja meelt mu tütrele, et ta Jumala sõna hakaks kuulma? Kes jõuaks mulle weel hukkäläinud lapse tagasi tuua?“ Niisugust kurtmist ja kaebamist on mitmes majas kuulda. Ema on küll ise ka juba Jumalat palunud, aga poeg pole siiski ümber pöörnud — tütar pole siiski ennast parandanud. Nad elawad ikka edasi surma juus. Ei liiguta neid ema sõna ega ema filmapisarad. Ohtu jõuab ja poeg wõtab mütsi warna otsast ning lähed wana tuntud teerada küla poole — ning tütre süda hüppab sees, sest juba oli ukse taga sammusid kuulda. Jsa on surm juba ära kutsunud. Tema hirmu pole siis majas karta. Ema üksi peab maja korda jalal, aga ta on ka juba wana. Nooremad ei pane tema sõna tähele. Aga waata seal! Emal on weel tütar Mirjam. Ei tema tee tegemist õhulkujatega ega nendega, kes päewa walget kardawad. Ta on Ju-

mala sõna õppinud. Ta on ka tähele pannud oma ema õhkamisi ja filmapisaraid. Ta võtab nõuiks abi otsida. „Ei pea mu wend — mu õde — mitte hukatuse tee peale jääma.“ Esiteks tuletab tema waele emakesele meele, et ta wägewat Iša, kes taewas on, mitte ära ei pea unustama. Sellel Išal on wäge küllalt, et ta ka meid võib aidata. Armu ja heldust ei puudu sellel, kes wahet pidamata hüüab: „Tulge minu juure!“ Oma saab jälle omas usus ja lootuses kinnitatud ja hakab uueste palwet pidama. Selsamal ajal on aga ka tütar teises toas põlwili maas ja kannab oma südame walu selle ette, kes meie arst on. Ta oli seie ajani arwanud, et temal kui nooremal õel teistele wanematele midagi õigust ei ole ütelda. Aga nüüd tundis tema omas südames nii suurt julgust ja rõõmu, et ta nõuiks wõttis oma õele ja wennale tejuhatajaks Jumala juure hakata. Ta läks selle asja pärast esiteks oma õpetaja juure. Õpetaja andis temale ühe weikese jutluse raamatukese ning käskis sellest iga õhtu ühe lühikese jutluse õe ja wenna kuuldes ära lugeda ning siis „Meie Iša“ paluda ning Jumala hooleks anda teha, mis wenna ja õe südametel puudus. Laupäewa õhtul luges jälle õde Mirjam. Selleks õhtuks oli ära seletatud Law. laul 95, 7—8: „Täna, kui teie tema sõna kuullete, siis ärge tehke oma südant mitte kõwaks.“ Ring waata! Müts jäi warna otsa, ning wend läks puhkama. Õde õhtas mõne korra sügawasti, ning ulje haagid jäiwad kinni terweks ööks. Pühapäewal käiswad kõik seltsis kirikus. Rodu jõudes hakkas wanem tütar ema kaela ümbert kinni, walas pisaraid ning ütles paluwal hääl: „Ma jään nüüd su armsaks lapsiks. Ei ma taha oma armast Iša taewas

ega find enam pahandada. Issand on mind, oma ära kadunud lapsukest, jälle vastu võtnud. Nüüd olen ma südamest rõõmus.“

Wend käis küll veel mõne korra külas oma tuntud teerada, aga viimaks kadus ka see käik. Ning aasta pärast võisivad ema ja wend ja õed rõõmsad ja õnnelikud olla. Kõik nurinad ja näaklemised olivad majast kadunud. Ema filmad olivad rõõmsad ja lahted. Ei olnud enam nutunägu näha ega mure pilwi, mis enneaegu olivad juuksed halliks teinud.

Waata, mis öde Mirjam võib korda saata! Ta toob Mosesi surma suust ema rinna najale! Oh kui meie seas palju niisuguseid emasid oleks, kellel tütar Mirjam toetajaks ja abiks oleks! Tema süda ei anna temale enne rahu, kui ta wenna ja õe hukatuse hauast on wälja kiskunud.

Spime, armsad õed, veel Mirjamist. Meie oleme kõik üksteise liikmed. Keegi ei ela iseendale. Meie oleme ühe suure riigi alamad. Meie oleme Eesti rahwa lapsed. Meie oleme ühe Issanda koguduse liikmed. Siin võib öde Mirjam jälle teejuhatajaks saada. Armuline Jumal oli Issraeli rahwa waenlase Barao merde heitnud ning hukka saatnud sellepärast, et tema Jumala püha armundouu vastu pani. Ning kuule ja waata, mis nüüd Mirjam teeb! Mirjam tõstab tänu ning kiituse laulu häält ning kõik naised temaga ühes. Ta hüüab: „Laulge Jehowale, sest ta on wäga kõrgeks saanud, hobused ja nende rüütlid on ta meresse heitnud!“ Nagu Moses oli ka Mirjam Issanda teenistusesse ennast annud. Kõike rahwast ajas tema Issandat kiitma.

Meil on ka Eesti neidused tarwis, kes meie rahwast elustaksivad ja waimustaksivad Issanda teenistuses

elu ja õnnistust otsima. Küll ei ole meie seas naiste käes „prohweti“ amet, nagu Wana Testament Mirjamist ütleb: „et tema oli prohwet“, aga meie rahwa ja Ewangeliumi koguduste ainus abimees on Jeesand Jumal. Ning seda Jumalat on meil põhjust küll igal ajal kiita ja tänada kodus ning kirikus. Meil on suur hulk kaunisid waimulikfusid laulusid. Need kõlaga teie suust Isa poole, kes taewas on. Ka meie Mirjam käigu siin ees teisi juhatahes ja õpetades, kes nõdremad ja nõrgemad on, et kõikide suust Jeesanda kiituselaulud kuulda oleksiwad.

Jumal paraku ei ole ka meie Gesti õbede seas wähe neid, kelle suurem püüdmine on riiete uhkuses teiste ees käia, pitsides ja hilpudes tuule käes lehwitada, nagu Andrusse Tina hernehirmutis. Ta waesekene näeb ilmaaegu waewa oma tuuletõnbiga. Warb-lased on ta oma tütarit küllalt ligidalt silmitsenud, ning ei karda enam sugugi hilpudest tehtud nisuwahiti. Si, armsad õed! Kõik riiete uhkus on halpus ning rumalus. Baabulinnu fulgedes ei oska ega jõua weikene pääsukene lennata. Ta peab kõige oma ilusa fulgedega hukka saama. Niisamafugune lugu on ka taluneiuuga, kes saksa kuues tahab figu sõota. Ta palk kaob enne riiete fiske, kui aasta otsas, ning wanu pitsi närusid ja pitsi lapakaid on kõik seina ääred täis. Uskuge, õekesed! Omaemade willane ülikond oli armsam ja ilusam kui wõeras wallaswalmistatud pitsid. Omaemade rahwariie oleks ka meie aja tütardele kaunimaks ehteks! Aga kahju, et ta suuremalt jaolt kadunud on!

Teil, kallid õed, on suuremad ülesanded täita. Sellega ei saa teie õigeks, et teie wäljast poolt hiilgate, aga seest poolt tühjad lestad olete. Teie peate

Mirjamiga ühes hiilgama — Issandale kiituse- ja tänu laulusid laulma suust ja südamest. Issand on meile palju head teinud. Mitmest kiusatusest oleme tema abi läbi pääsnud, mitmest patust lahti saanud, kodu ja võõrsil tema armu abi tunda saanud. Oh siis kandke ka selle eest hoolt, et teie süda usu ja armastuse lilledega ehitud oleksivad ning tänuõied seal sees õitseksivad! See olgu teie suurem hool ja mure. Kui süda Issandale lahti on, küll siis teete ka oma ihule kätte, mis hea ja armas ning ilus on.

Püha kiri nimetab Mirjami „prohwetiks.“ Sa, armas õde, pead ka Jumala riigi heaks tööd tegema. Ära mitte ütle: kuidas ma waene tütarlaps seda tööd saan teha? See on küll võimata, et sa wälja rändad Ewangeliumi kuulutama ehk pimedale juhatajaks ehk kurdile õpetust Jumala riigist andma hakad. Aga seda sa wõid küll, et sa oma näppudes mõni õhtu läbi wardaid liigutad ja waata, sukad ehk kindad on walmis. Anna need waese pagana ehk pimedada ehk kurdi heaks. Siis oled Jumala riigis tööd teinud. Oh kui meil aga usku oleks, siis oleksime kõik ühel nõul tööl Issanda auuks waeste wiletsate kasuks.

Weikene Mia oli waese wabadiku tütar. Oma andis ta leiwapuuduse pärast juba seitsmeaastaselt võera juure teenima. Küll õhkas waesekene ema armust ilma võera hirmu all. Aga ta täitis oma kohut. Sial polnud seda kuulda, et ta sõnakuulmata oli ehk wastu rääkis oma perewanematele. Sellepärast armastas teda ka perenaine. Ning kui Mia 15aastaselt sai, anti juba riidepalga ning söögi kõrwa 5 rubla raha palka. Küll oleks Mial ka juuksepaela ning pitsisid krae ümber ära kulunud.

Teistel tema ealistel oliwad juba niisugused uhkuse asjad. Aga Mia ostis emale waka wilja ja omale räti ning mõne kopika, mis üle jäi, andis Issandale kasude peale. Palju seda küll ei olnud, aga mitte ühte aastat ei läinud mööda, kus Mia paganad ehk pidalitõbised ära oleks unustanud. Seda oli tema endale juba 15aastaselt kohuseks teinud ning kui ta 60aastaselt üle kirikuukse astus, siis oli tal ikka oma paar kopikat taskus waeste ja wiletsate heaks. Ning nurinat ei olnud iial tema suust kuulda, et selle ehk teise heaks andisid korjati. Riiete uhkust ei tunnud tema ning sellepärast oli temal ka ikka hea läbisaamine ja elas oma mehega õnnelikku ja õnnistatud abielu. Aga tema ealistest uhkuse sõpradest ei saanud häid perenaisi ega abielunaisi. Uhkuse ajaja taskud on alati tühjad. Si ole neil warandust fiin maa peal ega warandust seal taewas.

Armsad noored õed! Mirjami jälgedes maksab küll käia! Ta olgu siis ka teile juhatajaks eluteele! Küll langes ka see õde korra kadeduse patu paelu, aga 7 päewa kannatamise järele kuulis Jehowa tema palwet ja andis andeks. — Andke oma südamed Issandale, siis on tõeste armsad ka teie meelest isa ja ema, wennad ja õed ning kõik Sumala näo järele loodud inimesed! Üles siis eluteele! Amen.

6. Akša.

„Ja kõik naised, kellel tark meel
oli, need kedrasivad oma kättega.“
2. MoJ. 35, 25.

Akša oli Kalepi tütar, sellesama mehe tütar, keda Mooses Rades-Barneast töötatud maad läkitas salaja vaatama. Kalep oli wahwa mees ja sõdija. Oma tütre Akša tahtis ta ka ainult wahwale sõjamehele naiseks anda. See wahwa mees oli Dtniel, Kalepi wenna poeg. Ja kui nüüd Akša Dtnieli wahwa sõdimise pärast temale naiseks sai, siis langes tema oma isa ette põlwili ning palus wiljarikkamat ja paremat maad oma mehele, kui ta osaks oli saanud, üteldes: „Sa oled mulle kuiwa maa annud, siis anna mulle ka weekaewusid.“ Ning Kalep täitis oma tütre palwet.

Sellest noorest neiust wõite ka teie, armsad õed, õppida. Akša tahtis oma mehele abielusse ka midagi ühes tuua. Ta ei olnud mitte sellega rahul, et ta puupaljalt oma mehe juure läks, waid ta püüdis selle eest hoolt kanda, et neil mitte kobe esimestel abielu päewadel eluraskustega liiga wõidelda ei oleks. Ta on kobe „abiline“ oma mehele, enne weel kui ta naiseks on saanud.

Ei ole teil küll võimalik niisugust palwet kõitidel oma isa ette kanda, nagu Aksa kandis — wiljarikast maad oma isa käest saada — aga hoolas tütar on endale ikka nõnda palju walmistanud, et ta mõne aasta iseennast katta võib, kunni mees elumaja asjad on muretsenud ning korda seadnud. Ja fiiski ei tee seda mitte kõik. Üks wabandab ennast sellega, et kõik aeg juba peremehe töös ära kuluda. Teine ütleb, et tema omast palgast waewalt niipalju saab, et endale riided ümber muretses. Kolmas ütleb koguni: „Mis ma siis mehele lähen, kui mul endal wara küllalt on! Ma lähen ju sellepärast, et mul mureta elu oleks.“ Armsad õed! Kuft see peaks tulema, et ühel teenijal küllalt niipalju järele jääb, et tema weimewakk täis on, kui peigmees ukse pihta koputab, kuna teisel tema ealisel midagi ei ole? Ehk on wiga teie endi juures? Ja see on ka tõsi. Mis peab mees niisuguse naisega tegema, kellel tüdrukü põlwes juba ikka ots pihus oli? Kas on loota, et hooletust ja raiskajast neiust hea kokkühoidlik perenaine võib saada? Ei see ei ole võimalik!

Sellepärast kuulge head nõuu, õekesed õrnakesed. Siigutage oma näppusid iseeneste heaks! Igal teenijal on ometi nädalis üks õhtu prii, kus ta oma riided võib koristada ja teha, mis tarwis on. Ärge seda aega ilmaasjata ära wiitke! Seal puhastage ja parandage, mis parandada aitab. Juba selleläbi võib pool palka järele jääda. Ning kui ülearu pitsid ja patfid panemata, pitsid ja siidid ostmata jääwad, siis võib teil kõigil oma jagu warandust olla.

Aga weel on üks wiga olemas, mis teid kurnab. See on „oma käe peal elamine.“ Suwel lähed küll

sumiliseks, aga talwel ei taha teenida. Talwel kannad hoolt, et palk, mis sumel teenisid, jälle ära söödud saab. Kust wõib siis niisuguse elu läbi midagi kirstu wõi kasti koguda? „Sumel oled ju küllalt rasket tööd teinud, mis sa weel talwel ennast waemama lähed?“ Nõnda ütleb Saare ema tihti oma tütrele. Mis aga niisugusest tütrest suuremat wõib loota? Wähemalt otsib mees niisuguse ema juures asjata tublit ja miisakat ning kokkuhoidlikku kaasat. „Mis Mannikene ei ole õppinud, seda ei õpi Mari enam iialgi.“ Inimese kohus — nõnda siis ka neiuhohus — on tööd teha oma jõudu mööda! Kes aga oma nooruse elupäewad laiseldes mööda minna lasseb — olgu see ka ainult talwel — see ei täida mitte Jumalast inimesele peale pandud kohut. Kes aga oma kohut ei täida, see ei wõi ka õnnistust omas elus näha saada. Aga kas tahad sa siis sellest ilma jääda? Sa igatsed ju ikka seda aega tulewat, kus sa kaasaks saaksid. Siis walmista ennast ka selle wastu hoolega, et sinust hea ja korrapäraline naine saaks. Astu sammukene ikka aast' aastalt edasi niiheaste ajaliku wara kui ka südame wara poolest. See on juba noore neiuhülesanne. Aga suurem on südamete ühendus Issandaga ja õndsam! Sellest räägime teises kohas.

Siin aga tuletan weel kord meele: Saa Mäsa farnatseks! Koguge enestele wirgaste Issanda armu- sõna ja armutahtmise tundmist, ning ärge unustage iial ära, et töö meile ühelegi kahju ei tee ega häbits ei ole.

Aru Mari oli 40 aastat järestikku sumiline olnud ning talweks läks jälle omaste juure oma sumepalka

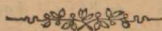
ära sööma. Nga aastate jookkul oli surm sugulased ära kutsunud. Ning Mari ise jäi sumel haigeks — ei saanud enam tööd teha. Ja waata, nüüd oli ka nalg juba waraks poole aasta haiguse järele. Ei olnud midagi parata. Mari pidi külalt minema leiba otsima. Kas see ei ole kurb lugu? Urge wiitke kerge-meelselt oma kallist noorepõlme aega ära. Rahetsemine tuleb pärast, aga siis on hiljaks jäänud.

Emal ei ole ju mitte kolme ehk nelja tüdart tallituses abiks tarwis. Ühest ehk kahest saaks küllalt. Teised mingu ometi wälja teenima, kui muidugi kehwas majas elab. Üks on wabest enam õpetust saanud, see tarwitagu seda oma õpetust, seda mõistust, mis tal on, aga ärge käsi rüppe pangu. Mõni teine on jälle mõnda käsitööd õppinud, siis pidagu tema ka seda oma ametit hooljaste ja truuste. Kui sul aga omas isamajas tööd ei ole, siis ära wedele ka seal mitte nädalate ja kuude kaupa töö juures, mis teised ilma finuta õige kergeste oleksiwad mõinud ära teha. Rõik kanad ei mahu ühele õrrele magama. Üks lubab teist, kunni ühelgi rahu ei ole.

Ja üle selle on hingewaenlane walwamas, kus üks teie seast tööta seisma jääb. Runingas Dawet jättis aga ükskord omas elus töö tegemise kõrwale, mis Zumal temale peale oli pannud, ja see ainus kord rööwis tema hinge rahu mitmeks ajaks. Ewa waatas aga korra mao käsul ära keeldud puuwilja peale, ning unustas Zumala käsu: „Teie peate seda aeda harima ja hoidma“ — ära ja ta langes, ja meie õhkame weel täna tema langemise pärast. Ära jõe siis tööta seisma! Muidu võib kergeste sündida, et ka hinge waenlase küüsi langed. Ja wiimaks ei

ole hingekatet, ei ihukatet. Seft kõik päevad ei ole mitte saama päevad, aga küll on kõik „sööma päevad.“ Jhu ning hing tarvitavad mõlemad iga päew oma toitu. Oh otsi jeda, kummi päew veel paistab sinu elus! Amen.

7. Jehwta tütar.

„Mulle sündigu sinu sõna järele.“

Lut. 1, 38.

Rahesfateistkümme aastat on Iisraeli rahwas Ammoni rahwa orjuses olnud, kui Jehwta kohtumõistjaks kutsutakse. Ammoni kuningas ei taha heaga Iisraeli rahwast oma ikke alt lahti lasta. Sellepärast sai Jehowa Waim Jehwta peale ja ta astus Iisraeli rahwa juhatajana sõjateele. Enne aga teeb tema weel Jehowale töötuse: „Kui sa Ammoni lapsed koguni mu kätte annad, siis peab see, mis mu koja uksest wälja tuleb mu wastu, kui ma rahuga Ammoni laste juurest jälle tagasi tulen, seesama peab Jehowale saama ehk ma tahan seda põletamise ohwriks ohwerdada.“ Jehwta sai wõidu. Aga kui ta jälle kodu tagasi tuli, siis tuli temale ta ainus tütar wastu. Ribedas südamewalus hüüab õnnetu isa: „Oh minu tütar, sa oled mind wäga kõwerdanud, sest ma olen oma suu lahti teinud Jehowa wastu ja ma ei wõi mitte taganeda.“ Jehowa on temale wõidu annud! Jehwta peab ka Jehowa wastu oma töötuse pidama! Jehwta ainus tütar ei ole aga ka nõdrem. Ei ta ei nuta! Ei ta palu ega kaeba ega nurise, waid ütleb rahuliseelt: „Mu isa, oled sa oma suu lahti teinud Jehowa wastu, siis tee mulle nõnda,

kui su suust wälja tulnud, seepärast, et Jehowa sulle on annud su waenlaste kätte, Ammoni laste kätte maksta."

Siit sellest Jehwta tütreft wõite teie, armsad noored õed, isamaa armastust, armastust oma Gesti rahwa wastu õppida. Jehwta tütar oli walmis isennast ära andma oma isamaa eest. Ning teie käest nõuab meie Gesti isa ja ema, et ka teie ennast ära jalgate ja tõfist rahwafasu ülemaks peate kui isennast ehk oma elu. Meil ei ole küll siin maa peal mitte jäädawat aset, aga sellegi pärast ei tohi teie mitte oma isa ja ema ära unustada ja oma kätit Gesti talu õues halvaks pidada. Issand Jeesus on ju ka isamaa armastust tundes Jerusalemma pärast nutnud, ja tema suurem apostel, Paulus, on walmis olnud Kristuseft „ära kaotatawaks" saama (Rom. 9, 3), kui aga selleläbi tema kallid Israeli rahwas wõiks päästetud saada. Ning isamaa ja rahwa armastus ei ole mitte üksi meeste asi, waid see on ka naiste kohus — ka noorte neidude kohus!

Uga kuidas peab teie isamaa armastus ennast näitama? Ei küll mitte selles wiisil, et teie mõega kätte wõtate. Selle eest on armuline Jumal hoolt kannud, et meil Riigiisa on, kes meie wendadega ühes mõegaga wõitleb, kui seda tarwis läheb. Uga millest paistab siis neidude isamaa armastus wälja? Sellest, et teie oma usku Minuisjanda Kristuse sisse kalliks ning oma suuremaks südamewaraks peate. Sellest, et teie seda Issandat kõrwale ei jäta, kes meile palju head on teinud ja weelgi teeb. Kui Jumal tahab, saawad teist, armsad noored õed, Gesti poegade ja tütarde kaswatajad. Ning kui Jumalal teie südames aset on, siis teame, et meie tulew sugu

ka Jumalat kardab. Kes Jumalat kardab, see wõtab ka oma rahwa elust osa — see rõõmustab, kui rahwas sammu edasi on astunud hariduse teel — see kurwastab ka, kui rahwas kõrbe hukatuse teed käib.

Muidugi ei wihta tõsine isamaa poeg ja tütar ka teisi rahwaid, kellega ta ühes peab elama. Aga seda ta peab meeles ja liigutab alati omas südames:

„Ema üks meid sünnitanud,
Ühes kätkis kiigutanud!“

Sellepärast põleb tema südames ka armastus selle ema, selle rahwa vastu, kelle jülest tema ilmale tulnud. Ning seda ei wõi ega tohi ükski temale pahaks panna. See on teie suur auu ning wäga suur palk, armsad õed, kui teie oma Issandast kinni peate ning ühtlasi oma rahwas teile kallid ja armas on. Häda, kui teie oma Issanda ära unustate! Häda, kui oma isa ja emakeele ja meele maha jätate ning oma rahwale selga pöörate!

Meil on niisuguseid õdesid, Jumal paraku, olnud ja on weel, kes oma rahwale auku kaewawad — kes aga oma ajalikku kasu meeles kannawad ning oma pühamad kohused ära unustawad — kes Minuissandat Kristust enam ei tunne ega oma rahwast ka mitte. Midaku neid Jumal ja päästku nende filmad lahti, nõnda tahame nende eest paluda; ise aga tahame oma usku kinni pidada ning Jumala abiga ka armastuses oma Eesti isa ja ema vastu kaswada.

Mitmesugused ahastused ja hädaohud on aastasadade jooksul meie rahwa üle käinud, aga meie elame weel Jumala armust! Aga fiiski tunnistab meie elu, et meie nõdremaks oleme läinud. Priius, kallid taewa anne, on meie rahwa osa. Aga kas oleme — ehk olete teie, noored õed — nüüd kinni hoidnud

oma elukrooni, wõi ehk oleme walmis olnud seda kallimat hingewara ajaliku asja eest ära andma? Mis peab meie taewane Isa ütleva oma rahwa kohta, kes tänamata on? Mis peab meie Gesti isa ütleva, kui ta mulla põuest meie elu peale wõiks waadata? Eks ole ka mitmele teie seast, noored õed, Jumalafõna ja Jumalafoda wõeraks jäänud? Eks ole mitu ka teie seast oma pühamad töötused püha Jumala ning oma isa ja ema wastu ära unustanud? — Hoidku Jumal teid, et priius teile mitte puhkamise pabjaks ei saaks, waid ikka enam ja enam teid usule ärataks ja armastuses põlema paneks!

Ja kui sa ka, armas õde, midagi muud oma rahwa ja isamaa kasuks ei saa teha, siis wõid sa ometi paluda — paluda oma rahwa eest — paluda oma isamaa eest — paluda oma Riigiisa eest! Kui kõik Gesti neiud oma käed ülestõstaksiwad palmes Jumala poole, siis oleks tuline müür meie rahwa ja maa ümber, mis waenlaste nõuud kõik tühjaks teeks! Ülesse — ülesse siis palwele, õekesed! Siis teete sedasama head oma isamaale, mis teie wennad sõjariistades riigiteenistuses teewad.

Weel wõite tõsist õpetust Jehwta tütre käest saada. Isa oli teda Jumalale töötanud ning pidi oma töötust pidama. Tütar ei pannud aga sugugi wastu, waid ütles oma isale: „See asi sündigu mulle, seisja aga minust rahul kaks kuud, et ma wõin minna ja käia mägede peal ja oma neitsipõlwe nutta, mina ja mu naisterahwa selts.“ Nendest sõnadest näeme meie, et Jehwta tütar eluajaks pidi neitsiks jääma. See töötus tähendas Wana Testamendi rahwa juures niisama palju pea, kui „ta pidi surema.“ Ning tänagi kardab suur hulk neidusid wana tüdrukü põlwe enam

kui surma. Sellest siis ka tuleb kõik moodurumalus! Sellest tuleb ka vägise mehe kaela toppimine, et häbi seda näha ja kuulda on. Oh, armsad õed! See peaks teile rõõmu tegema, et teie endid võite otsida lasta, aga neiu otsimine ja kuulamine toob temale alati häbi. Kui aga neiu siiski viimaks juure püüdmise varal kala oma võrku on tõmmanud, siis ei ole see mitte õnneks, vaid õnnetuseks. Kartus wanatüdruku põlve eest ei pea teie meelest mitte nii hirmus olema, et igaühe kaela langete, kes küsida oskab: „Kas tuleb mulle?!“ Ehk et teie koguni ise mehe otša wahtides oma filmade ja südamega, käte ning muu liikmetega mõista annate: „Võta mind ometi.“

Teie, armsad õed, ei ole mitte ise oma elu juhatajad, vaid Jumal on ka teie saatja. Ja Jumal teab seda paremini, mis sinu hinge õnnistuseks tarwis läheb, kui sina ise. Anna oma eestulewad päewad selle Isa kätte, kes oma laste õnnistust otsib.

Soo Mari armastas kõigest südamest oma peigmeest Zuhanit. Mari südames ei olnud Zuhani kõrwal ka enam armsal Õnnistegijal ruumi. Ööd ja päewad mõlkus Zuhan ta meeles. Töö juures ja Jumalakojas oli Maril ikka see mõtte: „Oh seda õnne, kui ma Zuhani naiseks saan.“ Aga Jumal saatis Zuhanile soojatõbe, ning mõne päewa pärast oli Mari südamerõõm mööda. Zuhan pidi surema. Mari jäi otse meelest ära. Ei ta sallinud enam ühtegi inimest — käis ühest teisist — ei ta teinud enam ühtegi tööd. Viimaks aasta pärast hakkas meel ja mõte jälle selgemaks minema. Siis ütles ta ka ise: „Zuhan pidi surema, muidu oleksin mina ilma Õnnistegija armuta pidanud elama. Jumal

tänatud — ta on minu ebajumala võtnud, et mu südames nüüd armastus elava Jumala vastu aset leiaks." Mari leidis Suhani surma läbi Issanda ja jäi eluks ajaks Issanda teenistusesse.

Armas õde, kas oli see temale kahjuks ehk häbiks? Ta leidis ju Issanda — ta leidis selle, kes rahu ja rõõmu igameste toob. Oled sina, armas õde, juba seda Issandat otsinud ja leidnud, siis ei või sa iial oma elusaatuse üle nuriseda. Kui sa siis küll perenaiseks ehk mehenaiseks ei saa, siis võid sa ometi oma wendadele ja õdedele armsaks abiks saada ehk ustamaks teenriks laste kasvatamise juures. Sa võid abiliseks haigetele saada ehk langenud õdedele ja wendadele teejuhatajaks Issanda juure. Meil on ju niisuguste abiliste poolest kogudustes veel suur puudus, kes haigeid võiksid põetada, laste kasvatamise juures abiks olla, waeste eest hoolt kanda. Koolid selleks on ju olemas Tallinnas ja Riias, kus halastajaid õdesid õpetatakse, et nad pärast ristikoguduse teenistuses Issanda auuks võiksid armastuse tööd teha oma wendade ja õdede keskel. Kui sul armastust ligemise vastu on, ning kui sa Issanda wiinamäge tahad aidata istutada, lasta ja puhastada, siis mine ja õpi! Aga seda tööd ei saa sa mitte teha, kui sul Issand südames ei ela. Selle töö eest pole palka saada, waid siin peab armastus find ajama teist teenima ja aitama.

Et ka wana tüdruk rõõmus ja rahul oma eluga võib olla, selle tunnistuseks panen ühe õe sõnad seie ülesse. Keegi õpetaja küsis ühe niisuguse wana tüdruku käest: „Kust see tuleb, et sa ikka nii rõõmus ja lahle ning õnnelik oled, ehk su elu ometi küllalt raske on?“ Kust see tuleb, tahan

ma kohe ütelda. „Minule on Jumal juba lapsepõlvest saadik ühe raske risti kanda annud; Jumal ei ole mulle mitte terwet ihu annud, ning sellepärast pidin mina kõik mehelemineku mõtted kõrwale heitma. Küll oli see hakatuses raske näha, kuidas minu õed kõik perenaiseks ja mehenaiseks saiwad, ning mina üksi oma wanemate juure pidin jääma ja wana tüdrukü nime kandma. Aga ainult niikaua oli mu elu kurb ja raske, kui ma enesele weel ühtegi tööd ega ametit ei olnud otsinud ja leidnud, kus ma oma südamega ja käega ning Jumalast antud mõistusega wõiksin tööd teha. Ühe korraga tuli mul mõte: „Sa pead Issanda tööriistaks hakama hädaliste seas.“ Ning seda ma tegin. Ja selles töös olen ma rõõmu ja õnne leidnud. See töö on mind rõõmsaks teinud Issandas. Ma olen nüüd juba mõne aasta lapsi ja wanu, waseid ja rikkaid põetanud. Ja mida enam ma teisi aidata wõin, seda õnnelikum olen ma omas elus. Ning et ma seda tean, et palju minusuguseid neidusid on, kes mitte mehele pole saanud, ning oma Jumala saatmiste wastu nurisiwad, siis tahaksin mina neile kõigile südameliku rõõmuga südamesse hüüda: „Jätke oma wana tüdrukü põlw maha ja hakkage Issanda teenistusesse, siis leiate õnne ja rahu ja rõõmu otsata omas elus.“

Mis ütleb nüüd Jehwta tütar sulle, armas õde? Otsiteks seda: „Anna ennast Issanda omaks“ ja siis: „Wõta Issanda käest rõõmuga wastu, mis tema kui armuline Jumal sulle annab, ning ütle: „Sündigu minu tahtmine!“ Seda õppige teie ka, siis olete eluteel! Amen.

8. O r p a.

„Oma suuga räägib ta rahu oma
sõbraga, ja omas südames wa-
ritseb ta teda.“ Jer. 9, 7.

Range nälja pärast, mis Juuda maal walitses, pidi Elimelek oma naise Naomiga ning kahe pojaga Moabi mägiselle maale elama minema. Ta ise ning ta pojad, kes Moabi tütarde seast naised olivad wõtnud, langesiwad üksteise järele surmasaagiks. Siis tahtis Naomi oma isamaale tagasi minna. Mõlemad minijad Orpa ja Rut tuliwad teda saatma. Rut ei lahkunud mitte oma ämma juurest, waid ütles: „Kus poole sina lähed, sinna lähen mina ka; kus paika sina jääd, sinna tahan mina ka jääda; sinu rahwas on minu rahwas ja sinu Jumal on minu Jumal.“ Rut oli südamest alandlik ja lahke, ja walmis Naomi eest hoolt kandma igal pool, kuhu ta läks. Roguni teistsugune oli Orpa. Ta tuli ka oma ämma saatma, aga see sündis paljalt filmakirjaks. Tema süda oli laugel Jumalast ära. Sellepärast jäi tema ka Moabi maale maha. Temast ei kuule meie muud kui need sõnad, et ta ka „nuttis“ lahkumise tunnil ja „Orpa andis oma ämmale suud.“

Nüüd waatame, armsad õed, mis sellest Orpast õppida wõite. Silmapisarad ei tee küll ühtegi paha

ega suuandmine oma ämmale ka mitte, aga siin on mõlemad pahad. Oma kasu filmas pidades nuttis siin Orpa nagu oleks temal oma ämmaast kahju lahutada olnud. Aga tõepoolest tundis tema süda sees rõõmu, sest nüüd oli ju waew ja mure vähem. Suuandmisega weeretas tema koorma oma õlast ära, ning teiste filmas pidi see suuandmine ja filmapisarad tähendama, et ta oma ämma südamest armastab. See oli aga wale ja jellepärast olivad tema filmapisarad pahad ning tema suuandmine ei tähendanud midagi. Orpa ei mõtelnud selle peale ühtegi, et Naomi juba wana ja wilets oli ja nüüd Rut üksi tema eest hoolt kandma pidi, kunni nemad senni ajani mõlemad üheskoos oma wana ämmale abiks olivad olnud. „Ma annan sulle weel suud ning siis wõite minna; mina teiega ühes ei lähe.“ Need olivad Orpa mõted juba kodust wälja minnes. Ning kui wana ema neid mõlemaid käskis ümber pöörda, ja oma kodu tagasi minna, oli Orpa kohe minemas.

Olgu seesama Orpa ka teile, armsad noored õed, teenäitajaks, kuhu poole teie mitte ei tohi minna. Teil on ju ka wanemad. — Teil on wennad ja õed. — Teil on sugulased ja sõbrad, kelle wastu teil tõsised kohused täita on. Siis peate muidugi ka meeles pidama, et suuandmisega ja käeandmisega ning filmapisaratega weel teie kohus täidetud ei ole. Seda tuleb aga paraku palju ette. Oma käsi tütre minna rohtu tooma haigele isale, aga tütrele on minek wastu meelt. Ta ütleb: „Armas ema, ma lähaksin küll heameelega, aga ma ei oska haigust õieti ära seletada.“ Wana 60aastane ema läheb ise õhates ja paludes, ning tütar rõõmustab, et tal polnud tarwis pikka teed käia. Ehk õde on sul hoolas ja

osaw näputöö tegija, mida ja ise ka küllalt oled õppinud ja võid teha. Aga et sa hooletu oled olnud, puudub sul ikka veel seda ja teist, ning kurdad oma õe ees igapäew seda. Õde annab sulle viimaks oma käest, mis sul tarwis oli. Su süda tunneb rõõmu, aga õde peab jälle uueste endale muretsema, mis ta sulle ära andis. Sinu kulu ja waew jäi tagasi. Ehk sul on sõber, kellele Jumal raske nuhtluse on peale pannud. Ta oli kord ka ilus terve neiukene, aga nüüd ei saa süngist ülesse. Peab kaebama ja sõpru, kellega enne alati koos oli, pole näha. Mõnikord ehk lähed teda veel vaatama, aga paljalt filmakirjaks. Tal on tarwis onule, kes teises wallas elab, käsku wiia, et ta teda vaatama tuleks. Sa ütled: „Mul pole tõeste võimalik seekord minna.“ Ja waene haige peab kannatama, kunni onu ise tema õnnetusest teiste inimeste läbi teatust saab.

Ma küsin, kus on su süda? Kas see parandab waese wigase sõbra häda, et sa temale suud andsid, ehk et sa tema häda üle nutsid? Kas see tegi ema käigu tergemaks, et sa temale „pai“ tegid? Kas see tegi õe waewa vähemaks, et sa mahedaid sõnu temaga rääkisid, kuna südames koguni teised mõtted olivad? Niisugune armuta elu on hirmus! Minus rohi, mis seda tõbe võib parandada, on Issand Kristus. Tema armastus teie vastu peab ka teid jälle ajama armastust üles näitama. Ei tema elus näe meie iial oma kasu taganõudmist. Waesele pimedale ei ütelnud tema mitte: „Nüüd pole mul aega aidata“, waid ta aitas sedamaid. Zudasele ei ütelnud tema mitte juba palmipuude pühal: „Tagane minust“, waid ta otsis teda veel. Rõõwliste ristipuu peal, kes ometi küllalt kurja oli teinud, ei ütelnud tema

mitte, kui see meelt parandas: „Mis mul nüüd sinuga tegemist, kui sa enne minu sõna ei ole kuulnud“, waid ta töötas temale sedamaid paradiisi uksed lahti teha. Waata, selle oma Jესuse juurest otsi ka sina rohtu omakasu kurja puu juurte peale, mis su südames kasvab. Muidu läheb su elu rõõmuta ja rahuta mööda! Nagu meie Issand ennast meie eest on peksa ja teotada annud ja meie eest on surma sisse läinud, et „meil pidi rahu olema“, nõnda peame ka meie kõik — ka teie, armsad õed — walmis olema ema ja õe ja sõbra koormat armastuses kandma. Siis olete Jესuse tõsised jüngrid.

Liisa oli suwiline K. külas. Muidugi teada, ei olnud tema elu wõera teenistuses nii armas ja hooletu, kui omas kodus. Aga mis teha, kui leiwapuudus wõera teenistusesse ajas. Ei wõinud parata midagi. Ta tegi ka, kui peremehe filma all oli, mis kästi, aga niipea kui peremees selja oli pööranud, siis ei saanud waesekene filmi lahti — siis uinus ja tuffus, et waene tööloom mõnikord ise kodu lõunale tuli, ning Liisa wao waele ehk aia ääre magama jättis. Süüdlased oliwad ikka kas loom ehk tööriistad ehk maa ehk päikene, aga Liisa ise ei ialgi. Suu ees mõistis ta nii mahedasti rääkida, et ikka kõik andeks anti ja ära unustati, mis ta paha oli teinud. Wiimaks tuli Mihklipäew kätte. Liisa sai oma palga. Täna weel filmaweega oma peremeest ja perenaist, et nad temaga oliwad kannatanud, ja Jumalaga jättes andis käele suud ja läks. Aga juba paari nädala pärast oli kuulda, mis Liisa suu nüüd rääkis. Ei tänust sõnagi. Nüüd oli perenaine kuri. Nüüd oli tööd palju ja raske olnud teha. Nüüd pole palga kätte saanud. Ja ta waesekene jäänud nii kui lillu-

Kene selle halwa toidu otjas, kuna enne priske ja ilus ning lihaw tüdruk olnud. Mis pidi nüüd peremehe süda ütlemata ehk mis pidi ta mõtlema? Ei olnud ta ilal enne Liisa suust kaebduft kuulnud. Ta oli oma filmaga mitu korda näinud, kuidas Liisa magufaste puhkas, kui teised ammugi juba tööl olivad. Ta oli ka hea toidu eest muret kannud. Ja tema aru järele oli lihaw Liisa veel lihawamaks läinud ning teenitud palga oli ka ära maksnud. Liisa ise oli ju veel tänanud ning rahus lahkunud. Peremees kutsus Liisa kord enese juure. Oh kuidas siis Liisa pisaraid walas, et kiwisüda oleks pidanud lõhkema ning tõendas: „See on tühi jutt! Meil pole ühtegi pahandust olnud. Kuidas ma pidin niisuguseid juttusid laiali laotama? Ei mina seda pole teinud.“ Ring jälle lahkus Liisa kaele suud andes, aga seljataga oli wana „külakrapp“ ja jäi selleks.

Aga waata, armas õde, niisuguseid neidusid on. Suu ees ta sulab ära, aga seljataga on ta kõwa kiwi sarnane, mis teise pihta taob, kunni killukese armad kätte saanud olewat. Aga wale kõik! Peremeest ning ka teisi inimesi laimates, tagus wiimaks ikka ainult iseennast ja oma auu, kui seda oli, põrmu põhja, ning pidi raasukestest elama, mis külarahwa laua pealt maha langefiwad.

Mitte wale, armsad õed, waid tõde peab risti-inimese südames walitsema. Oled sa pahane, siis ära warja seda mitte lahke näo alla, waid üttele otsekohe, mis su südant rõhub. Annad sa suud, siis tulgu see ka tõsifest armastusest. Paljalt filmakirjaks ärgu jooksku üks pisar sinu filmist, ärgu tulgu üks lahke sõna sinu suust. Hirmus kurb on armuta inimest näha ja veel kurbem on niisugusega ühes elada!

Paluge Jumalat, et ta teile ise targa südame annaks, mis mitte ainult iseenele peale ei mõtle, vaid ka teise eest hoolt kannab, kus see iial võimalik on. Paluge Jumalat, et ta ise teile uue südame annaks, mis kõik ülekohut wihkab ja kõiki kawalust põlgab. Olge Jumala lapsed ning „ärge andke maad kuratile“, kes kõige kurjuse ja kawaluse isa on, omas südames. Muidu peate seda weel hirmsaste tunda jaama Jumala püha kohtu ees. Mitte surmatee ärgu olgu teie jalgade all, waid elutee! Amen.

9. Mikal.

„Sa pead pühapäewa pühitsema.“
Kolmas käsk.

Mikal oli kuninga Sauli noorem tütar. Ta sai pärast kuninga Daweti abikaasaks. Esimesel aastal oli ta truu ja ustav ning armas abiline oma mehele. Tema armastus tuli iseäranis awalikuks häda tundidel, kus Saul Dawetit ära hukata püüdis. Mikal sai mitu korda Daweti elu päästjaks. Aga Mikalil puudus tõsine armastus Jumala vastu, siis ei wõinud armastus mehe vastu, kes Jumalat kartis, mitte elu otsani kesta. Nõnda oli ka lugu. Kui Dawet suure rõõmuga Jumalalaaeka, mis Sauli hooletuse ja umbusu pärast Wilistide kätte oli langenud, jälle Jerusalemma linna tagasi tõi, siis „hüppas ta kõigest wäest Jehowa ees.“ See oli suur õnnistusepäew Israeli rahwale. Ükski ei oleks sellel päewal oma kotta tohtinud jääda. Kõik rahwas — naised ja mehed, noored ja wanad — oleks pidanud Jumalat auustama, aga Mikal on kodu ning waatab aknast wälja.

Siin peatame wähe, armsad õed, ja vaatame ka oma elu peale tagasi. Eks ole teie elus ka neid pühapäewasid küllalt ette tulnud, kus Jumalakojast ja Jumalateenistusest ilma mingisuguse põhjuseta ära

jäite? On teil aga selleks õigust Jumala ees? Ei sugugi! Jumal on ju ütelnud: „Sa pead pühapäeva pühitsema“ — see on: sa pead jutlust ja Jumalafõna pühaks pidama, heal meelel kuulma ja õppima. Siit paistab küllalt selgeste välja, et pühapäewad meile mitte lõbupäewadeks maailma turul pole antud, waid et Jumal nad meile hinge eest hoolekandmiseks on seadnud. Ei tohi teie siis mitte enne rahule jääda, kui see ülem kohus täidetud on. Mikali elu oleks palju parem olnud, kui ta ka südamest Dawetiga oleks röömustada wõinud. Aga ta ei olnud seda oma isa Sauli majas mitte õppinud. Oh tänage Jumalat, armsad õed, kui tema, see taewane Jsa, teile jumalafartlikud wanemad on annud! Kes aga sellest armust ilma on üleskaswama pidanud, see püüdku oma armuaega õieti tarwitada! Kes tööpäewadel laiskleb, see „ei pea mitte leiba sööma.“ Aga kes pühapäewadel laiskleb ehk maailma röömu ja lusti taga ajab, seda paneb Jumal nutma ja annab nuhtlust ajalikult ja igaweste. Pühapäewa rikkujal ei ole siis mitte ainult inimestega tegemist, waid püha Jumalaga, kes „ennast mitte pilgata ei anna.“ Mis aitab siis see, et sa kuus päewa palehigis tööd oled teinud, kui siiski kõigest õnnistusest pead ilma jääma?

Triinu oli hoolas tööinimene, aga Jumala sõnast ei hoolinud tema suurt. Kuus päewa tegi tema tööd, et higi otsa eest woolas! Aga mis sest kasu oli? Oles ta waesekene ometi pühapäewal ka hooljaste oma hinge heaks tööd teinud! Aga seda ei näinud keegi! Neli aastat oli juba leeriajast mööda läinud, aga oma uut Testamenti, mis talle püha altari pealt tee walgustajaks siin maailma wäljal

kätte anti, ei olnud tema lahtigi lõõnud. Ei ole ka muud raamatut ega lehte tema käes keegi näinud. Katekismus ja piiblitlugu wisati koha sisseõnnistamise päewa õhtul juba nurka. Kui teised õed neid poleks koristanud, siis oleksivad nad kaua seal puhkada mõinud. Kirikus käis Triinu kaks ehk kolm korda aastas, aga küla mainul kiige peal kulusivad kõik suvised püha-päewafesed ära. Sealt ei puudunud Triinu iial. Ehk kui seal teisi kedagi ei olnud, siis käis Triinu külas omasuguseid vaatamas. Nõnda oli ühel püha-päewa õhtul jälle kiige ümber suur hull noori mehi ja neidusid. Triinu hääl kostis kaugele üle teiste. Jumalateenistuse ajal oli tema puhkanud, nüüd mõis lusti pidada. Aga „pill tuleb pika ilu järele“, ütleb Cesti wanafõna. Nõnda sündis ka sellel püha-päewa õhtul. Triinu kiigekäimad pidiwad lõppema. Mis wanaema sõnad polnud jõudnud forda saata, seda tahtis nüüd püha Jumal ise kange karistuse teel teha. Kiigefammas langes ümber. Teised kõik saidwad paljalt ehmatust tunda, aga Triinu käsi jäi samba alla ning oli murtud. Sealt wiidi õnnetu kodu. Sinna toodi küla wanaeit — tohter, kes ennegi juba mõne haawa peale oli lugenud ja puhunud, ning mõne käre liikmesse pannud. See pani ka Triinu käewarre paigale ning sidus kinni. Aga walu läks ikka suuremaks. Kolmandal päewal wiidi Triinu linna tohtri juure, ning see tunnistas, et põletik juba sees on, ning käsi peab õlast saadik mahawõetud saama; muidu elu lootust ei ole. Ei mõinud seal Triinu parata! Küll õhtas Triinu! Küll tuli tema meele nüüd, kus haaw jälle juba paranenud oli, mikspärast Jumal niisuguse nuhtluse temale oli saatnud, aga hiljaks oli jäänud! Kõik õhkamine ja kaebamine ja

filmapijarad ei võinud kätt ometi mitte enam tagast panna. Nüüd oli korraga kõik töötegemine lõpetud.

Mis nüüd teha? Mis muud kui seda, mis Triinu senni ajani ära unustanud oli! Nüüd pidi oma Testamendi välja tooma. Lugu paranes pea. Aga mis pidi ta nüüd pühapäewadel tegema? Mis muud kui seda, mis tegemata oli jäänud! Triinu oli ikka juba hommiku vara kiriku teel, ja ootas nädal otsa seda päewa, millal jälle sinna kotta saaks, kus Jumal ise oma püha sõna ja sakramentidega oma rahwa seas tahab elada.

Baata laps! Kui sul elu armas on, kui sul ihu ja hing armas on, siis tarwita alati kõige hoolega kallist pühapäewa oma hinge kasuks. Muidu peab Jumal sulle oma hirmukõpiga tulema meele tuletama, mis sa oled ära unustanud. Ja see on hirmus raske.

Aga mitte ainult see ei riku pühapäewa, kes sellel päewal Jumal sõna kuulmise ja lugemise kõrwale jätab, waid ka see, kes pühapäewal oma igapäewast tööd püüab teha. Jumal ütleb: „Sa ei pea ühtegi tegemist tegema“ pühapäewal. Aga kas siis ahnele inimesele sellest küllalt saab, mis ta kuue päewaga kokku kogub? Mida enam ta saab, seda enam ta tahab.

Rõnda walmistas ka peretütar Biu omale riided ja sukki ja kindaid igal pühapäewal. Ta käis küll ka kirikus, aga kui ta kodu jäi, siis oli ta alati töös — talwel oma asjade kallal, suwel heinamaal ja kopsa aias, kus igamehe filma ei paista. Aga mis sest töötegemisest kasu oli? Täewaminemise püha õhtul oli jälle paari sukadega walmis saanud ja wiis kiristu, mis juba kuhjaga suurelt jaolt pühapäewa tööd täis oli, ning teisel hommikul polnud mitte

enam lõnga otsagi kirstus. Waras oli öösel kõik ära wiinud.

Nõnda, armsad õed, nuhtleb Jumal seda, kes tema sõna kõrwaliseks asjaks peab ning arwab: „Mul pole seda tarwis täita!“ Tööpäewadel tehke oma tööd wirgaste ja hoolaste, aga pühapäewal kiitke ja paluge Jumalat. Muidugi tahawad loomad ka pühapäewal tallitada ja inimesed nõuawad ihu üles pidamist, aga pühapäewa töö wara kogumiseks, mis koid sööwad ehk wargad himustawad, toob nälja majasse ja teeb meele nukraks ja lahutab Jumalast. See kadugu siis ilma armuta teie seast — olgu teie teenijad ehk peretütred — nõudku peremees teie käest igapäewast tööd ka pühapäewal ehk tehku teie iseendale! Ülekohus on kõik, ning nuhtlus käib ülekohutuse pühapäewa rikkuja kannul. Säädawat õnne pole weel ükski inimene pühapäewa tööst näinud. Mõne nädala ehk mõne aasta lasseb Jumal seda wähest korda minna, aga siis tuleb tõeste nuhtlus ühel ehk teisel wiisil. Pühapäewal koduistumine tegi Mikali meele nukraks ja rikkus tema abieluõnne jäädawalt. Wiu pühapäewal kogutud wara sõi Tiu! Sina aga pea oma Jumalat meeles!

Weel tahame Mikalilt õpetust wõtta. Kui kuningas Dawet ning lagemata hulk rahwast seaduse laetaga Daweti linna tuliwad, „waatas Mikal, Sauli tütar, aknast wälja ja nägi kuninga Daweti wahwaste hüppawat Jehowa ees; ja ta ei pannud teda mikski omas südames.“ Ning kui Dawet jälle kodu tuli, siis ütles Mikal: „Mis auuline on täna Iisraeli kuningas olnud!“ Mikal ei saanud sellest mitte aru, kuidas Dawet nii rõõmus wõis olla — kuidas ta selle seaduse laeka pärast nõnda wõis alandada!

Ja mitšpäraſt ei ſaanud Mikal ſelleſt aru? Sellepäraſt, et tema maailma laps oli! Tema meeles mõlkus ainult Daweti kuninglik auu. Aga et Dawet ſelle auu Jumala käeſt oli ſaanud, ſeda unuſtas Mikal ära. Sellepäraſt jäi tema abielu kuniſa Dawetiga ka õnniſtuſeta. Kui kuniſa Daweti abikaasa oleks ta töötatud Lunataja eſtemaks mõinud ſaada, aga ta põlgas ſeda oma maailma meelega läbi ära. Ta julges weel pealegi Dawetit pilgata, kes Jehowale auu andes oma auu filmapiſguks kõrwale jättis.

Ja niisuguseid pilkamise sõnu, armsad noored õed, ſaab tihti kuulda, kes uſtaw ja truu on Jumalateenimises. Kõiki mõib maailm ſallida, aga mitte ſeda, kes kõigest ſüdameſt Jumalale auu annab. Sa mõid kui pöörane maguſaſt wiinaſt meelega ära olla, maailma ſuu jääb finni! Sa mõid meeste otſa wahtida, ja nende kannul jookſta, maailma ſuu jääb finni! Ja maailma meelega ema ütleb waheſt weel: „Mõnda tegin mina ka, ning waata, kas ma pole mehe naine!“ Jumal paraku, on ka niisuguseid emafid riſtirahwa ſeas, kes oma lapsele huiatufeks ſaawad! Ja need eelnimetatud sõnad on ühe niisuguse ema ſuult kuulnud. Jumal tule iſe appi ja pääſta oma rahwaſt pimeduſe ja liha wõrkudeſt! Sa mõid riideuhtuſt ajada, ja oma ſabaga kõik teetolmu koku pühkida — oma juuſteſt mõid ſa enefelega ſarwed pähe teha ehk tuka ette löigata — ſa mõid oma waefeſe rinnad koku nõõrida, et hirm peale tuleb ja ſüüta pealtwaataja käed peab koku panema ning ütleva: „Jumal hoiatage kange tuule eeſt, muidu peab ſee tüdruk nagu pilliroog murdma“; aga maailma ſuu jääb finni! Sa mõid oma waefeſid jalgu nii koku pitsitada,

et sa nagu keppide otjas käid, kuna Jumal sulle terwed liikmed on annud, aga maailma suu jääb kinni ehk ta sinu valu küll näeb! Sa võid 30 kunni 40 wersta linna minna, et sealt endale juuksepaela tuua, millega teise peresse warrule tahad minna. Jalad walutawad küll ja on werised all, aga sull on uhked siidipaelad juukstes; maailma suu jääb kinni! Aga kas maailma suu siis ka kinni jääb, kui sa oma patu pärast põlwili maas walupisaraid nutad? Ei tõeste mitte! Siis tuleb maailm warsti oma õpetusega ja ütleb: „Mis sa nutad? Ära ole rumal! Ega sa esimene ole, kes pühapäewa tööga rikkus — neid oli enne sind ja on pärast sind weel.“ — Ehk kas jääb maailma suu kinni, kui sa igapäew meeste asemel Issanda Jesuse otša waataksid, kui see iial võimalik on! Ei tõeste mitte! Maailm sõnab warsti: „Mis tema hommiku ja õhtupalwe on awistanud? Oma suri siiski ära, nagu minugi ema“, ehk „waras wiis siiski ta pühapäewariided ka ära“ j. n. e. Ehk kas jääb maailma suu kinni, kui sa uhkuse ajamise asemel mõned kopikad ehk mõne rubla waeste paganatele annad? Ei tõeste mitte! Maailm laulub warsti: „Pole endal õiget riidet selgas, aga kiriku pakku ja paganatele raha pillata, ei ole puudust ühti.“ Ehk kas jääb maailma suu siis kinni, kui sa 10 ehk 20 wersta tagast igal pühapäewal kiriku ruttad! Ei tõeste mitte! Maailm nimetab sind siis „wariseeriks“ ja „filmakirja teenriks“, ja püüab sind kõigest wäest kiriku tee pealt tagasi hoida. Ta ütleb sulle: „Lähme marjule, täna on ilus ilm!“ Ehk: „tule talgule, täna on suur lusti pidu!“ Ehk: „lähme merele, täna on wäikne ilm!“ Ehk: „tule jalutama, täna on aega!“

Nõnda näete, armsad noored õed, et maailm teid wägise oma jälgedesse püüab kiskuda. Temal pole head meelt sellest, kui keegi tõe tee on leidnud ja seda kinni peab. Maailmal on omad kurjad saadikud igale poole su teede peale üles seatud. Need mõnnitawad ja pilkawad Jumala lapsi. Need ähwardawad ja tõstawad kurje kõnesid. Sina aga, armas õde, pole mitte maailmalaps, et sul tema uhkuse ajamine peaks armas olema. Sina pole mitte maailmalaps, et sul tema pimeduse ja metsateed peaksiwad meelepärast olema! Kui siis ka wana kawal ja kuri hingewaenlane kurat ise su eluteel su ette astub, ning nagu Swaga meelitamise sõnu hakab rääkima ja töotust tegema, siis pööra temale selga ja ütle: „Jäta mind rahule! Ma tahan Jumalalaps olla!“ Ja kui tema su parema sõbra näol tuleb ehk su oma õe näol, ja sinu usku Ainuisjanda sisse sinult rööwida tahab, siis wasta: „Tagane minust!“ „Kes minu sisse usub, see peab elama“, ütleb Issand. „Mina olen wiinapuu, teie wiinapuu oksad. Kes minu sisse jääb ja mina tema sisse, see kannab palju wilja; sest minuta ei wõi teie ühtigi teha.“ — Maailmaga käsi-käes käies läheme hukatuse teed, aga Issandaga käies leiame igawese elu ja õnnistuse. Maailma töotused lähewad tuulde, aga Jumala sõna ja tema töotused jääwad igaweste.

Mikal pidi kaebama sellepärast, et tema „pilka-
jate killas istub.“ Selle eest hoidku teid, armsad noored õed, Jumal ise oma wägewa käewarrega ja tehku teie filmad lahti, et teie puhta usukulla asemel mitte maailma mäda muda ei hakaks himustama. Jumal aidaku teid, et puhas usutuli teie oma südames põlets ning seesama püha usutuli ka kõik mäda-

toed, mis hull õdesid oma kätte on võtnud, ära põletaks!

Jssandat peab ometi wiimaks kõik maailm nägema tema kohtu päewal. Ning kes maailma tugesid on tarwitanud Ainuisfanda Jesuse asemel, ja maailma karkude peal on komberdanud, selle osa on nuhtlus, sest „ühegi muu sees ep ole õnnistust; sest ühtegi muud nime ei ole taewa all inimestele antud, kelle läbi meie peame õndsaks saama“, kui ainult see nimi: „Jesús Kristus“. See on seesama, kes meie Ewangeliumides elab — seesama, kes meid surmani armastas — seesama, kelle nime teie lapsepõlwest saadik kannate! See nimi jäägu teile! Maailm püüdku tema asemele küll kulla ehk hõbedad seada, ehk auu ehk terwise ehk riided ja kõik uhkuse, ehk inimesed ehk inglid. Teie jääge Ainuisfanda Jesuse juure, siis on tema oma jumaliku wäega teie juures elus ja surmas! Tulgu siis maailm küll oma pillamise sõnadega ka sinu rahu rikkuma. Mis sest on? Jesust pillas maailm niisama. Ja mis oli temal sellest, et maailm teda „Peeltsebuliks“ on hüüdnud? „Jumal on temale ühe nime annud, mis üle kõige nimede on“, ja meile ütleb seesama Jumal: „Ole ustaw surmani, siis tahan ma sulle elukrooni anda“. Kõik pillajad ei wõi ka teilegi paha teha.

Mari wennad olivad kurjad maailma inimesed. Kõrtsi tee oli neile tutaw, aga Jumalafõna pärast nad kirikuteed ette ei võtnud. Kord tuli Mari jälle kirikust kodu. Wennad julgesiwad esimest korda ütelda: „Jumalat polegi, mis sa ilmaaegu ennast kirikus käimisega waewad? Surma suus läheb hing tuulde. Seda pole ka! Kuratit pole! Igawest kohut pole! Wiimist päewa pole!“ Selles tarkuses oli

laupäeva õhtul kõrtsis wendasid koolitatud. Mari kiskus esiteks ära, sest niisuguseid rumalaid sõnu polnud ta veel enne ühegi inimese suust kuulnud, kui nüüd ta oma wennad rääkiswad. Aga warsti oli ta sõna leidnud, mis mõjus. Ta ütles: „Härg tunneb oma peremeest ja eesel oma isanda sõime! Ja teie ei tunne oma Jumalat? Kes on teid hoidnud, kaswatanud ja ülewel pidanud? Häda teile, kes teie Jehowa olete maha jätnud!“ — Ning wendade suu jäi kinni. Pärast saidwad veel mõlemad Mari läbi õigele teele.

Nõnda ärgu ka teie seast, armsad õed, ükski Mikali teede peal käigu. Seal on surm karta! Teie aga käige eluteel edasi! Amen.

10. Abigail.

„Eest kes elu tahab armastada ja häid päitvi näha, see waigistagu oma keelt kurja eest, ja oma mofke kawatust rääkimast.“ 1. Petr. 3, 10.

Abigail oli hirmsa joodiku Nabali naine, kes maailma wara poolest rikas mees oli. Nabal ja Abigail oma rahwaga olivad felsamal ajal kõrbes oma lambaid niitmas, kui Dawet Sauli eest ennast feal warjul hoidis. Dawetil oli kitsas käes, sellepärast läkitas tema oma meestest mõned Nabali juure. Need ütlesiwad Nabalile Daweti nimel: „Anna oma sulastele, mis su kätte puudub, ja oma pojale, Dawetile.“ Nabal aga ei annud midagi ja teotas weel pealegi Dawetit. Dawet tahtis nüüd Nabalit karistama minna. Sellest kuulis Abigail. Tema ei armastanud tüli ega riidu, waid ta tahtis rahu pidada kõige inimestega. Kohe kogus tema kokku loo leiba ja 5 mõetu tangu, 5 walmistatud lammast j. n. e. ning ruttas Dawetile wastu ja palus: „Anna, palun ma, oma ümmardajale ülestumine andeks!“ Seie juure lisas tema weel, et waga inimene oma lootuse Jehowa peale paneb ning mitte oma käewarre abi peale ei looda. Ja selle eest sai tema tänu Daweti suust, kes ütles: „Õnnis-

tatud oled sina ise, kes ja mind oled keelanud tulemast
werd walama, ja et mu käsi ei ole mulle abi
saatnud." Ja Dawet saatis teda alla rahuga.

Nendest sõnadest, mis Abigail Daweti vastu
rääkis, saate ka teie, armsad noored neiud, õpetust.
Sõitaks ütles Abigail Dawetile: „Anna oma ümmar-
dajale üleastumine andeks!“ Aga mis pidi Dawet
temale andeks andma, kui ta ühtegi süüdi pole
teinud? Ta ei ole ju Dawetit teotanud ega tema
noori mehi pilkanud. Dmeti võtab tema süü enda peale.

Oh kui palju tüli ja riidu jääks meie perekondades
tulemata, kui Abigail tütarde seas oleks! Ta oskab
andeks paluda. Ning kivine oleks see süda, kes
palujale andeks ei annaks! Aga mis teevad meie
noored neiud? Võera süükandmisest ei maksa rääkidagi.
Oh et teie ometi, armsad õekesed, oma tehtud üle-
kohutki üles tunnistaksite ning kanda võtaksite! Aga
waata, seda leiad wähe. Tuul on jahud matist sinu
hooletuse läbi laiali puhunud — loomad jäävad
ilma ning sinu süda on rahul! Raus on katki läinud.
Perenaine küsib: „Kes on seda teinud?“ Wist koer
wõi kass on laua pealt maha tõmbanud, aga Tiu
ise oli uksepiida vastu kogemata kausi löhki löönud!
Oh! lehm on piimalüpsiku sõnnikut täis löönud.
Tädruk ütleb: „Ta tammub alati“, ning annab veel
mõne löögi süüta loomakesele. Aga süüdlane polnud
lehm ei piim ega lüpsik, waid Riina ise, kes karja-
poisi filmi püüdis wahtida ja pool tundi lehma all
upitas. — Sead kiskendawad laudas! Perenaine
küsib: „Ann, miks sa neile süüa ei anna?“ Ann
vastab: „Praegu wiisin.“ Aga wale kõik! Juba
12 tundi mööda läinud sest ajast, kui põrsad wiimist
korda Anne nägivad.

Armsjad õed! Ärge mõtke iialgi walesõnu oma suhu ja pealegi veel niisuguste tühja asjade pärast. Pidage meeles, et walelikude isa on kurat, ning teie tahate ometi Jumala armsad lapsed olla. Ega su peremees ehk perenaine ka nii kuri ei wõi olla, et ta kohe sind karistab, kui lehmed korra heinakuhja kallal on käinud? Armas on see kuulda ja näha, kui neiu huultel tõde walitseb. Ja kõige paremini saab see oma teenistuses korda, kes õigust armastab. Ning mis ülem on kui maapealne elu ja asi: ta jääb armsaks Jumala lapsiks, kui ta ka efsinud on. Aga wale wiib kurati suhu. See jäägu teist eemale! Hoidke oma auusat nime, mis Jumal teile armust on annud, kõige hoolega auu sees! Sofistagu kurat küll kõrwa sisse: „Waleta wähe, saad paremini läbi“, siis ärge uskuge mitte tema libedat keelt! Ei ole see hingewaenlane iial veel ühegi inimese õnne ja õnnistust otsinud, siis mõite ka julged olla, et ta teid oma maheda sõnadega aga oma wõrkudesse püütab.

Abigail wõttis wõera süü enda peale, ning püüdis pöörda, mis teine kurjaste oli teinud. Eks siis sina jõua ometi ise oma süüdi kanda? Tehke seda, leiate rahu!

Ärge otsige ka mitte süüdi teise juures! Jumal paraku — tuleb seda pihitlkäijate seasgi ette. Kus meie nagu Maria Magdalena peame walupisaraid nutma Issanda jalgel oma patu pärast, isegi seal kuuled tüdrukute suust: „Poiss pettis mind — lubas mind ära wõtta“ j. n. e. Aga kas siis patuelu iialgi lubatud on? Ehk kas on siis wõimalik teise hinge peale pattu teha? Mis sa teed, armas õde, seda sa teed iseenele! „Igaüks peab seda mõõda saama, kui tema omas ihus on teinud.“ Teed sina

patu, saab patu palka! Teeb su wend, saab tema Jumala nuhtlust tunda! Kanna siis ise oma süüdi ning ära otsi teist, kes sinu eest kannatama peaks! See on hirmus asi: teise ilmasüüta inimese peale oma ülekohut weeretada.

Mõne aasta eest elas P. kihelkonnas tüdruk, kellest rahwas lugu pidas. Ta käis tihti kirikus. Si puudunud tema ka koolimajast. Piibliiraamat seisis temal kodu laua peal, ning oli näha, et seda ka ikka loetud oli. Silmad olivad temal tihti wesised. Aga kes oleks mõinud seda uskuda, et Deena nii raskest süüdi oma südame peal kandis. Ta oli oma isa järelt mitu korda warastanud, ning ikka oli süü Näpi Tõnise peale aetud, kes paar korda enne warguse kimpus oli olnud ning üleaia elas. Kohus mõistis ka seekord süüta mehe terweks aastaks wangi ja üle selle kõigist õigustest lahti. Wald lubas Tõnise ära ning waene mees pidi tühjale maale minema, ehk ta küll tõendas, et ta selles asjas koguni ilmasüüta olla. Wiimaks kümne aasta pärast tunnistas Miina haigewoodil oma süü üles. Tõnis tuli siis küll weel tagasi, aga kõik ta elu oli rikutud ja eluõnn temalt rööwitud. Ja seda kõik mõis Deena rahulikult pealt waadata, kuidas teine ilmasüüta raudas kohtu ees seisis ning pealegi weel omalt maalt ära saadeti. Et aga ise oma auu sisse jääda, lastis tema teise kannatada.

Ja nõnda on mitmed neiud teinud, ehk küll ilmasüüta inimese karistus nii suur ja raske ei ole olnud kui siin. Kus jääb siin apostli sõna risti inimese kohta: „Kandke üksteise koormaid ja nõnda täitke Kristuse käsku“ (Gal. 6, 2)? Kas ei peaks teie siis ise oma süüdi kanda jõudma? Küllalt.

Jumal aga ise aibaku teid, armsad õed, oma ära rääkimata suure armuwäega tõe teed käia, ning tõe fiske eluotsani jääda.

Weel mõite, armsad noored õed, Abigailist õpetust saada. Jumal on ju õrnema soole isearanis suure keeleanni annud. Meie näeme ka Abigailist, et tema seda oma andi tarvitab, ja heaste seda tarvitab. Ta kiidab Dawetit ja seks oli temal õigus, sest Dawet oli Jumala ära walitud ja tähendatud mees, kes Israeli kuningaks pidi saama. Ta tuletab Dawetile Jumala töotusi meele. Ta püüab teda ka were ärawalamise eest tagasi hoida. Ning wiimaks ütleb ta weel Dawetile, et Jehowa tema abimees on — ärgu tema mitte lootust oma wäe peale pangu.

Waadake, armsad õed! Siin on Abigail oma keelt selleks tarwitanud, et mitte kurja ei sünniks! Ta oleks ju ka mõinud paljalt andeks paluda ja siis oma teed jälle tagasi minna. Aga tema oli ülilabhe ja jumalakarlik naine. Ta ei soowinud mitte kurja, waid head. Kas olete teie ka oma keelt nõnda juhatanud, et tema head seemet külwab? See oleks küll armas Jumala ning inimeste meelest, ja tooks õnnistust teile. Aga kas mõtlewad kõik neiud selle peale? Suuremalt jaolt küll mitte.

Kord oli mul võimalik oma kõrwaga kuulda, mis mitu neidu isekeskis jutustasiwad. Esiteks räägiti uuematest riide moodidest. Siis hakati rääkima, mis wiga ühel ehk teisel on. Ei seal leidnud armu sugulane ega sõber. Ja wiimaks kiitis igüks iseennast ja oma asju. Jakobus ütleb meile omas kirjas 3, 5: „Nõnda on ka keel pisuke liige ja suurusteleb wäga; waata, mis suure metsa süütab pisuke tuli põlema. Ka keel on tuli ja maailm täis

ülekohut; niisugune on keel meie liikmete seas, mis roojaseks teeb kõik ihu, ja süütab põlema meie elu-
korra sündimisest surmast saadik, kui seda põrgust
jüüdatakse" — „Keel on täis surmajat rohtu.“
Sellepärast hoia oma keel kurja rääkimast! Ja mõtle
enne, kui sa oma suu lahti teed! Üksainus armuta
ja libe ning wali sõna võib mõneks ajaks teise
inimese rahu rikkuda. Üksainus laimusõna võib
wahest kauaks ajaks su ligimese auusale nimele kahju
teha. Üksainus kuri naljasõna ja waata: kuri ini-
mene, kes seda kuulis, teeb kurja peale — ja ilma-
süüta hing, kes juures oli, võib rikutud saada. —
Ja mida suurema auu sees sa seisad, seda enam
pead sa oma keele üle walwama. „Tõledate suus
on nende süda; aga tarkade südames on nende suu“
ütleb tark Siirak 21, 28. Sellepärast olgu finul
igal päewal meeles selle Issanda maenitsus, kelle
suus walet — ühtegi keelepattu — ei ole leitud.
Tema ütleb meile ka täna: „Tõeste mina ütlen teile,
et inimesed peawad aru tegema kohtu päewal igast
ühest tühjast sõnast, mis nemad on rääkinud.“ Matt.
12, 36.

Nagu meie Gesti keel, mis meil selge on, seda
iga inimesele ütleb, kellega meie kokku puutume, et
meie Gesti isa pojad ja tütreid oleme, nõnda peab
meie keel ka sellest tunnistust andma, et meie kodumaa
mitte see maailm ei ole, waid et meie teekäijad
Kaanani — oma taewase kodumaa — poole oleme.
Seda keelt oli Abigail oma isamajas õppinud. Seda
keelt õpetab teile, armsad õed, ka täna Abigail.
Seda Kaanani keelt rääkis tema Dawetiga. Seda-
sama keelt rääkis ta oma perega. Seda sama Kaanani
keelt rääkis ta oma mehega. Kõige juures polnud

fellest küll mitte kasu. Dawet kuulis tema sõna ja õnnistas teda pealegi. Wõib olla, et need inimesed, kellega Abigailil igapäew tegemist oli, ka seda kuulsivad. Aga tema oma mees ei kuulnud seda mitte. Sellegipärast ei wäsinud Abigail mitte ära temale taewast loodumaad meele tuletamast.

Ja mikspärast, armsad õed, on Jumal ka teile keele annud? Ei mitte sellepärast, et teie aga sõnu suust wälja saaksite ajada! Ei mitte sellepärast ainult, et teie oma tahtmist awaldada saaksite sõnas! Ei mitte sellepärast, et teie teisele felleläbi kahju wõite teha ning oma kasu nõuda! Ei mitte sellepärast, et waletada ehk ülekohut tunnistada! Ei! Selleks on Jumal teile keele annud, et teie temale kiitust ja auu wõiksite anda kõige rahwa seas! Siis tarwitage teda oma Issanda auuks ja oma õdede ja wendade kasuks. Siis olete elutee peal! Amen.

11. Piirikene tütarlaps Israelist.

„Wõidolge, et teie wõiksite kitsast
wärawast sisse minna; sest palju,
ütlen mina teile, püüawad sisse
minna, ja ei wõi mitte. Lut. 13, 24.

Tema nimi on teadmata, aga Israeli maalt oli tema pärit, ja elas sõjapealiku Naamani juures. Kõik oli tema juba oma noores eas pidanud kaotama, mis igale inimesele üle kõige armas ja kallim on. Samaja temal enam ei olnud. Emakeelt ta enam ei kuulnud. Wabadust tal enam ei olnud, sest ta oli waene ori. Pühapäewa tal enam ei olnud. Jumala sõnast pidi ta ilma olema. Aga usk, südameusk elawa Jumala sisse, jäi alles ka wõersil raskest teenistuses. Raske oli selle tütarlapse elu, armsad õed, juba noores põlwes. Aga kõik see häda, mis ta näha sai, oli ikka enam ja enam teda usus kinnistanud. Rist on täna ka weel teenäitaja Jesuse armu sülle. Sellepärast ei pea sina ka kaebama ja oma Jumala wastu nurisema, waid õpi oma armulist Isa tänama risti eest, mis ta sulle peale on pannud. — Ära ka seda üttele, et see rist, mis sul kanda on, liiga raske on.

Rõnda armas ka keegi tütarlaps enne find juba. Selle juure saatis Jumal oma ingli. Ingel wiis tütarlapse ühele aasale, kus palju ristisid seiswad.

Sealt pidi tütarlaps endale ühe walima, mis tal kõige parem näitaks olewat. Ta waatas ühte ja waatas teist. Wiimaks tõmbas kullase oma õlale. Aga, oh häda, see oli palju raskem, kui tema oma endine rist. Suure otjimise järele sai ometi wiimaks ühe kätte, mis kõige weiksem näitas olewat. Aga selle ääred oliwad nõnda terawad, et ka see hea ei olnud. Jälle pidi ta ka selle weikse risti maha panema. Wiimaks leidis ometi ühe, mis ta kanda wõis. Ning waata, see oli seesama rist, mis ennegi tema õlal oli olnud.

Nõnda peate ka teie, armsad õed, sellega õppima rahul olema, kuidas Issand teid saadab. Wiigu siis see tee küll ohakatest läbi ning kaljudest üle, see peab teile heaks tulema. Selle eest aga tuleb teil kõige suuremat hoolt kanda, et teie ristiõnnistusest mitte ilma ei jääks.

Walu päewadest pole tõeste ühelgi inimesel siin maa peal puudust. Aga iga risti all kaswab ka magusa lõhnaga lillikene. Kui rist sulle õlale pannakse, siis nopi roosikene ka ära oma rinna ehteks. Muidu ei saa sina mitte nõnda tunnistada, nagu tütarlaps Iisraelist, et prohwet Elisa ainuüksi Issanda läbi pidalitõbest terweks wõib teha. Ja muidu unustad oma Jumala ka ära.

Sellest pisikesest tütarlapsest wõite palju õppida. Sul ei ole, armas õde, tõeste oma elutee peal mitte ainult wagade jumalafartlikkude inimestega tegemist, waid küll ka mõnega, kes Jumalast ja Jesusest Kristusest midagi ei taha teada. Ära lasse ennast neist mitte efsiteele saata! Ja ära häbene mitte Issandaga elada! Ehk wõib ja siis oma õnnistuse kõrwal ka suureks õnnistuseks oma ligimesele saada, nagu Iisraeli tütarlaps Naamani kojale. Ka sinu

ees on praegu faks teed. Ühe laua peal wersta tulba otsas on lugebda: „Maailma lusti ja rõõmu pidule“, ning teise laua peal: „Kristuse walmistatud rahu randa“. Kumbale poole tahad sa, noor neiu, oma sammud seada? Ühele poole wiib file lihatee, aga teisele poole konarine ja roopline ning kitsas iseeneise ärasalgamise ja usutee. Oh wali see tee ning mine sinna poole, kuhu waene ori — tütarlaps Iisraelist — läks! See tee wiib Jumala rahusse. Ja seda rahu igatseb inimese hing juba siin maa peal taga. Tütarlaps Iisraelist ei annud omas südames kurjale lihatahmisele mitte järele. Ta oleks, ehk ta küll ori oli, ka maailma lustis ja rõõmus wõinud elada. Ta oleks elawa Jumala pagana ebajumalate wastu wõinud ära wahetada. Ta oleks mõnele pagana sõjamehele ka wõinud mehele minna. Aga ta ei teinud seda mittel! Ta teadis, et hõbe ja kuld, Baal ja Ustaroot, tema hingele rahu ei wõi anda.

Kas oled sa ka nõnda elawast Jumalast kinni pidanud? Oh mitmed õed kurdawad ja kaebawad, et elawa Jumala asemele muud ei ole saanud, kui walu ja waewa otsata. Kus jäi hingerahu? Ta oli kadunud ja jäi kadunuks, sest maailmal ei ole ju rahu anda. Oh pidage kallimaks waranduseks siin maa peal usku elawa Jumala ja Minuissanda Jesuse Kristuse sisse, ja ärge andke oma südant selle maailma orjaks. Seal ei ole muud loota kui hukatust. Ja mis aitab üürilene elurõõm, kui hing jäädawalt rahutuse ning hukatuse hõlma peab jääma! Ei, „pöörge ümber ja parandage meelt“ hüüab Issand — hüüab ka õde Iisraelist — hüüan ka mina — teie südame kõrwadesse, et teie wõiksite elu leida!

Kes jõuab neid üles arvata, kes kaduma on läinud maailma meele järele elades? Ehk kes jõuab neid filmapisaraid lugeda, mis langenud õed endise õnne ja ilu peale tagasi mõteldes on walanud? Jääge kindlaste Issanda juure!

Tütarlaps Israelist oli nii kindel omas usus, et ta! ka iialgi mõttesse ei tulnud oma leiwawanema Naamani wastu wihagi kanda. See Naaman oli ju teda orjaks teinud — oli ju siis ka tema waenlane —, aga tütarlaps aitab siiski weel teda, ning soowib, et ta elawa Jumala prohwetil läbi läheks terwist otsima. Ei temal ole mitte rõõmu hädaft, mis Naamani peale tulnud. Ei — tema mõtleb, kuidas Naaman abi saaks. Ta ei anna head nõuu ka mitte tingimiste all. Ta ei ütle mitte: „Kui sa mind wabaks lased, siis juhatan sind abimehe juure, kes aidata wõib.“ Ta ei ütle mitte: „Wii mind ühes omale maale tagasi, siis näitan sulle meest, kellel Jumala „waim ja wägi on terweks teha.“ Ta annab kõik Jumala hooleks. Jumal taewas ainuüksi wõib teda aidata. Ja selle Jumala abi peale loodab tema ka. Ta ütleb aga: „Oh et mu isand oleks prohwetil ees, kes Samarias; küll see siis wõtaks ta pidalitõbe temast ära.“

Aga kuidas on teiega lugu, armsad noored õed? Eks oleks armas kuulda ja näha, kui igauks teie seast ka oma wanaema ehk oma leiwawanema hinge ja ihukasü nõnda taga nõuaks! Eks oleks armas kuulda, kui ka meie õdedest öeldakse: „Ta on auus ja ustaw inimene!“ Aga suuremalt jaolt kuuled ikka laebtuft. Kus see tuleb? See tuleb sellest, et Issand teile wõeraks on jäänud, ning maailm on armsaks saanud. Kus Issand südames ei ela, seal

otfid truudust asjata. Seal ei ole armastust oma perewanema vastu leida. Seal on kõik süda ja elu tühi ja kole. Seal ei otfi teenija oma peremehe kasu, waid ta on aga palgaline. Kas tahate aga teie, armsad õed, siis paljalt palgalised olla? Ei mitte! Jga õige tütarlapse süda ütleb: „Mina tahan Jssandaga elada ja oma wanaema ja leiwawanema ihu ja hingekasu filmas pidada.“

Waesel peremehel L. wallas oli uhkuse ajaja tütar. Aga kust pidi isa wõtma, mis tütrele ehteks tarwis läks? Ta waene oli igal kewadel ja sügisel juba rendi pärast suures mures. Wili kaswis küll põllul nagu teistelgi — tööd tegi mees ka oma perega palehigis — hoidis oma kopikat ka. Aga ilmas ei pääsenud hädast. Wiimaks hakas mõtlema: „Kust see ometi tuleb, et minu wili pooleski seda wälja ei anna, mis teiste peremeeste wili?“ Ring nüüd tuli hoolja järele vaatamise läbi awalikuks, et tütre fitsid ja fiidid, paelad ja kallid pitsid isa tuulamata wiljast tuliwad, mis pea igal sügisel tuule puuduse pärast nädalate kaupa rehe all seisma pidi. Jsa waewast ja murest hoolimata oli tütar küla waese rahwale altkäe wilja müünud, ning raha ehete ostmiseks ära kulutanud. Ja seda ei pidanud tütar mitte warguseks, waid armas selle oma käega wõetud palga töö läbi teeninud olema. Ja kui isa küsis: „Kust sa selle ilusa suure rätiku oled saanud?“ — siis oli wastus: „Ots sa mäleta, et ma sügisel mõisa põllul odre käisin kokku panemas ning kartuhwliid wõtmas — sealt teenisin head raha.“ Aga wale kõik. Mõisast oli ainult kolm kunni neli rubla sügisel teeninud, aga rätik üksi maksis juba kuus rubla. Üle selle oli teisi uusi rätikuid ja asju weel

Küllalt näha. Aga viimaks tuli ometi wargus awalikuks. Küll hoidis isa nüüd asja ka teiste eest warjul, aga ometi pääsis jutt rahwa sekka. Kuulus Jungel oli korruga auust ilma. Mis aitajiwad nüüd weel wälimised ehted, kui südamehäbi maailma ette walgele oli toodud?

Oh, armsjad õed, ma loodan, et teie seas wähe niisuguseid üleannetumaid tütreid on, kes Jumala püha feitsmendamat käsku jalgadega tallawad. Tütarlapsel Jsraelist ei tulnud seda iialgi ette Naamani suurest warandusest ka midagi enesele tahta. Ja sina lähed sest waesusest endale uhkust püüdma? See patt jäägu teist eemale. Wargal ei ole aset taewariigis, ning Wana Testamendi käsu järele peab waras juba siin maa peal Jumala rahwa feast ära häwitatud saama. Kas taewast Jsast walmistatud kodumaal peaks ehk wõiks siis wargal rõõmu ja õnnistuse aset olla? Ei tõeste mitte! Teie olete Jsa armsjad lapsed, siis jääge ka selleks, et taewane igawene õnnistus üks-Teine teie osa wõiks olla.

Püha wiha asub südamesse, kui kohtu harutuste seas naisterahwa nimesid loed, kes warguse pärast kohtu alla on tõmmatud. Meie wanaema mulla põues tunneb häbi, et tema tütardest niisugused inimesed on kaswanud. Ja kui neid ka wähe, siis ei ole see mitte meile auuks, waid suureks häbiks. Jsand hoidku meid armulikult selle eest ja kaotagu oma armust ikka enam ja enam seda tõbe meie feast! Teie, armsjad õed, hoidke endid puhtad ja saage weel teejuhatajateks meie mendadele, et igaüks auusal wiisil endale leiba teeniks ja rahulise südamega seda tarwitaks, mis Jumal temale ta waewast annab.

Tütarlaps Iisraelist ei tunnud iial nälga. Ei olnud temal ka puudust ihukatkest. Seda tegi kõik ainult tema südameelu Issandaga. Eks ruttage ka teie, armsad noored õed, selle Issanda armuhallika juure, ning jääge tema õnnistatud aasadele, siis pole teil iial puudust ei ihuasjade ega hinge õnnistuse poolest. Taewane Isa teab, mis meile tarwis läheb ja annab seda kõik. Ta on meid orjailkkest, mis ka meie Gestiema rõhus, päästnud. Argu siis selle Gestiema lapsed ise enestele uut orjailket walmistagu, mis ihu ja hinge hukatuse sisse tõmbab.

Meil on kodumaa pind armas! Ta üle lendawad õnnistawad wihmapilved ning päikene annab soojust, et kõik kaswada ja kosuda võib. Toetage aga teie, armsad õed, nagu Aaron ja Hur Mosele käsi, et ta ei wäsi palumast! Küll siis wilja saame ja ihu ülespidamist! Küll siis kõik patutõbi kaub ning Issanda rahu meie Gesti tütarde ja poegade osaks saab. Glu-teele, armsad õed! Amen.

12. Ester.

„Sina pead oma isa ja oma ema
auustama.“ 4. täht.

Ahasverus, Pärsia kuningas, oli oma nõuuandjate fundimise peale wereläsu wälja annud, et kõik Iisraeli wangid pidiwad ühel päewal ära tapetud saama. Seal sai Juudi tüdruk Ester, kes oma ilusa ja lahke näo pärast Ahasweruse filmas armsaks oli läinud ning tema kuninglikuks emandaks saanud, oma rahwa peastjaks. Ta kandis ikka, ehk ta küll nii suure auu sisse oli tõusnud, oma rahwast meeles. „Kui ma hukka saan, siis saan ma hukka“ oliwad tema sõnad kuninga ette astudes. Ta ei mõtelnud mitte oma auu ega oma kasu peale. Tema meeles mõlkus tõsine rahwa kasu, seekord terwe rahwa elu. Ja selle oma rahwaga ühes oli ta walmis ka oma elu ära andma.

Kuidas on lugu selle poolest — selle rahwa armastuse poolest — teiega, minu armsad õed? See on ju teil muidugi teada, et meie Eesti rahwa tütreid üle maailma laiali elamas on. Njamaa on meil küll Läänemere rannal. Aga kui hoolega otsima hakad, siis leiad laialt Wenemaalt ning Saksamaalt ja üle mere Amerikast meie õdesid. Ning meie oma weikse isamaa linnafestes on neid igas seisuses olemas

ja elamas. Aga kas tunnevad nad ka oma rahvast? Kas see nende meele ka on tulnud, et nad Gesti kännult on kasvanud ja Gestiema rinda imenud? Oh kas kuuled nende suust veel õiget Gestikeele sõna? Armuline kooli preili pöörab tihti nagu pulgaga oma emakeelt, kui keegi võeras jalutamise teekonnal peaks juhtuma teed küsima. Kas seda peaks tõeste haritud maailm sinu käest nõudma, armas õde, et sa Gesti keele pead kolikambri heitma, kui Bene või Saksakeele suhu oled saanud? Waata, Saksa neiu pole oma Saksakeelt ühtigi ära unustanud ja tal on Benekeel ka ära õpitud ning Gestikeel ka selge. — Aga sinul pole tihti oma emakeelt enam meeles! Oh häbi ja häda! Amerika Gesti neidude südames elab isamaa. Ta kurdab kõigi tõsise Gesti poegade ja tütardega ühes, kes võersil elavad:

„Nutuga, nutuga
 Pean võersil rändama!
 Si siin emakeelt ma kuule,
 Si mu mõte lusti luule;
 Kaugel helbe emakeel!“

Kust see siis tuleb, et Amerika neiu veel enne-
 malt oma isamaad meeles peab kui Tallinna ning
 Kuresaare Gesti neiu? Kas sul ka isamaa kaugel on?
 Kas sul ka emakeelt kuulda ei ole? Aga sa arvad
 felleläbi juba suurema auu sisse tõusnud olewat, kui
 sul võera keele sõna suus on! Sa see on ka hea
 ning ei laida mina seda mitte, kui sa oled õppida
 jõudnud, mis sul isamajast mitte ühes tuua ei olnud.
 Aga see on laituse wäärt, kui sa rahwa lugemise
 ajal korraga Prantslasets olid saanud, sest sa olid
 ju sada kõrgisõna ära õppinud ning talupojaga ühest
 rahvast olla on ju sinu aru järele häbi. Waene

inimese loomakene! Sa unustasid tõeste ära, et Saksamaal ja Benemaal ja Prantsufemaal ning iga rahwa seas ja igal maal põlluharijaid on. Mõni rahwas on küll oma haridusega teisest ees, aga ega haridust taganõuda ühelgi keelatud ei ole. Mita õde — aita wenda hariduse teel edasi, kui wõimalik on. Aga käbi jääb ikka kännu ligidale. Wii oma isa metsast kuusewõsu Saaksamaale, ega ta seal wiinapuuks ennast ei muuda — ta jääb ikka kuuseks. See on Jumala looduse seadus. Ja nõnda on ka lugu sinuga, armas õde! Pööra ja küll pulgaga oma emakeelt ehk ütle küll: „Ma olen Benelane ehk Sakslane ehk muulane“, mis sest ometi kasu on? B. wallas P. külas elawad weel isa ja ema, kes muud ei mõista kui jula Gesti keelt.

Armsad õed! Nagu perekonna elu tagurpidi pidi minema, kui isa ja ema ja lapsed igauks oma poole kifuwad, nõnda on ka rahwa eluga lugu. Sellepärast ärgu kadugu iial emahääl teie kõrwust — olgu teie küll wõeralt wäljalt teadusid ja keeli kogunud ehk ka wõera puu haljale oksale saanud. Ema oli teie esimene juhataja ja õpetaja. Ring neljas käst ütleb: „Sa pead oma isa ja oma ema auustama!“ See aga, kes oma isa ja ema enam ei tunne, on selle käsu, millele Jumal iseäralise töotuse juure on lisanud, kõrwale jätanud.

Ester oli walmis oma elu rahwaga ühes ära andma ning tuhanded Gesti wennad ja õed on seda ka teinud „isamaa ilu hoieldes“. Kas tahate nüüd häbeneda oma emaga käia ja seda keelt rääkida, mis tema räägib? Nelja seina wahel, loodan ma, teeb seda küll nüüdki igauks. Aga kuidas on lugu teiste kuuldes ja nähes? Kas suurel linna uulitsal

tunneb igailks teie seast oma ema? Wõi nõuab Jumal 4. käsus isa ja ema auustamist ainult kodu majas? Ei mitte! Nii kaua kui isa ja ema silmad lahti on — ja ka veel peale surma — oled nendele auu wõlgu ja pead neid auustama, olgu see kodu ehk külas, linna uulitsal ehk maal heinamaal! See on sinu püha kohus ja sellest ei saa sina mitte mööda. Ehk kui keegi teie seast seda püüab, siis teadku: „Isa õnnistamine kinnitab laste kodasid“, ning veel: „Ema äravandumine kisub nende alused ümber!“ Neid sõnu pidage meeles!

Sinna uulitsal olen seda iseäranis juhtunud tähele panema, kuidas seal tihti tütar toredas riides eest tormab, päewawari pea üle lahti löödud, kahelordsed saapad jalas, nahk kindad käes, aga mõni samm tütre järele rutab ka wana emakene sedasama teed. Ei ole temal õiget riidet seljas ega terwet saabast jalas. Korwikene ripub kae otsas ning ise ähib ja puhub, sest hing tükitab kinni jääma. Siiski katsub järele saada hirmu pärast, sest et tütar muidu jälle tapleb. Turu peal lasseb tütar ühte ja teist korni sisse panna. Ema ei tohi sõna lausuda. Kandku aga korni ja pangu tähele, mis armuline preili wõi proua ütleb. Jah, nii kaugele julgeb tütar minna, et ta toas oma ema sugugi ei falli. Kööginurgas on wanakese ase, ning kuiu leib ja kapsasupp tema igapäewane toit. Tütar teeb aga endale kohwi ja theed ning praadi ja elab uhkete. Wahest saab siis ema ka mõne kondikese, ning peab seda, nagu koer, nurgas närima. Jialgi pole ema tütre lauas olnud, kunni nad linnas elawad. Seal on wahest teisi kadakasaksu küll, aga ema pole seal olnud. Oh hirmus häbi tütrele, kes oma ema ära põlgab!

Kas mõib Jumal seesuguse lapse ettevõtet õnnistada? Aga tütar ei hooli sellest. Tema armab maailma filmas auu sees seisma, kui tal alatu talupoja inimesega tegemist pole. Sa petad ennast kurjaste ja kaevad enesele selle haua, millest igaweste enam välja saamist ei ole! Oh õed! Ürge tasuge head, mis teie wanemad teile on teinud, mitte kurjaga! Kui nad omal ajal teie parema käeläigu eest poleks hoolt kannud, siis oleksite ka suitsu toas pidanud elama ning rasket waewa tunda saama. Rõik teie wanemate higi ja waew ja wara on ära kulunud teie elujärje parandamiseks. Ning mis sügust wilja on suurelt jaolt tänase päewani see wanemate armastuse töö kannud? Kes süüdlane on, see parandagu ennast enne kui hiljaks on jäänud! Kes süüta on, see hoidku ennast selle neljanda käsu patu eest kõige suurema hoolega ning palugu Jumalat, et ta ise ülewelt talle oma wanemate wastu armastust annaks.

Lõppeks tahan weel ühe pildikese maa neidude elust neljanda käsu meele tuletamiseks üles tähendada. Saare Hansul oli kaks tüdart ning kolm poega. Pojad olivad kibedad. Aga kõigest kibewusest hoolimata wiidi nemad siiski kroonuteenistusesse. Kaks nendest suriwad sinna ära. Üks tuli küll weel kodu, aga oli nii kanges tiisikuse tõbes, et ta waewalt iseendale igapäewast leiba jõudis saada. Wana Hans ise oli tugew töömees ning oli ka mõne kopika wana päewade jaoks paigale pannud. Leena ja Wiu, mõlemad tütreb, elasiwad kodu — käsiwad siis ka suwel kibedal tööajal mõne kuu väljas tööl, ja sõiwad jälle suure hoolega ära, mis suwel olivad teenida jõudnud. Mõni naaber ütles küll wana

Hansule: „Pane oma tütred ometi teenima; mis sa neist kodu hoiad?“ Aga Wana Hans lausus: „Lase nad ka wanale emale kodu seltsiks olla; saavad ka paremat elu maitsta!“ Nõnda läks mõni aasta mööda. Isa Hans jäi tööjõuetumaks, oli ka juba 65 aastat wana. Ema kibus ammugi juba; ei olnud kümnel aastal enam tööd teinud. Seie ajani oli isa teenistusest ikka willu ja linu ostetud — ja wärwi ja riiet saadud. Nüüd oli see teenistus möödas. Tütred said sügisel kumbki 5 warka wilja. Sellega pidid nüüd neljakesi aasta üle elama ja ennaft katma. Ei see olnud võimalik. Juba esimesel haiguse aastal wõeti isa tagawarast mõni rubla lisaks. Aga tütred elasid ikka edasi kodu kerget põlwe. Üks oleks pärisest wõinud wälja teenima minna. Aga kuidas Leena sellega enam wõis korda saada? Ta pidi ju siis aasta läbi peremehe käsualune olema. See polnud Leena meelt mööda. Ja Wiu arwas nõndasamuti. 5. aasta pärast oli isa haiguse läbi isa raha ka juba otsas. Mis nüüd teha? Leena läks nüüd küll wälja teenima. Aga kui sa arwad, et ta oma teenistusest juurt isale ehk emale andis, siis eksid. Rõik kulus oma uhkuse ajamiseks ära. Nüüd oli isal küll selgeste näha, mis wilja tütarde kerge põlw kandis — aga see oli hiljaks jäänud. Nii kaua oli Leena hea tütar olnud isa aitamas, kunni isal midagi anda oli. Aga kui isa tütre käest tahtma hakkas, siis polnud head last enam nähagi. Mõne korra käis Leena küll oma wanemaid vaatamas, aga suurelt jaolt tühjade kätega.

Ma küsin, armas õde, kas on see kena, et sa oma isa, kes 30 aastat sinu eest hoolt kandis, nüüd walla toita lükad? Kas ei jõua siis 2 tüdart oma isa

mitte toita? Küll oleksivad jõudnud, kui neil armastust oma isa vastu oleks olnud. Sellepärast kirjutage, armsad õed, neljas käsk tuliste tähtedega oma südamesse, et ta ikka hiilgaks, ning teie südamesilma paistaks. Teie tahate ju taevase Isa armu lapsed olla. Kuidas võite siis oma isa ehk ema halvaks panna?

Riisuguseid lugusid võiks ma palju üles panna, aga mõtlejale ristiinimesele saab juba ühest küllalt, ja maailma lapse meelt ei pööra kümme ka mitte, enne, kui Jumal oma hirmukepiga 4. käsku sõnakuulmatale tütrele tuleb õpetama. „Hirmus on elava Jumala kätte langeda.“

Kui armas on selle vastu kuulda ja lugeda, kuidas sõnakuulelikud lapsed oma wanemate eest hoolt kannavad. Helmi oli oma wanemate ainus tütar. Kõik, mis neil oli, olivad nemad oma tütre kasvatamiseks ja koolitamiseks ära kulutanud. Tütar sai linnas hea koha lastekoolitajana. Ta tuli ka tihti oma wanemaid vaatama, kes linnast kaugel ei elanud. Aga wanemate lugu polnud ikka mitte Helmi meelt mööda, ehk ta küll kõike neile saatis ja viis, mis tal võimalik oli. Viimaks viis wanemad linna oma korteri. Müüd võttis Helmi hoolekandmise nende eest oma õladele. Ja seda pole keegi kuulnud, et tema wanemad iial oleksivad kaebanud. Nad said oma ilusa kambrikese, sõivad oma tütrega ühes lauas ja õnnistasivad ikka oma kallist tütrekest, kes neid nõnda südamest armastas. Ka kui võerad olivad, tuli ema ikka ühes lauda — isa oli juba väga jõuetu. Ning ükski ei põlganud sellepärast Helmit, et ta talupoja soost oli, ning oma Gesti emaga ühes lauas sõi. Riitust ja auustamist leidis

Helmi iga tõfise ristiinimese juust. Mõne aasta pärast, kui wanemad juba siit ilmast lahkunud olivad, sai Helmi mehele ning elas õnnelikku abielu põlwe oma mehega, kes tubli kooliõpetaja oli. Mõnda õnnistab Jumal seda tütar, kes isa ja ema auustab.

Astuge siis õnnistuse teele, armsad õed! Amen.

13. Meitsi Maria.

„Astaw söber on elu rohi.“ Sir. 6, 17.

Rõigist neidudest, kes iial maa peal on elanud, on Maria kõige auusam ja armsam. Tema sai selle Issanda emaks, ilma kelleta meil ühtegi elu ega õnnistuse lootust ei ole. Ehk küll kuninga Daweti perekonnast wälja kaswanud, oli tema fiiski waene ja alatu. Ta oli waese puusepa Josefiga kihlatud. Ühel päewal, kui Maria üksi oma maja asju talitas, ilmus ingel Gabriel tema juure ja ütles: „Tere, kes sa oled armu saanud! Issand olgu sinuga, sa õnnistatud naiste seas! Püha Waim peab su peale tulema ja Rõigekõrgema wägi su üle warjama; see-pärast peab ka seda Püha, kes sinust sünnib, Jumala Pojaks hüütama!“ See teretamine oli Mariale, alandlikule Jumala ümmardajale, arusaamata. Kuidas pidi tema waene ja alatu nii juure auu fiske tõusma! „Mäherdune teretamine see pidi olema?“ — mõtles Maria. Siiski wõttis tema usus ingli kuulutuse omaks ning ütles: „Waata, siin on Issanda ümmardaja, mulle sündigu su sõna järele.“ Ja nüüd ei wõi Maria seda kallist töotust, mis ta ingli Gabrieli läbi saanud, mitte endale pidada. Warsti on tema teel oma sõbra Elisabeti juure minemas, kes Juuda

mägifel maal elas. Maria oli ennegi Elisabetiga kõike muret ja rõõmu jaganud. Nüüd läks tema ka kobe kuulutama, misjuguise õnnistuse osaliseks Jumal teda oli teinud. Maria teab, et ta sõber Elisabet ühes temaga rõõmu tunneb, ning ta ei ole ennast mitte petnud. Ilma kadefufeta kiidab Elisabet teda ja Jumalat, kes nii fuuri asju inimeftele on teinud. Kallis oli fee sõbrus!

Õnn teile, armsad õed, kui teil niifugune Jumalafartlik sõber on! Nüüd on ka teil fee aeg käes, kus teie sõbrasüdanf otfite. Aga kufst leiante niifugufe südame, kes ka tõefte risti- ja rõõmupäivi teiega jagada tahab? Paremat südamete ühendajat ei ole, kui Mariat ja Elisabetil oli. Mis tegi neid sõbraks? Sellef ei räägi meile püha kiri midagi. Aga feda kuuleme ja loeme küll, et Maria ja Elisabet „mõlemad Jumalafartus ongi ainus tõfine sõbrusfide, mis ei katke. See ühendas Mariat Elisabetiga. Ja fulle, armas õde, ei wõi ma paremat nõuu anda, kui feda: Wali fa endale Maria ehk Elisabet sõbraks! Muidu ei wõi finu sõbrusef head wilja kaswada. Maria on rõõmus oma Õnniftegija pärast. Ega tema ka find maailma kõrbesse lafe minna. Küll ta find ka felle mehe rinna najale tõmbab, kes „elu“ on. Maria hing auustab wäga Jõsandat. Küll ta fiis ka finu fuu ja südame Jõsandale kiitufelaulufid laulma paneb.

Ja mis peab finu ülem südameehe olema? Maailm jätab südame tühjaks ja rahutaks. Tema ei wõi ega tohi, armas õde, finu südanf enefele pärida. Sellepärast pead ette waatama, misjuguise sõbra fa enefele walid. Wefi ja tuli ei wõi mitte ükfeife

fõbrad olla Üks hävitab teise ära. Nõnda ei mõi ka maailmalaps Jumala lapse sõber olla. Ta tõmbab wiimaks Jumala lapse ka oma kurja maailma elu fisse, nagu meie Seti sugu Jumalalastest näeme.

Hingewaenlast tunnete teie ju kõik. Ta on ka teie ümber varitsemas. Ega temagi waenlase näol tule. Rõige paremad sõbra sõnad on temagi suus. „Ewa, eks sa otfi ometi endale suuremat auu! Nüüd on see võimalik. Kui kaua tahad sa ikka teise käsu all elada?“ Nõnda ütles ta inimesesoo esiemale. „Miina, waene Miinakene, mis sa sest sõnakuulmisest saad? Mis sa sest kirikus käimisest saad? Eks sa mõtle ka selle peale, et sa alles noor oled? Nüüd on veel aega kerget elu elada — nüüd võid veel lusti pidada. Tulewad wanaduse päevad, siis on aega küllalt, Jumala sõna lugeda ning kirikus käia.“ Nõnda ütleb tema sulle, armas õde. Ning tõeste, kui sina paremini oma filmi lahti ei pea, kui Ewa paradiisi aias pidas, siis on niisuguste kavalate meelitamise sõnade läbi su auu ja ilu pea kadunud. „Selle wastu seiske kindlaste uskus“, ütleb apostel Petrus. Selle kurja sõbra eest hoidke eemale ja „walguge ning paluge“. Ei hinge waenlane ega tema tõõriist, maailma laps, otfi Jumala auu ega teie hinge õnnistust. Selle eest hoidke endid kaugele! Delilal ei ole enne rahu, kui ta Simsoni jõuu hallika kätte on saanud. Ja siis pole Delila enam Simsoni sõber, waid waenlane. Niisuguse sõbra eest tuleb sul ennast Issanda abil hoida.

Jah, see on üliwäga tähtjas sinu elus, armas õde, misuguse neiuga sina noores eas käsitäes hakad käima. Meie kuulsime juba, et üks on hingewaenlase sõjariist, teine on maailma paelus kinni, ning kolmas

on kalli pärli jarnane. Seda pärlit tuleb otsida. Maria oli selle leidnud. Maria juhatab ka sind. Maria ja Elisabet palusivad tõeste Jumalat ka üks-teise eest. See palve sidus neid ikka enam ja enam üksteise külge. Nad olivad tõeste ka nende wagade feltstist, kes igapäew töötatud Messiasse tulemist ootasivad. Nad mõisivad mõlemad ütelda: „Meie tun-neme ainult kahte teed, mis meil siin maailmas käia on. Üks on pühapäewal kirikutee, kus Jumal oma püha sõnaga siin maa peal meie keskel tahab elada, ning teine on kitsas tee, mis igal päewal tuleb käia, ning wiimaks igawese elu sisse wiib.“ — Ja seda on ka sul, armas õde, tarwis, et sul sõber oleks, kes kirikuteel igal pühapäewal sinu seltsiline oleks ja kes igapäewases elus tõstist ristiinimese elu elaks. Vähes ja Simsoni Delilaga ehk Ahabi Szebeliga sõbrust pidama, siis wõid julge olla, et sa Jesusest lahutud saad, ning taewasest kodumaast ilma jääb. Jesus on meid kõiki — ka teid, armsad õed — omaks sõbraks hüüdnud, siis jääge Maria ja Elisabetiga ühes tema juure, kes on „tulnud otsima ja õndsaks tegema.“ See sõber on taewa ja maa kuningas. Kes teda on leidnud, sellele on õnnis osa igaweste walmistatud Isa paremal käel. — Sellele juhatab tema siin pimebas patu maailmas inimeste seas sõbra, kellega sul üks ust, üks armastus, üks lootus, üks Jumal ja Õnnistegija südames elab. Siis pole sul tarwis kaebada ega kartta, et sa maailma wõrkudesse langed. Käi Mariaga ühes oma teerada, siis näed ka õnnistust.

Usupuhastamise ajal elasivad kaks suurtjugu neidu omastega ühes uhkes lossis. Olimpia ja Sawinia olivad nende nimed. Mõlemad olivad

Kõrgeste haritud ja oma ilu poolest kuulsad neiud. Nende südames elas ka usuelu. Katoliku usu wälismistes kombetes nemad rahu ei leidnud. Nemad uurisivad ühes koos püha kirja ja otsisivad rahu oma hingedele. Üks aitas teist selle elutee peal. Issand aga saatis neid weel kiusatuse tulesse, kus usukuld pidi puhastatud saama. Lavinia kaotas lühikese abielu järele oma armsa mehe. Olimpia pidi rasket tagakiusamist kannatama. Aga selle läbi pidi Jumala püha armunduu järele nende ihaldus õnnistuse järele weel suuremaks minema ning armuõpetusele Kristusest tee puhastatud saama. Olimpia oli esimene, kes selle kalli pärli leidis. Ning sest filmapilgust saadik elas tema ka oma Issandale ainuüksi. Ta ei jäänud aga ka mitte enne rahule, kui ta oma sõbra Issanda armusülle oli wiinud. Tagakiusamise aeg oli küll sõbrad lahutanud, aga üks ei unustanud teist. Olimpia saatis kaugelt oma sõbrale Luteruse kirjad, ning maenitses teda Jumala nimel püha kirja lugema, mille sees igawese elu sõnad on, ja näitas temale Kristust ning tema armu. „Otsi Kristust pühas kirjas palwe ja palumiste all“, kirjutas tema oma sõbrale „ja leiad teda siis tõeste“. „Valu püha Waimu andi endale ülewelt, siis leiab hing rahu ja rõõmu.“ Ning Olimpia palwega maenitsemise sõnad ei olnud mitte asjata. Ka Lavinia leidis õnnistust ja rahu Kristuse armu süles.

Nõnda olge, armsad õed, üks teisele juhatajad sõbrad tõe tee peal. Siis on Issanda rahu siin ning õnnistus seal igaweste teie osa. Amen.

14. Maria Mahdalena.

„Eks teie ei tea, et teie Jumala tempel olete ja et Jumala Waimu teie sees elab? Kui keegi Jumala templi ära rikub, teda tahab Jumal ära rikkuda; sest Jumala tempel on püha, ja see olete teie.“
1. Kor. 3, 16—17.

Maria Mahdalena on ennast liha teenistusesse annud. Seitse kurja waimu olivad tema sees oma hukatuse tööd teinud. Jõsrand ajas need inimese hingewaenlased wälja tema seest ning peastis teda, kui ta suures alanduses ja patuhädas oma Jõsanda jalgu filmapisaratega oli pesnud ning oma juuksestega kuiwatanud. „Sinu patud on sulle andeks antud“ oli hea karjase armusõna, mis kadunud tallele rahu tõi.

Mis peame, armsad õed, sellest Mariast Mahdalenast õppima? Ta waene hing oli isamaja maha jätnud ning maailma sisse tormanud rahu otsima. Kõll olivad isa ja ema ka seda oma tüdart keelanud, aga hingewaenlane oli siiski wiimaks wõimust saanud. Maailma wäljal ei õitse ka mitte õnneroosid. Meid wõib Jumala näo järele loodud inimene ainult Jõsanda rahuaias leida. Siiski lootis Maria Mahdalena nad kergemal ning lustilisemal teel oma rinna

ehteks kätte saada. Ta nopsis neid maailma väljal, aga elulõhna ei annud need roosid, vaid surmahais käis neist õiteft välja.

Kui ema keelas, ei pannud tütar seda tähele. Kui ema maenitses, siis arvas tütar: „Oh mis fina waene inimene weel uuema aja elust tead? Kas wõin ma siis eluaja kodu istuda? Ma pean iseeneft eest ka hoolt kandma.“ Aga ema teadis küll. Niipea kui tütar isa ja ema filmapisarateft enam ei hoolinud, tuli kuri waenlane ja näitis Mariale teed hirmsa patuelu sisse. Kes tahaks selleft surmaelust rääkida? Maria püherdas kui ilma mõistufeta loom patu poris. Ring muud paremat ei tulnud temal mõnel ajal meele. Tööd polnud ju tarwis teha. Riided olivad uhkemad kui teistel. Raha puudust ei olnud. Aga üks puudus hakkas ennast aega mööda näitama. Raha puudus! Küll püüdis ta oma hinge waigistada. Aga suremata hing — Jumalast antud hing — ei taha patu eluga mitte leppida. Ikka jälle tõstab südames üks oma häält ning ütleb: „Maria, Maria, mis oled ja teinud? Kus on su Jumalast loodud ilu? Kus on su puhas ihu? Kus on su inimese auu? Mis ütlevad su wanemad? Mis ütleb Jumal? Kuhu saab üksford su hing?“ Kuri waenlane sofistitas küll kõrwa sisse: „Oh, mis ja selle peale mõtled, mis ees on; rüüpa rõõmu karikast kunni weel noor oled.“ Aga see kõik ei awitanud. Südamehäääl läks ikka waljumaks, ning Maria ikka rahutamaks. Si wiimaks saanud enam und filma. Maailma lestad läksiwad wihaks ja libedaks. „Kust saan ma abi?“ — õhtas ta. Kõik inimesed põlgasiwad teda. Isamajasfe ei julgenud ta ka enam tagasi minna, ega ema filma ennast anda. Silmad jooksiwad pisaraid, aga kes neid nägi?

Jah, nüüd tulivad küll meele ema armusõnad, aga hiljaks oli jäänud! Wiimaks ulatas ta tema kõrvu Õnnistegija Jeesuse armuhääl. Ta sai kuulda, et ometi üks mees olemat ilmunud, kes patustid ja tõlnerid kutsub, ning neile, kes iseennast ära on rikkunud ihu ja hinge poolest, veel õiget teed näitab. Oh kuidas tuffsus nüüd Maria süda rõõmu pärast! Teisel päeval läks ta kohe seda Jeesust otsima. Ring meie kuulsime, et ta rahu leidis oma wawatud hingele.

Oh, armsad õed! Ma tahaksin hea meelega seda peatükki lõpetada, aga mu süda ei anna rahu. Ma pean veel rääkima. Ehk leian ometi Issanda abiga ühe hinge, kes meelt parandab. Kui palju on ta Gesti tütreid, kes seda laia teed on läinud? Kes jõuab neid lugeda? Sadanded on oma wanematele seda südame walu teinud ja oma rahwale seda häbi, et nad oma Jumala näo ära rikkusiwad ning oma Jumala lapsi auu jalgadega tallasiwad! Meie oleme ju elule kutsutud ja õnnistusetee on meile kätte näidatud. Jeesand ise on oma taewase sõna walguse meie majades ja külades ning waldades — üle meie terve isamaa paistma pannud. Kuidas wõid siis sina, armas noor neiu, pimedusest rõõmu tunda ning selle walguse tule omas südames ära kustutada?

Beikene lapsukesene, kes weel ühestki kurjast ei tea, kardab pimedust. See on siis ju inimese loomu fisse antud, et ta sõbrust pimedusega ei pea pidama. Ta peab kartma ja selle eest ennast hoidma, mis päewalget ei kannata. Kuidas siis sina seda pimedust wõid armastada? Kas Issanda sõnad sul kõik meelest ära on läinud? Kas hella ema hääl: „Laps, kard

"Sumalat!" enam su südamesse ei kosta? Kas sul meeles ei ole, et sa taewase Issa õnnistuse kojast tuled, kus armas rahuelu su osa oli? Kas enam selle rahu sisse tagasi minna ei taha? — Mõtelge, mõtelge, kellest teie olete langenud, ja pöörge ümber ning parandage meelt! Maria Mahdalena sai tagasi oma Issa kotta. — Tulge ka teie kõik tagasi! Issand kutsub ka teid.

Uga teie, armsad noored õed, kes teie alles ema filma all kosute ja paisute, pidage ema armastuse-rinda meeles! Ja kui teil ka emast tuleb lahkuda, siis ometi iial mitte tema maenitsustest — iial mitte oma taewase Issa armu walgusest. See paistab, Sumal tänatud, weel meie maal ja linnades. Selle walguse ümber kogugem kokku. Seal ei sünni pimeduse tegusid, kus see taewane walgus paistab. Seal võivad julguste noored ja wanad käia. Seal jääb ihuelu ja hingeilu alles. Seal jääb rahu ajalikult ja igaweste südamesse.

Nüüd astume korra külasse ilusal suwe õhtul. Küla tänaval pole midagi kuulda ega näha. Tuled on ka pea igal pool juba kustunud. Ainult siin ja seal haugub koer korra wõi teise, saadab wõerad õue wärawast mööda, ning jääb jälle rahule. „Kõik puhkawad töö wäsimusest“ mõtled fina. Uga wale! Kui ulu alla seisatama jääb, siis märkad warsti, et pole weel mitte kõik uinumas. Sa kuulad, kuulad, aga ei saa aru, mis seal sositatakse. Nõnda oleb küla tänavast läbi jõudnud ja mitmel pool oli sala jutuajamist kuulda. Wiimaks astub oma wana tuttawa majasse sisse, et ka puhkamise paika saada. Beremees on rõõmus, et ta sõber teda vaatama

tulnud. Böderas räägib nüüd ka, kuidas ta nii hiljaks jäänud. Ta räägib, et ta siin ning seal lakkades hääli kuulnud ja uudishimuliselt ulu all aega wiitnud ning ütleb wiimaks: „Teie aida peal sofistati ka tafakesti.“ Mindi koha waatama, kellega Tiinal seal rääkimist on. Öue peale astudes nägivad, kuidas teise pere Toomas üle öue wärawast wälja jooksis. Nüüd oli teada, mis sofistamine see oli olnud. Tiina pandi sest ajast saadik pererahwa filma alla magama, ning Toomale telliti kohtumajas 15 witsahoopi.

Aga, paraku Jumal, on palju wanemaid, kes niisugust magatamist oma tütardele ei keelagi. Kuidas tahawad need Issanda ees ükskord kosta? Palju perewanemaid ei küsi ka selle järele, kuidas pere elab ehk mis ta teeb. Pealegi lastakse „kurat“ ööse tubades ümber hulluda ning oma otsida. Kus on siin ristiinimese maja seadus?

Teie aga, noored öed, peate ise ka oma auu hoidma ja kaitsma. Teil on ju weel kõik elukohused ees täita. Mis abielunaine ja lastekaswataja sellest wõib saada, kes ühe käest teise kätte oma noore ea päewadel on wintjutada olnud? Ei sellest saa õiget perenaist. Ei sellest saa majalukku. Ei sellest saa mees iial abilist, mis tal tarwis ning kohane on. Üle selle olete ju ise ka kuulnud ja näinud, et ööhullujast iialgi naisewõtjat ei saa, ehk vähemalt ometi mitte meest, kes Jumalast seatud pühas abielus oskab elada. Kes küla tänawal hulgub ja lakkasid ning tubasid kaudu kolib, kui õiged inimesed puhkawad, sellel on kõik kurjad teed tuntud. Südamewalu ja hingepiina toob aga niisugune ööhulguste wastu-

wõtmine. Ja kasu, mis sest wälja tuleb, on see, et auu ja ilu rikutud saab. Sellepärast pidage endid kallimaks kui laadakaupu, mille sees igaüks sorida wõib, kunni ta leiab, mis otsib. Teie olete mehe tütreb, ning peate selle mehe auu hoidma, kes teid Jumala tahtmise järele on kaswatanud. Kes oma isa auu rööwib, see on oma auu ka kaotanud.

Weel on mul midagi südame peal. Ka seda tahan teile, armsad noored neiud, ette panna. Mõnel pool on see wiisiks saanud, et kofilane juba abielu-mehe õigustesse astub. Kust põrgujuurest see wili wälja kaswanud on, on minul teadmata. Aga ometi on lugu nõnda. Sellest siis ka tuleb, et perekonna elu tagurpidi läheb, ning tülid ja riid mehe ja naise wahel kaswawad. Mis seemet sa külwad, seda wilja sa lõikad. „Kes liha peale külwab, see lõikab ka lihast hukatuse wilja.“ Ja see ei wõi ka teisiti olla. Jumal pani ju ise esimese abielu paari ühte elama. Kes aga ilma, et ta Jumalat palub — ilma et ta Jumala õnnistamist otsib, seda elu alustab, see näeb walu ja waewa, ning peab õnnetu olema. Abilist läks lihainimene otsima ning saama, aga sai häbi ja õnnetuse majasse. Ehk arwad sina, armas õde, et mees sind weel auustada wõib, kui sa ise oma auu seitsme pitsari taga pole hoidnud? Ei iialgi! Armastust wõib tal ehk weel olla, aga auust oled tema filmis ilma. Armastus aga pole mitte kindel abielufide, waid armastus ja auustamine ühes koos. Nõnda hoia siis sino, armas õde, oma Jumalalapse auu alles, siis wõib ka mees sulle auu anda. Muidu saab sinust õnnetu abielu naine.

Peetri Miina oli neli aastat Indu Peetrit taga hoidnud. Igal talwel oli Peetri alatine käik Miinat

maatama küll öö, küll päewa ajal. Nüüd sügisel, kui Peeter suurelt maalt kodu tuleb, peavad pulmad saama. Nõnda olivad isekeskis ka juba kinnitanud. Aga wõta, kui Peeter ei tule. Ta oli suurelmaalt neiuksese leidnud, kes kena ja wiisakas oli. Sügisel ei tulnud Peeter enam kodu, ning talwel oligi juba abielusse heitnud. Miina soendamine oli asjata olnud.

Ta ega see ainuke lugu ole. Siis mõtle ka, inimeselaps, enne, et sul pärast tarwis ei ole kahetseda. Nüüd olivad Miina filmad küll nutust punased, aga Peetrit ei saanud ta ometi enam, ning teised mehed ei küsinud ka enam tema järele. See oli Miina maapealne lihaelu palk. Dtsi fina paremat osa ja kanna Jumalat meeles, siis pole langemine nõnda kerge.

Mari oli nõndasama Wõrgu Jüriga teinud. Sügisel said küll pulmad. Nad hakkasid ka elama, aga kaua ei kestnud see õnneelu ühtigi. Mõne päewa pärast ütles ju Jüri esimest korda Mari wastu: „Mis naine sa ka oled, kasi minema!“ Ei tulnud küll lahkimine nii pea, aga läbisaamist neil ka ei olnud. Mlati oli üks näaklemine. Kord oli supp soolane ja siis jälle mage. Siis puudus liha. Siis polnud särk puhas ja sulad olivad nõelumata j. n. e. Mari püüdis küll kõik teha, et ometi elu paraneks. Aga see ei läinud. Tülitsefiwad mõne aasta. Wiimaks nägi mees, et elu paraneda ei wõi, läks kewadel suurele maale ja jäigi sinna. Ka Mari pidi kaebama ja kurtma, aga Jüri ei tulnud siiski mitte enam teda vaatama.

Nendest lugudest wõtke õpetust, armsad õed! Pidage endid ise kallimaks, siis peavad ka teised

teid auusamaks. Terwe küla otsi läbi, **[Kui]** tahad õiget tüdrukut leida. See on häbi, mille nuhtlus mitte tulemata ei jää. See on Soodoma patt, mis Sumala nuhtluse rahwa peale toob. Oh siis pöörge ümber! Näidake õõhulgustele ust, ning walgage ja paluge lõpmata. Amen.

15. M a r t a.

„Aga Martal oli palju tegemist mitmesuguse tööga.“ Luf. 10, 40.

Betania alewis elas Marta ühes oma wenna Saatsaruse ja õe Mariaga. Kõik kolm olivad jumalaskartlikud inimesed. Betania linnakene ei ole mitte kaugel Jerusalemmast. Ning alati, kui Issand Jeesus Kalilea maalt Jerusalemma poole teel oli, wõeti teda lahkestes Betanias öömajale vastu. Siin tuli siis ka nähtawale, missugused need õed olivad. Marta oli hoolas perenaine ning talitaja, kuna Maria Jeesuse jalgul istus ja tema elawaks tegewat sõna kuulas. Meie tahame täna Martast wähe õpetust wõtta.

Martale ei ole igapäewane talitus mitte wõeras. Ta on nohe igal pool töö juures. Kõõgi ja aida- teed käis ta päewal mitu korda, et oma wõerale — ning mitte ainult oma wõerale, waid ka teistele oma majalistele — walmistada, mis Jumal armust oli annud. Ta oli põllul ning wiljapuu aias esimene alati. Ta õmbles ja nõelus. Ta keetis ja pesi ja koristas. Ta tegi tööd ja talitas ilmapäsimata. Loomade eest kandis Marta kõigeparemini hoolt. Kuhu Marta jalg liikus ja käsi külge hakkas, seal oli kõik korras.

Nõnda oli Marta ikka elanud. Ja nüüd, kui Jeesus nende majas õmajal oli, polnud Martal ka mitte aega tema juures istuda, waid wõera pärast oli temal weel enam tööd ja talitust.

Armsad noored õed! Ka teil on igal ühel küllalt elu kohusid juba noores põlmes täita. Seal õpetab ema oma seitsme aastast tütrekest nõela käes hoidma ja lipi-lapikesi kokku nõelumata. Mikspärast? Kas seda siis tarwis on? Meil on ju rätsepap, kes nõeluwad ja õmblejad, kes õmblewad! Nõnda mõtleb küll mõni, aga ometi on hädaste tarwis, et noorele neiule nõel mitte wõeras asi ei oleks. Küll ema seda teab, mis ta oma tütrest kaswatada tahab. Ta ei kaswata mitte tütarit tantsupõranda jaoks, waid elu tarwituste täitjaks. Ema tahab, et tütar Marta wiisil kõik majas peab korras pidama. Ning emal on õigus, armas õde! Kes teiste abi iga riidehilbu kokku õmblemiseks tarwitab, ehk koguni katkenud ning räbalas käib, kunni õmbleja juure aega minna on, see on wilets elukohuste täitja — sellest ei saa õiget maja perenaist. Olgu küll, et meie ajal näppude asemele tihti masinad on astunud ning ime odawaste meile tehakse, mis süda kutsub, siiski ei tohi teie oma neiu kohusid mitte ära unustada. See on hirmus inetu, kui noor neiu istub ning käed rüppes seisawad, kuna wana ematene särki õmbleb ehk sukki nõelub. Neiu peab ikka nõelakuningaks jääma. Majas on nõelumist ja paikamist alati. Ja igal ajal pole wõimalik teist saada, kes aitaks ehk teeks. Wähest peab Marta üksi terve suure pere eest hoolt kandma. Aga kui temal töö tundmata on, siis puudub nõõp siit ja teine sealt. Ja õhuangud küünarnukkide otsas ja porinarmad kuue ääres pole tütar-

lapsel mitte auuks, waid suureks häbits. Sellepärast olgu ja jäägu nõel ka ikka meie ruema aja tütardele tuttawaks tööriistaks.

Nõndasama wõime mitmes majas näha, et tütre enam wõlki dieti ei oska ümber ajada. Ehk kui nad seda ka teewad, siis on ometi häbi ja häda pealt waadata, kui aegamööda tütre wõfiratas läib, ja kui nobedaste selle kõrwal wana emakese wõlf weel wuhiseb. Aga tütar mõtleb: „Ma ometi seda oma tehtud jämedat särki ei taha kanda. Poodist saab odawamalt palju peenemat riidet. Mis see maksab ilma asjata waewa näha?“ Sellepärast ongi temale ketramine wastu meelt.

Armsad õed! Gestiema näputöö oli kaunis. Ta oma tehtud riie on ka praegu weel kümme korda kõwem ning parem, kui wabriku riie! Pidage seda Gestiema tööd auu sees, ning õppige ikka peale. Aga Martal on weel palju enam tööd kui ketrada ja kududa ning õmmelda. Martal on suur tööpõld ka kõõgis ehk koldel. Mõni tütar ei pane tähelegi, mis ema siin teeb. Ta loodab ikka ema peale, ja kui ükskord ema mõneks päewaks kodust ära läks, siis ei tahtnud pere lusi kat supi sisse panna. Mis tahab niisugune neiu teha, kui ta kaasaks saab? Ega siis enam, armas õde, õppimisega aega ei ole. Siis peab supikeetmine ja söögi tegemine selge olema. Muidu wõib just niisuguste weikeste asjade läbi tüli abielusse tulla.

Mees tuleb wäsinult raskest tööst õhtul kodu, istub lauda, aga katsu: jupp on põhja hakkanud, erved alles kõwad, liha toores. Ega ta head sõna ei wõi anda ega kiitust. Sellepärast õppige hoolega seda, mis teil oma isamajas näha on oma ema käest.

Oh! kui see võimalik on, õppige mõnda asja veel wäljast, et toidu valmistamine teile kõigile tuntud asi oleks ja igauks oma kohut ka selle poolest igal pool wõiks täita, kuhu Jumal teda saadab ja kutsub. Maitsew roog on perenaise auu!

Uga Martal on veel palju enam majas talitust. Seal on ju kõikjused majaasjad olemas. Seal on istmed, lauad, sängid, söögiriistad. Ega neid keegi muu koristama ei tule ega pühkima ja puhastama. Seda tööd peab muidugi Marta ise kõige suurema hoolega tegema. Muidu kaswawad seemed toanurgas ning wõeras wiib istme pealt üles tõustes märgid enesega ühes kodu, mis majatütrelle muidugi mitte auuks ei tule. Ei, armjad õed! Kus wiga on, seal püüame seda jõudu mööda parandada. Jumal on ju meie õue alla kased kaswama pannud. Sealt saame küllalt luuda, mis meie elutoa — olgu see ka suitsutuba — küllalt puhtaks teeb. Westi woolab ojana õue alt läbi. Sealt saame küllalt ka endale laua pühkimiseks ning istme ja riistade puhastamiseks wett. Wana ema on oma näputööst meile mõne teki mälestuseks jätnud. Sealt saame siis ka, millega oma aseme linni katame, et ta mitte nagu harjasloomade põhulaju wõerale filma ei paista. Oh! kui teie ema teile midagi pole ühes annud, siis tehke ise oma woodile tekk. Teie olete ju ka juba mõne aasta ilmas elanud ja tööd teinud. Wale rinnakontide (korsettide) asemel, millega ja ennast nüüd asjata waewad ja oma terwist rikud, oleksid ja juba hea waiba saanud ja koti oma sängi.

Rord juhtus keegi noormees umbes lõunaajal ilma ootamata ühte talusse. Maja sees ei leidnud ta ühtegi inimest ja ei olnudki kedagi muud kodu,

tui ainus rikas peretütar. Selle leidis noormees pärast karjalaudaft. Majas ümber waadates nägi ta laua peal leiwakannika ja tühja piimapüti. Laud oli koristamata. Istmed olivad üks fiin teine seal külili. Ring jäng — sellest pole rääkidagi — see oli nagu karupeša segamini ja wana Noa aegne must kasukanäru oli risti üle jalutsi wisatud. Toapõrand polnud tõeste kolmel päewal luuda näinud. Mis sa arwad, kas oli see auuks Liisule? Noormees, kes kosjamõttega oli tulnud, läks hirmu tundes minema ja ei toonud enam oma jalga sinna majasse.

Armsad õed! Meil on ju suitsutubade asemel fuurel jaol ilusad elukambriid. Aga puhtust leiad ühes majas kümne seast. Kes on süüdlane? Perenaine on noor wiis inimene. Lehmad on kõige paremas jõuus. Loomad kõik on ilusad. Aga toa-lagi on täis ämbliku wõrkusid ning seinte peal on tollipakkune tolm. Kust see tuleb? Perenaine pole õppinud puhtas toas elama ega teagi, mis puhtus tähendab. Piimalüpsik on must nagu teisepere tõrwapang. Pole teda perenaine wäljast poolt äiganud, ehk ta seda seest poolt küll iga lüpsi järele keewa weega ära loputas. Ehk waata, mis sul filmalõbuts seinte peale paljudes paikades üles riputatud on, ehk mis sa ise sinna warna oled pannud. Ma ei haka neid nimepidi nimetama. Waata ise! Siin ei ole fiis puhtusest juttugi. Kus keegi riie seina ääre ehk ka warna juhtus, seal ta seisab. Peretütar ei liiguta selleks oma kätt. Nõnda on mõni kuub hallitanud ja mädanenud, ning isa peab jälle uue asemele tooma. Oh õppige Martaft talitama ja koristama ning puhtust pidama majas, aga ka puhtust pidama oma riietes ja neid hoidma. Mis aitab uhke pael-

tega ära ömmeldub üliriie, kui all särk on, mis kuu aega pesu pole näinud. Waene ihu, mis kõigiga rahul peab olema! Waene isa, kelle rahakott seebi asemel ikka jälle uued särgid peab ostma, sest higi on nad ihu peal juba katki sõõnud!

Need viimased sõnad, loodan ma, ei maksa mitte teie kohta, armsad õed. Ring ma ei kirjuta neid teile mitte pahanduseks, vaid sellele ainult äratusesks, kes ise puhtust omas ihus ei pea, ega ka selle peale ei waata, et teiste ihu ja riided puhastud saaksivad. Ma oleksin selle peatüki kirjutamata jätnud, aga ma olen oma filmaga paljudes majades niisugust korrutat lugu näinud. Ma olen paljude wanaisade suust kaebtust kuulnud, et nendest sugugi ei hoolita. Aga kas see õigus on, ning kas jõuad sa seda, armas õde, Sumala ees kord wastutada, mis sa siin oma wanaisale tegemata jätab, kes jõuetu ning nõuuta sinu abi peale peab lootma? Kas on see õige, et sa ise ehk küll teed, nagu keegi laulab: „Besed suud ja kammid pead kolm korda päewas“, ning wanaisakese juuks-tesse pole hari kolmel nädalal saanud? Ehk kas see õigus on, ning loodab sa sellest õnnistuse wilja lõikawat, et sa oma riideid küll harid, aga tema wanaisakele ei puhast särki ega terwet riidet ihu peale ei saa? Tõeste nii halasti ja katkenud pole tema sind kaswatanud, kui sina teda nüüd wanal päiwil pead. Oh mõtelge oma lastekohuste peale, ning mõtelge selle peale, et ristirahwa seas peab puhtus ihus ja majas walitsema. Issand ütleb meile ap. Pauluse läbi, et „meie ihu peab Püha Waimu tempel olema.“ Eks meie siis ka kui Issanda rahwas pea seda templit puhastama? Nagu meie oma kiriku eest hoolt kanname — seda kaunistame — ehime — puhas-

tame, sest et seal Jumal oma püha sõna ja sakramentidega meie seas tahab elada, nõnda peame meie ka oma maja ja oma perekonnaliikmeid, kes wiletsad ja waewased on, puhastama ja ehtima. Ja see on teie kohus, armsad õed! Ja mitte ainult siis, kui mõderas oodata on, waid igal ajal peab teie käsi töös olema.

Ühes peres oli wanal isal kaus ees, mida iial ei loputatud. Sinna walati ikka jälle uus söömaaeg sisse. Aga inimene pole mitte loom, kui ta ka jõuetu ja wigane ja waene on!

Teises kohas oli niisama sugune wanakene seina ääres toas üle kubu peal külleli maas. Ütski ei rääkinud temaga head sõna. Ta oli laste aru järele juba üle aru. Ta ei jõudnud ju enam tööd teha. Kas ei taha teie, armsad õed, neid oma isaks mitte aidata, ning nende eest hoolt kanda, nagu Jumal seda nõuab? Ma loodan seda, et puhtus majas, puhtus riides, puhtus wanade ja laste juures teie abil aset wõtab igas majas ning ütlen: „Jumal aidaku teid seda armu ja armastuse tööd korda saata.“

Aga Martal oli ka wäljas talitust. Ka seal ei puudunud tema mitte. Loomad lautas ei pruukinud iialgi nuriseda. Digel ajal saiwad nemad alati oma ülespidamise. Nõnda, õekesed, peab lugu ka teie juures olema. On Jumal teile loomad annud, siis kandke nende eest hoolt, et nad mitte teie süü läbi nälga ja jänu ei pea kannatama. Ehk olete teie mõderas juures looma talituse enda peale wõtnud. Ärge siis waesid loomi ära unustage! Nad tänawad meid alati. Roer hoiab alati seda taga, kes temale leiba annab. Sehm ammub, kui hea talitaja tuleb.

Kanad jookswad kiites järele, kui heategijat õue peal näewad. Ring Jumal tahab igaühele selle mõeduga mõeta, millega tema mõetnud. Su jalg olgu siis nobe käima. Su käsi olgu wirt talitama ja tegema, et igaüks toas ning wäljas, inimesed ning loomad, jaawad, mis sul anda ning teha on.

Ma tunnen ühte neiukest, kus isa ja ema juba wanad on. Ta on kõik maja talituse oma õladele wõtnud, ehk ta küll alles noorukene 18aastane on. Ja ta jõuab kõik teha, ega nurise ialgi ega pane pahaks, et ta hommikust õhtuni peab talitama ja jooksuma, waid teeb seda kõik hea meelega. Ring mine waata, kuidas seal kapp ja kummut korras on! Waata, kuidas seal tuba puhas ning wanakesed alati puhtas riides on. Ring nad pole sugugi rikkad inimesed. Üle aia elawad rikkad inimesed. Neil on mitu tüdart majas. Aga korda pole majas ega õues. Aga kust siis meie weikene Tiina seda õppimas käis? Juba oma emast on ta seda õppinud. Aga suurem õpetaja oli Issand ise, kes 4000 ja 5000 söötmise järele oma jüingritele käsu andis: „Roguge üle jäänud raasukesed kokku.“ Tiina on seda teinud. Ja igaühe süda tunneb rõõmu, kui ju wärawast õue peale astub. Seal on ukse esine puhas ja pühitud ning õue haritakse igal laupäewal. Ei ole Tiinal siis ka puudu kosilastest. Aga ta on alles noorukene, ning tahab weel mõne aasta oma wanemaid aidata. Aga seda ma wõin juba täna ütelda, et see mees, kelle kaasaks Tiina ennast annab, rõõmu oma majast ja maja pidamisest ning elust tunneb. Tiina tunneb ka Jumalat ja oma Dnnis-tegijat. Ta pole mitte oma töö juures ära unustanud, et Jumal kõige õnnistuse andja on, ning peab igal

õhtul ja hommikul oma wanematega palwet. Jumal aga andku, et teie, noored õed, kõik temast õpiksite tööd tegema ning talitama ja oma Jumalat teenima. Nõnda tegi Marta, ning ta on õnnistust näinud. Nõnda teeb Tiina, ning ta ei jää tõeste Issanda õnnistusest ilma. Nõnda tehke ka teie, et õnnistus teie osa oleks.

Mitte nõnda ei pea teie tegema, et keegi teie seast oma töö ja talituse kõrwal teiste heaks iseennast ära unustaks. Seda ei ole Marta teinud. Ei ka mitte nõnda, et keegi teie seast maapealse talituse juures oma hinge ära unustaks. Meie kuuleme, et Marta oma wenna furnust üles äratamise päewal wõis tunnistada: „Issand, ma olen uskunud, et sina oled Kristus, Jumala Poeg, kes maailma pidi tulema“. — Marta on siin hoolas talitaja, ja lahke wõeraste ning omade wasta, aga oma hinge õnnistuse eest on tema ka muret kannud. — Nagu Issand Marta meile filmade ette on seadnud, kui armsa eeskuju, nõnda paistku ka teie kodust, armsad õed, meile filma, et seal talitaja Marta ning usklik hing elab.

Marta nurises küll ka korra ning ütles Issandale: „Issand, eks sa sest ei hooli, et minu õde mind laseb üksi waewa näha? Et ütle nüüd temale, et tema mind ka peab aitama.“ — Aga Issand wastas: „Marta, Marta, sa muretsed ja teed enesele tüli mitme asja pärast.“ Sellega jäi Marta rahule.

Et seda tule küll tihti ka teie juures, armsad õed, ette, et teie oma õe peale pahandate, kui ta mitte kohe nobe aitamas ei ole, kus arwate abi tarmis olewat. Aga pahandada ei tohi teie iial. Pahandust pole ka seal karta, kus Marta enne kui ta oma talitust läts talitama, põlwili maas Issanda

jalgul oli. Sellepärast annan ma teile nõuu, et teie enne kõike talitust ühe piibli salmi piiblist ehk peast ära loeksite, selle salmi üle wähe järele mõtleksite ning „Issand aita mind armulikult ka täna jälle“ palwes hüüaksite. Küll saate näha, et see rohi aitab ja hoiab kõige pahanduse eest. Siis kaob kõik nuffer meel, ning teie täidate igaüks oma kohust, ega ole ühele teisele ütlemist: „Sa pole midagi teinud. Kõik raske töö on minu õladel. Sa istud toas nagu faks.“ — Paluge aga Jumalat, et tema teile kõige töö juures kordaminemist annaks ning südamerahu ikka alal hoiaks, olgu töö küll raske ja waewa palju. Seda on hädaste tarwis. Muidu jääb ka hoolas tütarlaps oma töö juures tuimaks, ning kõik waew on asjata. Meil on ju küllalt igal ühel filma ees neidusid, kes Jumalat kardawad ja oma tööd hoolega teewad, ning jälle neidusid, kes küll hoolega oma tööd teewad, aga Jumala tööd tehes ära unustawad. Üks näeb oma tööst rõõmu, teisel on pahandust igal pool ja töowilja pole näha ühtegi.

Minge siis Issandaga igaüks oma töö juure, siis on rahu alati südames ning õnnistus teie töö juures! Amen.

16. Maria Betaniast.

„Aga üht asja on tarwis: Maria on hea osa walinud, see ei pea mitte temalt ära wõetama. Lul. 10, 42.“

Maria istus Jesuse jalgade ees ja kuulis tema kõnet. Muidugi täitis Maria ka oma kohusid, mis tal maja talituses täita olivad. Aga kui Jumala sõna kuulda oli, kui Jesuse jalgul võimalik oli seista ning tema õndsaks tegewaid sõnu kuulda, siis jättis Maria filmapilguks maailma asjad kõrwale, ning maja talituse kõrda ootama. Muidugi oli tema ka jessel päewal, kui Jesus tuli, teinud, mis tarwis oli. Aga mis hädasti tarwis polnud, jäi tegemata. Tal polnud ju mitte võimalik igapäew Jesust näha ega tema armusõna kuulda. Sellepärast ei lahkunud tema Jesusest, kui see Issand nüüd nende majas oli. Kõik sõnad Jesuse suust olivad Maria südamele nagu magus mesi huultele. Ta ei pannud tähelegi, mis Marta tegi. Ta tundis taewa rahu ja õnnistust oma südames ning leidis kallist eluõpetust Jesuse sõnadest. Ta ei teadnud ju ka mitte, kas see Jesus veel Betaniasse tuleb, ehk kas temal veel iialgi võimalik on Jesusega kokku saada. Temast ütles siis ka Jesus: „Maria on hea osa walinud, see ei pea mitte temalt ära wõetama.“

Armsjad õed! Kas olete teie ka selle hea osa walinud? Kas on teil ka nälga ja jänu Jumala püha sõna järele? Teil ei ole küll mitte wõimalik Jeseuse suust püha Jumala sõna kuulda, aga piibliraamatud on see sõna kallis emakeeles meie käes. Kus seda piibliraamatut weel majas ei ole, seal elawad paljalt ristiniimese nimekandjad ja mitte ristiniimesed. Piibli seltside abil saame seda Jumala sõna nii odawaste, et ime on, kätte. Kui sul fiiski weel piibliraamatut ei ole, siis puudub sul see „üks asi, mis tarwis on.“ Ja kui sul piibliraamat küll on, aga sa oled teda firstus ehk kapis hoidnud, et ta ilus ja puhas seisaks — ja lugemise oled sa kõrwale jätnud — siis oled sa ka alles ilma sellest heast osast, mis Maria oli ära walinud. Ning see on hirmus hooletus! Taewane Jsa annab sulle oma armukirja kätte. Maailma wäed on usupuhastamise ajal ära wõidetud, et nad mitte enam Jumalafõna laiali laotamist keelata ei saa. Tuhanded on wara ja were ära annud, et sul aga — ja meil kõigil — see armukiri käes oleks. Kas ei ole see fiis hirmus hooletus ja tuimus, kui sa selle kirja lugemata jätab?

Üks waene pagana naene läis 2 korda nädalis 30—40 wersta terawat kaljuteed, et seda Jumala sõna kuulda saada. Kas tunned fina ka eluleiwa järele nii suurt nälga? Küll on fiin weel palju, palju wiga!

Wana peerutule asemel on ju iga maja ja urtsikut küünla-walgus ehk kiwi õli lambid walgustamas. Ja igaüks püüab selles asjas parandust. Aga kuidas on teie südamega lugu? Kas on fiin ka wana himu tule ja patuwalguse asemele taewane päikene astunud?

Ras püüate piibliraamatut, mis walguft südamesse ja elusse toob — hädas ja surmas ära ei kustu — ka lugeda? Kui meie täna igasse ristiinimese majasse tahaksime astuda, ning iga neiu käest küsida: „Missugune raamat on sulle kõige kallim ja armsam raamat?“ Missugused vastused oleks meil loota? Ma kardan, et wähe neid oleks, kes piibliraamatut oma armsamaks raamatuks nimetaksivad. Ja see on wäga suur kahju!

Üks wana õpetaja räägib meile järgmise loo ühest oma sugulaseft. Ta oli armas ja lahke inimene. Iga homiku pidas tema hommiku palwet. Tal oli mitu igapäewast palwe raamatut. Kui nad läbi loetud olivad, hakkas ta jälle uuesti peale. Uga piibliraamatut ei lugenud ta mitte. Tal ei olnud ka mitte piiblit. Kirikus käis ta wäga harwa ning pühäl armulaual mitme aasta pärast jälle korra. Wiimaks tuli surma haigus. Nüüd nägi mees, kui tühjaks tema süda oli jäänud. Walerahu oli südames surma päewani walitsenud. Nüüd tuli kange surma hirm ja ahastus peale. Tal ei olnud Snnistegijat. Tal polnud ühtegi lootust ega abimeest surma suus. Ta oli omal eluajal isegi oma aru järele hea inimene olnud. Meele ärarheitmises wehkis mees nüüd kättega ja kehaga. Ta ei tahtnud surra, aga pidi ometi ning lahtus ilma rahuta. Ja mitu, mitu inimest on niisama suures hädas surma suus. Oh ärge jätke, armsjad õed, oma hinge mitte nälga, waid otsige eluleiba piibliraamatust hoolega. Muidu paneb maailm oma surmarahu südamesse. Ja siis on möödas kõik elu ja rahu. Kes selle mõega, mis Jumal omas pühas sõnas meie kätte on annud, ära roostetada laseb, millega

tahab tema siis maailma ja lihahimude ning kurati kiufatuste vastu panna?

Nastal 1816 läks Shotimaa lähedal üks Rootsi-laew kaljude otsas hukka. Range torm mässas. Siiski oli laewameeste hädatiisa peale suur hulk rahwast randa waatama ning hädalistele abi andma tulnud. Aga wõimata oli abi anda. Laewa mastid langefiwad maha. Tuul wiis purjed minema. Üks tükk teise järele langes tormile ohwriks. Üks laewamees teise järele langes külma weehauda. Minult üks noormees oli ennast masti külge sidunud. Weewood wiskafiwad teda mastiga ühes sinna ja tänna. Wiimaks wiskas laine masti nooremehega ühes kaldale. Ta oli tarretanud külma ning märg. „Ehk on weel elu- lootust,“ arwafiwad inimesed ning püüdfiwad teda jälle elule tagasi kutsuda, sest weel tuksus südame- joon. Noorel mehel oli rätikuga midagi ümber leha seotud. Ühed tegiwad päästmise tööd, aga teised waatafiwad, mis temal rätiku sees on. Ei olnud seal raha ega riideid ega laewapaberid, waid piibli- raamat. Esmese lehe peale oli nooremehe isa palwe kirjutanud, ning wiimse lehe peale oli isa maenitsuse kirjutanud, seda raamatut lugeda ning nõuuandjaks wõtta. Seda oli noormees hoolega teinud, sest raamat andis jellest tunnistust.

Kas ei taha sina, armas õde, ka seda raamatut oma kallimaks waranduseks pidada? Kas sa arwad, et sa ise maailma tuule ja tormide ja laenete vastu oma wäega wõidelda wõid ja wõitjaks jääd? Ei! Kus taewa walgus waka alla on pandud, seal walitseb põrgu pimedus. Ristiinimene ei wõi aga pimeduses elada. Issand on teda eluwalgusele kutsunud. Tee nõnda, nagu noormees tegi. Tormi ja maru

wastu wõideldes ei püüdnud tema mitte raha ehk muud wäärt asja peasta, waid ta walis endale elujuhataja püha Jumala sõna. Tema pääsis. Sina pääsed ka igawesest hukatusest, kui sulle see raamatute raamat kallis ning armas on.

Kuidas on nüüd teiega lugu, armsad õed? Kas on piibliraamat teile kõige armsam raamat? Teie olete vähemalt Uue Testamendi igauks oma sisse õnnistamise päewal Issanda altari pealt saanud. Kas on nüüd see Uus Testament? On ta teie laua peal igapäewaseks tarwitamiseks, wõi on ta ära unustatud? Wõi olete piibli asemel mõnda muud raamatut hakanud lugema? Ei, armsad õed! Piibel on paradiisi aed, kus tuhanded elu ja õnnistuse õied õitsewad. Mine nopi sealt ise endale, ning ära looda ilka teiste peale. Piibel on hallikas. Mine joo ise eluwet hallikast! Seal on ta puhas, kuna ta ojas ja jões juba soost ja rabast läbi jooksnud on. Kas on siis teie meelest ära läinud, et Issand ütleb: „Katsuge kirjad läbi?“ Igawene elu on tõeste seal sees. Ja kes otsib, see leiab. Oh siis lugege piibliraamatut! Lugege seda Issa armu kirja oma hinge õnnistuseks! — Seda tuleb nõnda teha, et sa palmega alustad. Muidu lendad ribadest läbi ja üle nagu liblik lilledõitest. Mesilane katsub iga õieteke läbi, kas seal toitu leida oleks. Nõnda katsu sina iga piibli sõna hoolega läbi! Ehk leiad siis igast sõnast hinge toitu.

Nõnda on meie usuisa Dr. Martin Lutherus lugenud. Ta ise ütleb: „Iga salmi lõpul seisatafin ning koputafin nagu marjapuu külge, et mõni marjatera mahalangeks.“ Ole julge! Seal on su hinge kosutuseks küllalt eluwilja! Ja kui piibliraamatu

Käest ära paned, siis palu jälle, et Issand nüüd ka jeda loetud sõna võtaks õnnistada.

Aga kui tihti ma siis piiblit pean lugema, küsib ehk mõni teie seast? Ning vastus on: Igapäew! Nagu ihuelu kosutuseks igapäew leiba tarwis läheb, nõnda on ka hinge kosutuseks Jumala sõnast igapäew eluleiba tarwis võtta. Aga millal pean ma lugema? Igal hommikul ja igal õhtul. Kui ja oma igapäewast tööd alustad ja jälle, kui lõpetad. Ning siin ei aita, armas õde, ükski wabandamine raske tööga. Maria talitas ka. Aga kui Jესuse sõna kuulda oli, siis oli ta nobedamine oma tööga püüdnud walmis saada. Ning mis on siis sinul ülem, ihu või hing? Ära arwa, et ihutalitus ilma kahjuta hinge eest muretsemise aja võib ära võtta. Maailm läheb hukka kõige oma himudega. Ots tuleb maailmale kõige tema talitusega ja tööga. Lõpp tuleb maailmale ka kõige tema tarkusega ja ebatarkusega — kõige tema lustiga ja lõbuga. Ja nagu maailmal ots tuleb, nõnda tuleb ka inimese lihalikul ihul ots. Mis maksab siis tema eest enam hoolt kanda, kui hinge eest? Mis maksab siis pühapäewa hinge käest ihu kasuks rööwida? Mis maksab siis jeda kahte kolme minuti hommikul ja õhtul weel hinge käest ära võtta, kuna ju kõik päew liha eest hoolekandmises palehigis mööda läheb? Ei, armsad õed! Armastage oma elu! Ning see sünnib siis, kui teil igapäew Johanneese sõna meeles seisab: „Armastage teda — oma Issandat — sest tema on teid enne armastanud.“ Jumala lapsed olete teie püha ristimisest saadil, ning Jumala lapseks tahate igaweste jääda. Kuidas võib siis Jumalalaps oma Jumala sõna kõrwale jätta. Ei see ei ole võimalik! Marial oli see meeles ja ta ei ole jeda

hahetsenud. Ta on oma Issandale surmani truuiks jäänud, ning oma hea osa kätte saanud, mis ta siin armuajal enesele oõi walinud.

Seda ühte asja, mis tarwis on, ja seda head osa, mis leegi meilt wõtta ei saa, otsi ka sina, armas õde! Si see hea osa ole mitte suured teod Issanda riigi heaks — ei ka Jესusest rääkimine kodu ja külas. Waid hea osa on see, et sa Jესuse jalgul istud ning tema sõna kuuled. Kui teie tema sõna kuulete, siis ei wõi teie tõeste mitte wait jääda, kui tarwis on ka inimeste ees Kristusest tunnistust anda. — Ja seda head osa ei saa inimesed ega ka meie kuri hinge- waenlane meilt wõtta.

Kes usklikku hinge Issandast saab lahutada? Maa- ilm oma wäega on ju küllalt tihti seda püüdnud, aga weikene Blandina lasi kolm päewa ennast waewata ja läks ennemalt surma, kui ta Kristuse maha jättis. See weikene tüdrukulene tunnistas weel sures: „Ma olen ristiniimene ja meie seas ei tehta midagi kurja.“ Wiktorja, üks noor Karthago neiu, hüüdis: „Ma olen ristiniimene ning need on minu wennad ja õed, kes Jumala tahtmist teewad“, ning läks Jumalat kiites surma. Oh käi sina, armas Gesti neiu, ka selles Jumala sõna walguses, siis on sul hea osa igaweste käes! Amen.

17. Herodia tütar.

„Selad on kui haganad, mis tuul
laiali ajab.“ Dav. I. 1, 4.

Herodes pühitses oma sündimise päeva. Shtu
söögile olivad kõik suured ametimehed ja sõja
pealikud kutsutud. Seal söödi kõige paremaid söökiid
ning weini woolas ojana. Herodes ise oli ka juba
enam seda märga maitnud, kui pea jõudis kanda.
Seal astus pidusaali Herodia tütar ning tantfis
Herodese ees. See oli muidugi maailma mehe Hero-
dese meelest ilus ning omas joowastuses wandus ta:
„Ma tahan sulle anda, mis sa iial minult palud,
ehk oleks mu pool kuningriiki.“ Ning tütarlaps
palus kurja ema nõuu peale: „Mina tahan, et sa
mulle jedamaid waagna peal annad ristija Johanne-
se pea.“

Hirmus on see tütarlaps, kes täna meie ette
astub. Aga ega piibliraamat tema nime asjata ei
nimeta. Sellepärast tahame ka temast õppida. Oma
emast oli tema kõiksugu uhkust taga ajama õppinud.
Si tema meeles seisnud muud kui maailma lusti- ja
rõõmupidud.

„Mis sest ka kasu on, et ma oma noore ea mööda
jaadan ilma liha lustita?“ Nõnda mõtlewad ka palju

teie seast, armsjad noored neiud. Neid on siis ka, Sumal paraku, linnas ja rannas, kõrtsis ja külas, meeste laelas näha. Ega Herodia tütrele ka muud nõuu ei olnud, kui aga Herodese head meelt ära teenida. See läks ka korda. Herodes ning teised suured ülemad kiitsivad ja tänasivad teda selle ilusa löbu eest. Ja võib olla, et seal ka mõni noor isand pidul oli, kes Herodia tütre ilu üle pidi imestama. Sellest ei räägi aga püha kiri meile midagi. Ja see Herodia tütar pole ka jeda väärtki, et tõsine mehe poeg tema otsa waataks, veel vähem teda enesele kosiks. Mis tahavad aga meie ülekätte läinud Herodia tütreid sellega ära teenida, et nad mehele maad ei anna oma asju talitada, waid igal pool ristil eluteel ees on? Mingu tema warrule ehk pulmale, ikka on see ees, keda maailmasuu temale soowitab. Ikka ta wahib otsa ning keerutab saba, ja annab kätt ning astub jala peale. Mis ta tahab? Ta pilgud ütlewad juba, mis ta tahab. Aga mehel pole veel naise wõtmise mõtet olnudki. Ja üle selle ei oti ju mees enesele sabakeerutajat, waid abilist elu tarwis. Kui tal wähegi Loojast loodud meelt ja mehemõistust on, siis lasseb ta Herodia tütre küll tantstida, aga temal pole sest head meelt, ega igatse teda iial enesele kaasaks.

Oh waadake ometi, armsjad õed, kes teie oma ema ja isa maenitsused kõrwale heidate, nende peale, kes teiega ühte rada ei käi! Waadake, kuidas tõsised neiuksed maailma wäljalt ära koristatakse, ning tanu alla pannakse, kuna teie ikka poiste otsa wahitima, õlasid kehutama ja saba keerutama peate jääma. Küsige ometi, mikspärast nad mind kaasaks ei taha, aga muidu lusti minuga küll peawad! Küll teie siis

ifegi wastuse leiata. Kes iseenesest lugu mõistab pidada, sellest peavad lugu ka teised inimesed. Kes oma neiu auu ja häbeliku oleku ära unustab, ning armab sellega juba mehesüdant võitvat, see eksib. Oh! kui sa fiis ka oma tantsimise ja kõiksugu halpuse ja edewuse läbi tõeste mõne mehe peaksid pööraseks tegema, et ta tõeste sind omaks naiseks kosib, fiis pead seda teadma, et õnne abielus sul anda ega loota ei ole. Õnneõied õitsewad ainult nendes abieludes, kus mees ning naine Jumalat kardavad. Metsateel ja kõrtsipingil kihlatud paarid jäävad ilma Jumala õnnistusest.

Aga weel võite õpetust saada Herodia tütre käest. Herodes wannub temale anda, mis ta iial palub, olgu see ka pool kuningriiki. Ja waata, mis tütarlapse hirmus suu ja keel ütlevad! Kas hirmsamat sõna ja koleamat palwet peaks iial keegi palunud olema, kui see tütarlaps. Olgu ta teile, armsad õed, hoiatuseks! Kui ka seda karta pole, et meie tütarlaps ristija Johannese pead läheb paluma, fiiski elab Herodia patt ka meie noorte neidude südames. Oma keelab tütrele Sõulu õhtul külasse minemise kangeste ära, aga tütar ei jäta järele. Ta palub, ta paitab, ta meelitab ema, kunni see järele annab. Aga oh häda! Tütar tuli teisel hommikul oma üleannetu sõbra juurest koju, ning südamerahu oli kadunud eluks ajaks. Üks hääl hüüdis tema rinnas wahet pidamata: „Kus on su neiu auu? Kus on su ihuilm?“ Jah, kus ta on? Tütar oli emale peale käinud, kunni ema temale luba andis külasse minna. Ring sinna jäi rahu ja elu ja ilu! Eks ta olnud nüüd ristija Johannese elu asemel oma hinge ja ihurahu rikkunud? Ring see on Herodia patt!

Ehk Riisu kuulis laupäeva õhtul teiste Tiina läbi, et külas teegi noormees tema üle naernud. Kohe on neiu nõuu leidnud. Noormees peab neid sõnu weel mäletama. Riisu paneb oma keele paelad liikuma, et noort meest igas peres kahtlustada. Pea lagunesiwad jutud üle küla ja walla ja kibelfonna piiride laiali. Noormees sai juba teisel nädalil oma pruudi wenna läbi teatuse, et tema pruut temast ära taganenud. Küll püüdis noormees ennast süütaks teha, aga kõik oli asjata. Pruut ei tulnud temale mitte enam. Oma südamewalu läks noormees kõrtsi kustutama. Ja oh häda! Nasta pärast oli noorest wiisakast mehest kõrtsijoodik saanud, kellel ihu ja hing oliwad meelest ära läinud. Waata, mis Riisu omas wihas kurja keelega oli korda saatnud! See on Herodia tütre patt! Kristija Johannese pea asemel oli tema noore mehe ihu ja hinge hukatuse teele saatnud. Oh hoidke endid nende teede pealt kaugese! Need toowad igawese rahutuse hinge sisse ning rööwivad elu ja õnnistuse.

* * *

Herodias nõuab kergemeelega antud wande täitmist hirmsal wiisil Herodesse käest. Ei tema tea sellest midagi, et ühte-teist mitte hukatuse sisse ei pea tõmbama. Ei tema tea sellest midagi, et Jumal ise inimese elu oma hoiu alla on wõtnud. Ta nõuab aga seda, mis temale on lubatud. Tulgu sest ka kui suur kahju iseendale ehk teisele. Herodia tütre tahtmine peab sündima. Oh hoidke endid niisuguse hirmsa jonnimise eest! Ei see ole mitte tütarlapsese iluks ega auuks, kui ta ikka oma tahtmist kõige paremaks peab, oma tiusu ajamisest ei jäta. Seda

näeme ära kadunud pojast. Ei tema taha isa ega ema sõna kuulda. Ta jonnib ja ajab oma kiusu, kurni isa wiimaks tema tahtmise täidab. Aga kuhu wiis teda see oma tahtmise järele käimine? Võerale wäljale sigade karja — sigadega ühte lestasid sööma.

Armsad õed! Võõrge lestadete selga ning maitske eluwilja. Kiusuajamine on mitmele õele hukatuselks saanud ning ilmaaegu jonnimine kannab wihawilja, mis ka surma sisse wõib wiia. Gluteele aga kutsub teid Issand! Amen.

18. R h o d e.

„Waltwage ja paluge.“ Mark. 13, 33.

Rhode oli Markuse ema Maria juures tüdrukus. Siin elasiwad usklikud hinged majas. Siin, kuuleme meie Apostl. teg. raamatust, olivad ka nüüdki jälle, kui Rhode nime nimetaks, Issanda jüngrid ühes koos Jumalat palumas. Snn sellele hingele, kes endale usklikud leiwawanemad on leidnud! Sellest nägi ära-rääkimata suurt õnnistust Elieser, wana Abrahami fulane. Sellest nägi tõeste õnnistust ka Rhode. Nagu Maria ise Kristuse oli leidnud, nõnda leidis Rhode oma Õnnistegija Maria majas. Ja mis läbi? Selle läbi, et siin majas Kristusest räägiti. Oleks feesama Rhode Herodesese tüdruk olnud eht Raiwase ümmardaja, siis oleks ta tõeste oma Issandast ilma pidanud olema. Ei nendes majades ega perekondades polnud Jumala sõna kuulda. Need mehed olivad Kristuse waenlased. Ja kes iial Herodesega kokku juhtus, see sai ka seda õpetust, et Kristust tuleb surma saata — et Kristuse sõna pole karmis kuulda. Seal ei oleks wõinud siis Rhode Kristuse ega tema jüngrite seltsi saada. Muidugi tundis Rhode ka omas hinges ihaldust Jesuse järele. Sellepärast otsis ta ka teenistust selles majas, kus Kristust tuntakse. Ja

Jellepoolest on Rhode ka teile, armsad noored õed, eestujuks saanud. Rhode astub täna teie ette ja kutsub teid usklikkude inimeste teenistusesse. Muidugi ei ole see igal ajal võimalik. Aga kui see võimalik on, siis astuge ilma mõtlemata nende teenistusesse, kes Kristust tunnivad. Ürge mitte jeda kohta otsige ja oodake, kus vähe tööd on ja palju palka saab. Ristiinimese tütarde ülem asi ei pea mitte jelle maailma vara olema. Ürge tehke igavest kahju oma hingedele! Aga kus Jumalat palutakse, nagu Maria majas, seal ei mõi ja hukatuse teed käia.

Rhode palus teistega ühes Jumalat ja palwet pidama peate ka teie. Meie usuisa ütleb: „Ristiinimene peab oma elu aeg palves elama.“ Seda peate siis ka teie täitma. Küll paluvad ka paganad ja Juudid ja Muhamedlased, aga nad ei tunne Issandat Kristust. Sellepärast pole nendel palwe täitjat. Buutükk ei mõi aidata ega päikene hädas abiks olla. Aga teie juures elab Issand „maailma otsani“. Oh kui õnnelikud võite teie olla, kui teie wagas perekonnas, waga wanemate silma all, jeda Issandat olete õppinud appi hüüdma! Uskliku hingede palwe, kelle seas ka Rhode oli, päästis Petrusse ahelatest ja rauduste tagast ning mitme wahi alt. Dr. M. Lutheruse südamliku palwe peale andis Jumal Wiilip Melanchtoni, wägewa abilise usupuhastamise ajal, temale surma woodi pealt jälle tagasi. Monika palwe peale sai ometi wiimaks ta poeg Augustinus eluteele ning wägewaks ristiusu kuulutajaks. Ning teie wanemate palwed on ka teid eluteel hoidnud.

Kuidas on aga nüüd teiega lugu? Kas olete ka palunud ja eestipalwet pidanud? Kas olete Jumalale ka kiitust ja tänu annud igal päewal uueste tema

kalli armu eest? Oh ärge mitte ütlege: „Mul pole ju aega palwet pidada. Hommikku wara tõuse üles tööle, ning lõik päew läbi tee tööd. Ohtul uinud ju jala peal.“ Need sõnad on fiiski wale. Töö juures võib inimene ka paluda, kui ta aga tahab. Ning tahtmise puudust palwele kaswatab niisugune perekond ja maja, kus perewanemad ka ei palu. Sealt hoia ennast eemale, kui su hing sulle armas on!

Uga sa ütled wabest: „Kus ma palun? Ma elan ju teistega ühes. Mul pole oma kambrit, kuhu ma põlwili heidaksin.“ Armas öde! Paluda võib ja igal pool. Abraham palus Mamre tammitus. Izaak palus wälja peal. Moses palus mäe otsas. Jonas palus walaskala kõhus. Paulus palus wangi kejas. Rhode palus Maria majas. Küll sa ka paika leiad, kus paluda saad, kui sa tahad. Ja paluma pead ja igal ajal. Küll võiksite meie õnnelikud inimesed olla, kui meie seda ka teeksite!

Hermannsburgis Saksamaal löödi igapäew mõne aasta eest weel kolm korda kiriku kella — kas praegu weel, ei tea mina. Ning niipea kui kiriku kellahel kostis, palusiwad lõik. Kutsar tallis wõttis oma mütsi peast ja heitis põlwili. Tüdruk kõõgis ja perewanemad toas ning sulane põllul palusiwad. Kas olete teie ka seda teinud? Wõi ehk ütleb mõni: „Ma ei oska paluda?“ Oh kui ja muud ei oska, siis palu ometi seda palwet, mis meie Issand Jesus Kristus meile on õpetanud! Kas paremat ja ilusamat palwet weel võib olla, kui see „Meie Isa“ palwe on? Ja seda peab iga ristiniimene mõistma. Üle terve maailma, kus iial ristiniimesed elawad, palutakse seda palwet. Ning igal pool, kus palwetääd üles tõstetakse südamest, seal on elu!

Amerika maal walitses 1840 aasta ümber ühes weikses riigis hirmus mees, Kosas nimi, kes oma walitsuse ajal mitu 100 inimest surma saatis. Wõeraid rahwaid kutsus ta omale maale ja fergitas nende elu. Aga ametite peale ega sõjawäesse wõeraid ei wõetud. Kõik teenistus tema walitsuse ajal oli hirmus kardetaw, sest igal aastal täideti ikka mitu werekästu. Üks noormees tuli tema ajal Bremeni linna konsuli juure ning palus tunnistust, et ta wanemad Saksamaalt pärit on. Muidu pidada tema soldatiks minema ja selle eest olla tema hirm suur. Noormees rääkis selgeste Hispania keelt. Konsul küsis tema käest sündimise tähte, aga noorel mehel polnud seda ette näidata. Siis nõudis konsul midagi muud tunnistust nooremehe käest, aga ei ole midagi. „Siis tooge oma wanemad minu juure“, aga wanemad uinusiwad ammuigi juba mullapõues surmaund. Oma Saksakeele oli noormees ka nõnda ära unustanud, et ta midagi rääkida ei saanud, kui konsul wähemalt seda tema käest nõudis. Wiimaks pidi Saksakeele ametnik üttelema: „Ja kui teie ühteegi tunnistust anda ei saa — ka oma keeltki rääkida ei oska, siis ei wõi mina parata!“ Noormees tõendas weel uueste Jumala nimel, et tema wanemad Sakslased olla. Konsul sammus toas edasi tagasi. Tal oli halemeel noore mehe pärast, kes lahke ja armsa näoga oli. Häkitselt tuli temale uus mõte. Ta astus nooremehe ette ning ütles: „Armas sõber, kas teile siis midagi omaist noorest põlwest pole meele jäänud? Kas ei oska teie ometi wabest mõnda palwet, mis ema lapselõlmes teile õpetas?“ Oh kuidas nüüd noore mehe kurwad filmad särama lõiwad! Nagu weikene lops pani tema filmapilt oma käed risti ja palus „Meie Isa“ palwe sõnad hakatusest lõpuni

oma emakeeles, ilma et ta korda effinud oleks. Ning kui ta lõpetas, läikisivad pisarad tema filmis, sest wana emakene tuli meele, kes teda lapse põlmes oli õpetanud. Ka konsul oli liigutatud südamega känd risti pannud ja ühes palunud. Kõik oli kadunud 20 aasta jookjul, mis mehel oma isast ja emast päritud oli. Ka emakeel oli ära unustatud. Aga palwe — „Meie Jsa palwe“ — oli ometi meele jäänud. Nüüd ütles konsul: „Armas noormees, ma tahan teile tunnistuse anda, sest „Meie Jsa“ palwet ei wõi teie Saksa keeles muu käest õppinud olla, kui Saksa ema käest.“

Seda palwete palwet mõistate ka teie, armsad noored õed! Paremalt palwet ei wõigi olla. Paluge seda palwet „tões ja waimus“, siis olete eluteel! Palwele on Jssand töotuse annud. Ärge seda filmist laske! „Paluge, siis peab teile antama — koputage, siis peab teile lahti tehtama“ — maa peal juba rahuhallikas ning igawese elu õnnistusekaew seal taewas.

Räige aga Rhode järel ning elage seal, kus wagad jumalafartlitud inimesed elawad! Teenige seal, kus perewanemad ka Jssandat eeniwad.

Jumal aidaku teid eluteele! Amen.

19. **T a b i t a.**

„Ärge unustage mitte ära head teha
ja teistele jagada; sest niisugused
ohvrid on Jumala meele pärast.“

Ebr. 13 16.

„Joppe linnas elas üks usklik naisterahvas Tabita nimi; seehinane oli täis heategevusi, mis ta tegi ja andis rikkaste vaestele.“ Rõnda räägib meile Apostl. teg. raamat sellest naisterahvast, kes nüüd teie filmade ette astub ning teed näidata tahab. See Tabita oli tõsine Issanda Jeesuse jünger. See armastus, mis ta ise oma Jumala poolt oli maitsta saanud, ajas teda ka oma ligimesele armastust üles näitama. Ei tema teinud oma armastuse tegusid mitte selles mõttes, et Jumala filmas selle läbi pattude- andeksandmist ja armu ning õnnistust ära teenida. See oleks asjata waewa nägemine olnud. Ei! Tabita oli oma südame Jumalale annud, ning nüüd ajas see süda teda head tegema oma ligimesele Jumala pärast. Suurem Tabita armastusetegu oli see, et ta „kuubesid ja riidid“ vaestele tegi.

Armsad õed! Meil on ka kogudustes waesid, kes ei tea, kuidas ennast ja oma lapsi peavad toitma ja katma. Mees on ära surunud ja naine mitme lapsega on järele jäänud ilma peavarjuta ja ilma ühegi waranduseta. Ehk haigus kurnab aastate kaupa

mõnda perekonda, nõnda et kõik wara otsas on, mida waehest enne ka oli. Mis sa arwad, kas ei pea sina seal ka oma käsi liigutama, et waeised lapsed katetud oleksiwad ja haiged ja wigased nälga ja janu ei pruugiks kannatada? Muidugi on see teie kohus armastust üles näidata, sest teie olete ju ise armu saanud Jumala lastes.

Nende oma kihelkonna waeeste kõrwal on meil weel miljonid paganad, kes nõndasama meie armastuse läbi peawad Jumala riigile kaswatud saama. Kui teie siis, armsad noored õed, ka nende jaoks lahkest südamest midagi walmistate, siis tahab Jumal, kelle päralt kõik hõbe ja kuld on, sajawõrra kätte tasuda. „Minge ja õpetage kõike rahwast“ on käsk, mis ka teile Õnnistegija Jeesus täita on annud.

Meil on Ewangeliumi usuwennad, kellel jõudu ei ole endale Jumala sõna kuulutajat pidada, sest et neid 10 ehk 20, ehk mõnes kohas enam ehk wähem perekondasid koos mõera rahwa hulgas waeft elu elawad. Kes muud peab neid aitama, kui meie kõik? Ka teie, noored õed, peate oma näputööga ja käte-waewaga neile abiks tulema. Abikassa on ju usuwendade heaks 50 aastat tööd teinud ja Jumal on seda tööd õnnistanud. Tulge ja aidake!

Meil on kurtisid, kes Jumala kallist armust midagi ei tea, kes Kristust, oma Õnnistegijat, ei tunne. Nad näewad küll taewa mõlmil päikest, aga ei tea, et meile ka armupäikene Jeesus paistmas on. Uuemal ajal on ka nende waeeste pimeduse wangist peastmisest kurtummade koolid elule kutsutud. Kas ei taha ka sina, armas õde, nende heaks oma kopikat ohwerdada?

Meil on pimedaid, kes nüüd peawad kerjama ning ümber hulluma oma igapäewast leiba otsides.

Uga ka nende heaks on ligimese armastus mehed ametisse kutsunud, kes neid sõrmede abil püha Jumala sõna õpetavad lugema, ning üle selle kasuliku töö läbi endale peatoidust muretsema. Kas ei taha ka fina kätt abra külge panna, et nad kõik saaksivad kokku kogutud?

Meil on pidalitõbiseid, kes nagu elawalt hauas wiletsalt oma elupäivi peawad edasi saatma. See pidalitõbi on hirmus kardetaw ja külgehakkaw tõbi. Ka nende wiletsate jaoks on uuemal ajal majad ehitatud ja ostetud, kuhu neid kogutakse, et nad terwe rahwale hädaohtlikuks ei saaks. Seal majades on ihu ning hinge eest hoolikandmine hea. Eks ja aita ka neid oma armastusega?

Meil on wendafid kaugel Amerikas ja igal merel laewade peal teenistuses. Ka nende heaks on minewal aastal Riia linnas ning üleminewal aastal Amerika linnades misjonär ja õpetaja ametisse seatud. Ulatifel mõitluse wäljal merelainete ja tormide wastu on need wennad oma südame poolest kõwaks läinud. Üle selle ei ole neil omas keeles Jumala sõna wõeral maal mitte kuulda olnud ning on 10. aastate wiisi ilma püha armulaua andideta elanud. Kas ei taha ja ka nende peale mõelda?

Meil on kohus ka laiali pillatud Israeli lapsi Kristuse ümber koguda. Ning seda tööd tehakse mitmes paigas meie maal. Ka Riia linnas on üks Juudi misjonär ametis, kes Jumala abiga mõnegi hinge juba leidnud on. Kas ja armastust nende wastu ei tunne?

Imetihti kostawad meie kõrwu ka ligemiste häda hüüded maadelt, kus wilja ikaldus on olnud, ning nälg inimestel ja loomadel waraks on. Näljatsete

peame Issanda käsu peale oma leiba murdma. Eks ja taha ka näljatsid sööta, ja neid, kes alasti on, katta?

Siis on meil veel nõbrameelsete ja langetõbiste majad, Magdalena asutused ja muud. Igal pool hüüawad waesed wennad ja õed: „Aidage meid.“ Eks ja taha neid aidata?

Ja üle kõige armas peaks meile oma usufirik olema. Ta on ka waeste hulka lugeda. Hingerikkust jagatakse meile küll tema müüride wahel, aga ta ise jääb siiski waeseks ja alasti. Kas tahame siis selle oma waimulikü ema, kes kõike head meile on jaganud, nälga jätta ja kerjama saata? Kas peawad wõerad tulema meie kirikut ülewil pidama ehk meile matuseaeda muretsema? Kas tohime nii tänamata olla? Kui wennad tuimaks on läinud oma kiriku vastu, ja hoolega rahakoti kodu kappi ära matawad, kui kirikuteele tulewad, ehk mõne kopiku ainult kõrtsi õlle ja wiina jauts ühes wõtawad, siis astuge teie, armsad õed, oma wäheha teenistusega nende asemele. Tehke tööd ja nähte waewa oma kiriku kaunistamiseks ja ülewil pidamiseks! Kui Kristus meie seas on, siis ei tohi keegi tukkuda ega uinuda. Nagu tema armastus meid just meie kirikutes kutsub armu armu peale vastu wõtma, nõnda peame ka meie armu armu peale üles näitama selle koja vastu, kus Ewangeliumi taewawalgus meile paistab.

Aga nüüd küsid ehk sina, armas õde, kust pean ma kõik seda saama, et need waesed ja näljatsed, mis ülewil nimetud, toidetud saakswad?

„Minu teenistus kulub juba oma riiete ja ülewil pidamise peale ära. Rikkad, kellel tuhanded pankades on, wõiwad anda. Mul pole kuskilt wõtta.“ Armas

õde! Kui ja 20—30 rubla aastas teenid, siis võid ometi lahkesti 20—30 kopikat sellest oma Issanda kätte uskuda. Ehk kui ja 8 warka wilja teenid, siis võid ometi ühe mati Issandale kasude peale wiia. See ei ole tõeste mitte palju. Ja Issand ei waata ka mitte selle peale, kui suur ehk weikene sinu and on. Ta waatab aga selle peale, kas ja lahkest südamest oma ohwri tema altari peale tood ehk nurisemisega. Sellest annist, mis ja nurisedes annad, ei tule ühelegile kasu.

Waata kui suure armastusega Tabita oma andisid oli walmistanud ja waestele jaganud! Kõik lesed naised, kellele tema oma armastust oli üles näidanud, nutsiwad, kui ta oli ära furnud, loeme meie. Ei tema huulte peal olnud tõeste kurja sõna, kui keegi oma häda wastu abi tema juurest läks otsima. Sellepärast armastasiwad teda ka kõik.

Armsad õed! Kui siis jälle sügise tuleb, kus teie oma teenistuse wälja wõtate, siis mõtelge ka kõigi nende ülewel nimetatud waeste peale! Wiige oma õpetaja kätte, mis lahkest südamest jagada tahate, iga aasta uueste! Jumal aga ise õnnistagu teie tööd ja andisid! Ning lõppeks tuletan weel kord meele, et meie oma heaandide ja tegudega weel taewast õnnistust ei teeni, sest „ühegi muu sees ep ole õnnistust“, kui Kristuse nime sees! Selgest armust saame õndsaks! Ning Issanda ära rääkimata arm ja heldus meie wastu peab meid ajama ka oma waesema wendade ja õdede wastu armu ja heldust üles näitama. Siis oleme eluteel!

20. Lidia.

„See on see päew, mis Jehowa on teinud; olgem wäga rõõmsad ja rõõmustagem temast.“ Daw. I. 118, 24.

Lidia elas Wilippi linnas Makedonia maal. Ta oli Tiatira linnast pärit, ning oma ameti poolest kalli purpuri müüja. Ta oli sündimise poolest pagana tütarlaps, aga pagana usu kombetes ei leidnud tema hing mitte rahu. Sellepärast leiame teda Wilippi linna wärawate ees, kus Israeli naised koos käiswad Jumalat palumas. Sinna tuliwad Issanda imeliku käsu peale Paulus ja Silas. Ning Lidia oli esimene naiste seas, kes ristiusku wastu wõtsiwad. Lidia oli esimene naine Europa maal, kes Kristust oma Issandaks nimetas.

Sellest kallist õest õppige ka teie, armsad noored neiud! Lidia süda tunneb nälga ja janu Jumala sõna järele. Sellepärast ei puudu tema ka sealt mitte, kus elawat Jumalat teenitakse. Iga püha-päew oli tema Jumalatojas ning pani suure isuga tähele Israeli laste palwet.

Oh küll oleks Lidia kahju suur olnud, kui ta küll alati oleks Jumalat palunud, aga sellel päewal, kui Jumal Pauluse sinna juhatas, oleks puudunud. Ta tundis selle filmapilguni ainult püha wihaga

Jumalat, kes pattu nuhtleb. Nüüd õppis tema Armu-Jumalat tundma, kes kui karjane oma langenud last otsib. Jumal oli Iidiale nagu Ateena rahwale „tundmata Jumal“, aga nüüd õppis tema tundma seda Jumalat, kelle südames armastus inimeselaste vastu elab.

Ring teile, armsad õed, ütleb tema ka täna: „Urge wiitke kallist armuaega ära! Wõtke aega enestele Jumala rahwaga ühes käia! Kes teab, mis Jumal teile ilmutada tahab!“ Sellepoolest on meie rahwa seas wiga suur! Kes kirikust kaugemal elab, see armab sellest juba küllalt saawat, kui ta 3 ehk 4 korda aastas kirikus käib. Aga see ei wõi nõnda olla. Ning uinub wiimaks sinu hooletuse ja laiskuse läbi igawesesse patuunesse. Ja mis peab siis saama? „Sina pead pühapäewa pühitsema“ on püha Jumal 3. käsus ütelnud. Aga mitmed õed armawad: „Pühapäewa pühitseme siis, kui aega on.“ Aga millal tuleb see aeg? Kas sa tahad nõnda kaua maailma elu elada kõige rõõmu ja lustiga, kunni Jumal karistuse ja nuhtluse läbi sulle tuleb aega andma? Ehk kunni Jumal kogu armuaja lõpetab? Ei! Opi Iidiast Jumala kojast käima! Seal leidis tema oma Õnnistegija. Ja sealt ei puudunud tema iialgi. Kõik pagana rahwad peawad oma kätega tehtud jumalatele pühastid. Kuidas võib siis ristiniimene Jumala sõnast mööda astuda ilma tähele panemata? Ei see wõi ega tohi sündida! Muidu olete ka Jumala õnnistusest ilma, mis ta oma lastele on walmistanud.

Inglismaal peetakse kangeste pühapäewa. Juba laupäewa lõunast saadik walmistab igaüks ennast pühapäewa vastu. Igaüks püüab oma talitusega walmis saada, enne kui Issanda päew tuleb. Püha-

päeval on seal peaaegu täieline rahu. Isegi raudtee sõit seisab. Kõik poed on kinni. Ei osteta ega müüda pühapäeval midagi. Isegi värsket leiba pole pühapäeval võimalik saada. Kõrtsid on kõik kinni. Postimajad on kinni. Igal pool walitseb täieline pühapäewa rahu. Mõne aasta eest tahtis ülem postivalitsus pühapäewadel kirjasid wälja anda, aga ühtegi ei olnud, kes neid oleks wälja wõtnud. Kirjakandjatele pakuti üle 2 rubla pühapäewa töö eest, aga ükski et hakanud selle mammona pärast oma suuremata hinge ära andma. Nõnda jäi kõik jälle wana wiisi.

Oh kui teie, armsad õed, ka niipalju, kui teie poolt sündida wõib, pühapäewa pühitsemist omas perekonnas, omas majas püüaksite edendada. Õnnistus ei jää tõeste mitte tulemata. Nagu Inglise neidudel ka ajaliku wara poolest puudust pole — sest see rahwas on pea kõigerikkam üle maailma, — nõnda ei saa siis ka teil puudust olema, kui pühapäew Issanda päewaks jääb. — Nõnda oli lugu meie juures. Aga tänapäew ei ole see mitte enam nõnda. Aga kas tulewad weel kord need päewad, kus pereisa kõige oma perega lauluraamat käes kiriku poole tõtab? Kui see aeg tulemata jääb, siis on meie rahwas oma kindla aluse kaotanud, ning õnnepäewade asemel tulewad õnnetuse ja kurmastuse päewad. Mida te, armsad õed, et see aeg meile tuleks, kus terve rahwas ühel meelel pühapäewa pühitseb! Jumalateenistus olgu pühapäewal teie suurem rõõm!

Seda on ka neiud ja noorikud pühast kirjas näidanud, et nad Issanda järele käia tahawad. Naised oliwad, kes Issandaga käisiwad ning temale oma warast jagasiwad. Naised oliwad, kes Issanda

risti all toore sõjameeste tegude üle nutsivad, kuna tema jüngrid waenlaste eest ära põgenesivad. Naised olivad, kes Issanda ihu mõidsiwad ning suures walus tema haua ukse ees kurwad olivad. Mehed piinasivad ja pilkasivad Kristust, aga terwes kannatamise loos ei nimeta püha firi ühtegi naist, kes Issandale meele paha oleksivad teinud. Naised nutsivad tema pärast, kui ta risti kandes Kolgata mäele läks. Isegi üks pagana usu naine — Pilatuse naine — hoiatas oma meest ja ütles: „Argu olgu sul fellefinatse õigega ühtegi tegemist.“ Ning igal ajal on lugu nõnda olnud, et naisi enam Jumala kajas oli kui mehi.

Armsad noored õed! Armastus oma Issanda kaja wastu ja oma Issanda teenistuses elagu teie südames igal ajal! Kui teie ka alles nõrgad olete, fiiski mõite oma kirikus käimisega teistele eeskujuks ja äratajaks saada. Waadake üles taewa, kuhu Johannese ilmutamise raamat ukse lahti on teinud! Seal seisawad lugemata õndsate hulgad walgetes riietes ja palmi oksad ning kandlid käes, ja laulawad uut laulu, ning teeniwad Jumalat ning Talle, kes auujärje peal istub, ööd ja päewad. Pange tähele, armsad õed, et Johannes seda hulka (14, 4) „neitsid“ nimetab. Kas ei ole see üks maenitus ka teile, et teie rõõmsaste ning truusti maa peal juba oma Jumalat teeniksite? Sest kes fiin nõnda ei ela, nagu Issandast öeldakse, et „temal wiisiks oli pühapäewal Jumala kotta minna“ — kes mitte ei ütle, nagu tema ütles: „Eks ma ei pea ses olema, mis minu Isa pärast on?“ — kuidas peab see taewas igawese kiituse lauludega walmis saama?

Armsad õed! Sellepärast olgu teie palwe täna ja homme ja igapäew ilka see: „Ühte asja olen ma

Jehowa käest palunud, seda ma otsin, et ma saaksin
jääda Jehowa kotta kõige oma eluaja, et ma saaksin
näha Jehowa lõbusaid wiisid ja tema templis neid
järel arvata, sest „kes Jehowa kotta on istutatud,
need saavad meie Sumala õuede sees haljendama.“
Amen.

S i s u.

---

	lehekülg.
1. Hagar	1
2. Rebekka	7
3. Lea ja Rael	12
4. Tina	18
5. Mirjam	27
6. Akša	34
7. Jehwta tütar	39
8. Orpa	46
9. Mikal	52
10. Abigail	62
11. Pisikene tütarlaps Israelist	69
12. Ester	76
13. Neitsi Maria	84
14. Maria Mahdalena	89
15. Marta	97
16. Maria Petaniast	107
17. Herodia tütar	114
18. Rhode	119
19. Tabita	124
20. Libia	129

1.25

126
126 repl. nr. 24

463307

1
RA

Bind 25 kop.